

WWW.STATSERB.SR.GOV.YU

T ТРЕНДОВИ RENDS

- ТЕМАТСКИ ТЕКСТОВИ
SUBJECT MATTER ISSUES
- АКТИВНОСТИ
ACTIVITIES
- ФИНАЛНА ТРАЖЊА
FINAL DEMAND
- СПОЉНА ТРГОВИНА
EXTERNAL TRADE
- ЗАПОСЛЕНОСТ
EMPLOYMENT
- РАСПОДЕЛА
DISTRIBUTION
- ЦЕНЕ
PRICES
- МОНЕТАРНИ СЕКТОР
MONETARY SECTOR

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ

REPUBLIC OF SERBIA
REPUBLIC STATISTICAL OFFICE

ДЕЦЕМБАР **2008** DECEMBER

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ**

***REPUBLIC OF SERBIA
REPUBLIC STATISTICAL OFFICE***

www.stat.gov.rs

ISSN 1820-1148

**ТРЕНДОВИ
*TRENDS***

**ДЕЦЕМБАР
БЕОГРАД**

2008

***DECEMBER
BELGRADE***

Издавач: Републички завод за статистику,
Београд, Милана Ракића 5

За издавача: др Драган Вукмировић
директор

The publisher: Republic Statistical Office,
Beograd, Milana Rakića 5

For the publisher: Dr Dragan Vukmirivić,
Director

Редакција:

др Миладин Ковачевић - руководилац
мр Предраг Чановић
мр Милена Раданов-Радичев
мр Нада Ђерић
Никола Драгаш
Светлана Димитријевић

Editorial board:

Dr Miladin Kovačević - Editorial Chief
Predrag Čanović, M.Sc.
Milena Radanov-Radičev, M.Sc.
Nada Đerić, M.Sc.
Nikola Dragaš
Svetlana Dimitrijević

Анализа података и графикана: мр Нада Ђерић

База података: мр Нада Ђерић

Унос података и програмирање: мр Нада Ђерић,
Милена Миловановић, Никола Драгаш
мр Милена Раданов-Радичев

Графикони и табеле: Никола Драгаш

Методологија: мр Нада Ђерић,
мр Милена Раданов-Радичев

Уређивање тематских прилога:
мр Милена Раданов-Радичев,
мр Нада Ђерић

Лектура: Светлана Димитријевић

Превод: мр Милена Раданов-Радичев,
мр Нада Ђерић

Интернет технологија: мр Нада Ђерић

Дизајн корица: Мр Милена Раданов-Радичев

Израда корица: Јован Ђерић

Analysis of data and graphs: Nada Đerić, M.Sc.

Data base: Nada Đerić, M.Sc.

Data entry and programming: Nada Đerić, M.Sc.,
Milena Milovanović, Nikola Dragaš,
Milena Radanov-Radičev, M.Sc.

Graphs and tables: Nikola Dragaš

Methodology: Nada Đerić, M.Sc.,
Milena Radanov-Radičev, M.Sc.

Editing subject matter issues:
Milena Radanov-Radičev, M.Sc.,
Nada Đerić, M.Sc.

Proof-reading: Svetlana Dimitrijević

Translating: Milena Radanov-Radičev, M.Sc.,
Nada Đerić, M.Sc.

Internet technology: Nada Đerić, M.Sc.,

Design of covers: Milena Radanov-Radičev, M.Sc.

Covers made by: Jovan Đerić

Тематски прилози и коментари изражавају мишљења аутора и, према томе, не представљају званичне ставове матичне институције

Subject matter issues and comments express the opinions and the attitudes of the authors, therefore they should not be taken as official attitudes of the home office.

РЕЧ РЕДАКЦИЈЕ

Децембарски број ТРЕНДОВА, стандардно доноси заокружене податке за првих једанаест месеци односне године. Изузетно, серије Цене на мало и Трошкови живота садрже податке за свих дванаест месеци.

Имајући у виду да је крај године моменат када се циклуси затварају, прогнозе за серију **Индустријска производња - укупно** и серију **Индустријска производња - прерађивачка индустрија**, дајемо само за један месец унапред, а не за три као у осталим бројевима у току године. У табелама, последњи податак представља прогнозирану вредност и истакнут је у односу на податке о реализованим вредностима.

И даље се из серија, из сегмента СПОЉНА ТРГОВИНА, искључују подаци о размени са Црном Гором, из методолошко-аналитичких разлога. Овакав приступ ће се задржати све док серије не буду довољно дуге да се могу анализирати и презентовати. Иначе, постојеће базе ТРЕНДИНДЕКС и ТРЕНДАГРЕГАТ садрже ажурно стање серија спољне трговине у размени са Црном Гором.

Базе временских серија ТРЕНДАГРЕГАТ и ТРЕНДИНДЕКС су обогачене са три нове серије из области **финалне тражње**. Детаљније информације о новим серијама се могу наћи у редовном делу ТРЕНДОВА: Базе временских серија РЗС (уводне напомене). И ове серије су, такође, прерачунате на претходну, 2007. годину, као базну ($\emptyset 2007=100$).

ТЕМА овог броја: **Макроекономске неравнотеже као изазов економске политике** представља део ТЕМЕ МЕСЕЦА (**Кључне макроекономске неравнотеже у привреди Србије**) објављене у месечнику Макроекономске анализе и трендови (МАТ), бр. 11 2008. године.

Напомињемо да су тачке 6. и 7. нове, и представљају ауторску модификацију текста. Аутор рада је др Маринко Бошњак, начелник у Министарству финансија Републике Србије, доцент на универзитету Унион у Београду, члан Научног друштва економиста Србије.

Интегрални текст студије, може се наћи на интернет сајту Министарства финансија: www.mfin.gov.rs.

EDITORIAL

As before, December 2008 issue of TRENDS publication presents data series for the first eleven months of 2008. The exception is with series Retail prices and Consumer prices which are longer (data for twelve months in 2008).

*Considering that the end of the year is the moment when series round their cycles, the forecasts for series **Industrial production - total**, and **Industrial production - manufacturing**, are presented with the forecast for one month ahead. The last one value in the text tables is the forecasts and is bolded to differ from the realized values.*

Series from EXTERNAL TRADE group are still being evaluated in such a way that the data on external trade with Montenegro are excluded. When series become long enough that can be analysed and presented, this methodology will be applied. In the existing data bases TRENDINDEX and TRENDAGREGATE there are all the series of data on accurate external trade with Montenegro.

*The time series data bases TRENDAGREGATE and TRENDINDEX have been enlarged by three new time series of **final demand** data. More detailed information on new series can be found in the standard subject matter issue: Time Series Data Bases in Republic Statistical Office of Serbia (introductory note). These series, as well as the others, refers to 2007 as the base year, ($\emptyset 2007=100$).*

*The special TOPIC of this issue: **Macroeconomic Disquilibrium as Challenge for Economic Policy**, is just a part of a larger, the same named (**Key Macroeconomic Disquilibrium as Challenge for Economic Policy**) analytic study of Marinko Bošnjak, PhD, who is the head of a Department in the Ministry of Finance of the Republic of Serbia, a senior lecturer at the Union University in Belgrade, the member of Scientific Society of Economists of Serbia. The larger study has been published in monthly edition MAT (Macroeconomic Analysis and Trends), No.11, 2008.*

The sections 6 and 7 are new and involved by the author in order to modify text for this special editing.

The integrated contents of the study can be found on the Ministry of Finance Internet site: www.mfin.gov.rs, too.

С а д р ж а ј	Страна <i>Page</i>	<i>C o n t e n t s</i>
Макроекономске неравнотеже као изазов економске политике	<i>i</i>	<i>Macroeconomic Disquilibrium as Chalenge for Economic Policy</i>
Базе временских серије Републичког завода за статистику Србије	<i>xix</i>	<i>Time series Data Bases in Statistical Office of the Republic of Serbia</i>
Активности	<i>1</i>	<i>Activities</i>
Финална тражња	<i>7</i>	<i>Final demand</i>
Спољна трговина	<i>13</i>	<i>External trade</i>
Запосленост	<i>21</i>	<i>Employment</i>
Расподела	<i>27</i>	<i>Distribution</i>
Цене	<i>31</i>	<i>Prices</i>
Монетарни сектор	<i>37</i>	<i>Monetary sector</i>
Методолошка објашњења	<i>41</i>	<i>Methodological explanations</i>

МАКРОЕКОНОМСКЕ НЕРАВНОТЕЖЕ КАО ИЗАЗОВ ЕКОНОМСКЕ ПОЛИТИКЕ

MACROECONOMIC DISQUILIBRIUM AS CHALLENGE FOR ECONOMIC POLICY

Др Маринко Бошњак
Министарство финансија Републике Србије

Marinko Bošnjak, PhD
Ministry of Finance of Republic of Serbia

САЖЕТАК

Социоекономски напредак Србије у периоду од 2001. до 2008. резултат је досадашњих институционалних реформи и економске и социјалне политике. Висока стопа привредног раста постигнута је уз растући фискални и спољнотрговински дефицит, висок ниво инфлације, ниску домаћу штедњу и висок ниво спољног дуга. Макроекономске неравнотеже и ризици су несумњиви и већ се манифестују у довољно високом степену. Они из године у годину нарастају, првенствено због неизграђености институција и високе јавне потрошње, спорог процеса приближавања Србије ЕУ и недовољног прилива страних директних инвестиција. Привреда Србије је у протеклих осам година транзиције остварила високе стопе раста. Просечна годишња стопа раста БДП у периоду 2001-2008. године износила је 5,6%. Главни разлози брзог реалног раста БДП су драстично смањивање нивоа производње почетком и крајем деведесетих година (ефекат ниске базе) и субвенционисање државних и друштвених предузећа.

Банкарски сектор остварује брзи раст својих перформанси, а приватни сектор привреде најзад је, као целина, постао рентабилан.

Међутим, у целини посматрано привреда Србије се још увек налази у фази надокнађивања дубоког пада насталог почетком и поткрај деведесетих година 20. века. Иако је у том периоду раст БДП првенствено ослоњен на импулсе тражње, он се све више темељи на факторима на страни понуде. Допринос продуктивности привредном расту био је значајан. Раст привредне активности и извоза релативно је широко распоређен по привредним делатностима.

Стандард становништва у протеклих осам година транзиције значајно је побољшан. БДП *per capita* је повећан са 1700 евра у 2001. на процењених 4.700 евра у 2008. години захваљујући високом реалном расту БДП, али и ефекту апрецијације динара према евр. На бази брзог раста реалних зарада, пензија и социјалних трансфера смањено је сиромаштво у Србији са око 11% становништва у 2001. на око 7% у 2007. При томе, није дошло до смањивања регионалних разлика, тако да је најсиромашније становништво претежно лоцирано у руралним неразвијеним подручјима Србије.

1. УВОД

Привредни раст Републике Србије у протеклих осам година транзиције је остварен захваљујући брзом расту агрегатне тражње (домаћа тражња и, у знатно мањој мери, извоз) заснованом на фискалној и кредитној

SUMMARY

The prosperity of Serbia in social and economic plan over 2001 - 2008 was the result of the institutional reforms that have been made so far, and the social and economic policy. High rate of production growth has been achieved with growing fiscal and external trade deficit, high inflation level, low domestic savings and large external debt. Macroeconomic disequilibrium and risks are obvious, and have already been manifested at high level. They have been growing year after year, primarily because there is not appropriate institutional structure, because of huge common expenditure, slow integration process of Serbia to EU and insufficient transfer of foreign direct investments. Serbian economy has achieved high growth rates for the last eight years of transition. The average yearly growth rate of GDP was 5.6% over 2001 - 2008. Main reason for expanding real growth of GDP were the drastic fall of the production during 90's of the previous century (low base effect) and subvention of state and public enterprises.

Banking sector is being developing all its distinctions, while the private sector in economy has finally become rentable.

However, in general, Serbian economy is still recovering from the big fall from the beginning and the end of 90's of the previous century. Although the GDP growth at that period was based on final demand, it is more a more growing on the bases of production offer. Productivity contribution to production growth was important. The growth of production and external trade could be considered as widely spread over economic activities.

Population standard of living in the last eight years of transition was remarkably improved. GDP per capita increased from 1700EUR in 2001 to 4700EUR in 2008 (the last value has been estimated, thanks to the large real growth of GDP, but also thanks to the effect of RSD appreciation to EUR. On the basis of fast increasing of real salary, pensions social transfers the poverty in Serbia has been reduced from 11% of the population in 2001 to 7% in 2007. At the same time there was no reduction of differences among regions, so the poorest population still inhabit rural and underdeveloped Serbian regions.

експанзији. Са појавом светске финансијске кризе, неминовно је смањење домаће тражње кроз смањење јавне и личне потрошње и смањење кредита, као и успоравање извоза због смањења увозне тражње у ЕУ и свету.

Неповољан стицај наведених чинилаца успориће привредни раст Србије у наредним годинама. Досадашњи брзи раст БДП уз високе и растуће неравнотеже неодржив је на дужи рок. Потребно је да се спроведу предвиђене реформе да би раст привреде био одржив. Макроекономске неравнотеже онемогућавају не само убрзавање него чак и одржавање актуелног темпа привредног раста, стога је потребно смањивање јавне потрошње, пре свега текућих расхода, а потом и увођење конкуренције у јавни сектор где год је то могуће. Напореда са овим променама мораће и да се интензивира привлачење страних директних инвестиција кроз повољан привредни амбијент, контролу раста зарада у јавном сектору, смањење апрецијацијског јаза и низ мера које су имплицитне овим стратешким одређењима.

Макроекономска стабилност у Србији наредних година зависиће од доследности са којом буде реализована назначена стратешка оријентација у економској политици и изградњи институција, а потом и кретања на светском тржишту новца и капитала, те од стабилности домаћег банкарског система и укупног финансијског сектора. Новац и капитал свуда у свету постају све скупљи, без обзира на смањење референтних каматних стопа и на интервенције државе усмерене на побољшање адекватности капитала банака.

Поред јачања банкарског сектора за макроекономску стабилност потребна је чврста монетарна и фискална политика, које ће доприносити

2. РАСТУЋА ФИСКАЛНА НЕРАВНОТЕЖА

Прва кључна макроекономска неравнотежа, а са њом и пратећи ризик, условљена је растућим уделима, јавне потрошње и фискалног дефицита у БДП на нивоу консолидованог биланса сектора државе, као и на нивоу уже дефинисаних биланса јавне потрошње. Дебаланси су настали и продубљују се и поред тога што је Србија у протеклих осам година транзиције значајно унапредила фискални систем и створила правни и институционални основ за вођење чврсте фискалне политике.

Према процени за 2008. удео јавне потрошње у БДП биће око 43%, а фискалног дефицита око 2% БДП, рачунато у складу са методологијом ММФ. Фискална неравнотежа је резултат експанзије јавне потрошње и убрзаног раста реалних зарада које су се кретале неочекивано високим ритмом, осетно изнад темпа раста БДП. Брз раст зарада и јавне

снижавању инфлаторних очекивања и инфлације, а тиме и смањењу референтне каматне стопе и појефтинјењу динарских кредита. Рестриктивна монетарна политика и фискално прилагођавање на приходној и расходној страни неопходни су у условима смањених приватизационих прилива и погоршавања услова задуживања на домаћем и светском финансијском тржишту.

Кључни услов успостављања и одржавања макроекономске стабилности на дужи рок јесу структурне промене, пре свега окончање приватизације друштвеног капитала реструктурирање великих јавних предузећа и покретање стечаја где приватизација није успела.

Јако банкарство, чврста монетарна и фискална политика и убрзане структурне промене неопходни су услови за решавање фискалне неравнотеже, дефицита текућег рачуна, инфлације и високе незапослености, што су истовремено изазови економске и структурне политике. Макроекономске неравнотеже у 2008. огледају се у високом фискалном дефициту (2,2% БДП), високом дефициту текућег рачуна (18,3% БДП), високој инфлацији (преко 10%) и високој стопи незапослености (18,6%) и оне упозоравају на могућност дубоке економске и платнобилансне кризе у земљи. Смањивање ових неравнотежа на одржив ниво изискује заокрет у економској политици, а ефектно и неопозиво уклањање неравнотежа захтева завршетак економских реформи.

потрошње, као и нагла кредитна експанзија, допринели су високом спољнотрговинском дефициту и инфлацији.

Табела 1. Консолидована јавна потрошња и јавни дуг Србије, 2005-2008. године, у % БДП

	2005	2006	2007	2008
Јавни приходи	42,7	43,5	43,2	41,1
Јавни расходи	41,8	45,1	45,2	43,1
Фискални резултат	0,9	-1,6	2,0	-2,0
Јавни дуг	52,0	37,2	30,2	25,1

Извор: МФИН

Република Србија, иако у дужем периоду остварује фискални дефицит, не прелази границу прописану по мастрихтским критеријумима за ниво задужености државе (60% БДП) и за ниво фискалног дефицита (3% БДП). По упоредивој методологији, дефицит буџета Србије у прве три године транзиције

износио је у 2001. -0,5% БДП, 2,5% БДП у 2002. и -2,6% БДП у 2003. У 2004. и 2005. остварен је суфицит буџета Републике од 0,6% БДП и 0,7% БДП, респективно. Дефицит консолидованог сектора државе у последње три године је имао тенденцију повећања са -1,7% БДП у 2006. на -1,9% БДП у 2007. и на очекиваних -2,2% БДП у 2008. Учешће спољног дуга Србије износи око 60% БДП. Постојећи ниво фискалног дефицита и ниво спољног дуга неодржив је због тога што је у Србији инфлација на високом нивоу и што расте дефицит буџета Републике, посебно у области текућих расхода, услед раста плата изнад раста продуктивности, као и због смањења могућности за ново задуживање државе у условима глобалне финансијске и привредне кризе.

Табела 2. Јавни дуг Србије

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 I-VI
Јавни дуг Србије	14,167	13,434	11,529	11,023	9,676	10,283	9,352	8,875	8,624
Унутрашњи дуг	4,108	3,871	4,152	4,240	4,065	4,255	3,837	3,413	3,249
Спољни дуг	10,059	9,561	7,230	6,564	5,267	5,364	4,745	4,616	4,516
Учешће јавног дуга у БДП, у %	169,3	102,2	69,5	64,3	53,3	50,2	36,2	29,4	25,6

Извор: Управа за трезор

Табела 3. Спољни дуг Србије

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 I-VI
Укупни спољни дуг, у мил.евра	12,359	10,766	10,858	10,355	13,064	14,885	17,789	19,108
Учешће спољног дуга у БДП, у %	94,0	64,0	60,3	52,5	62,0	61,4	60,3	55,1
Спољни дуг јавног сектора, у мил. евра	10,007	8,441	8,352	7,112	7,714	6,421	6,130	6,092
Спољни дуг приватног сектора, у мил. евра	2,352	2,325	2,500	3,242	5,350	8,465	11,659	13,016

Извор: НБС

Са становишта стабилности и раста привреде Србије неодржив је садашњи ниво јавне потрошње и неприхватљив је тренд раста фискалног дефицита, као и тенденција раста задужености државе и приватног сектора. Наставак тренда раста јавне потрошње повећао би унутрашњу и спољну неравнотежу и условио раст јавног дуга Србије. Фискална ситуација је постала тежа, јер је дошло до смањења донација и приватизационих прилива, као и до покушања иностраног задуживања; сметње су се, дакле, јавиле код основних извора финансирања дефицита. Стога је неминовно фискално прилагођавање, како би се избегле негативне макроекономске последице високог нивоа и брзог раста јавне потрошње (истискивање приватних инвестиција, успоравање привредног раста, раст инфлације, раст дефицита текућег рачуна платног биланса, раст задуживања државе).

Јавни дуг Републике Србије у транзиционом периоду је имао тенденцију смањивања и апсолутно и реалативно у односу на БДП и сервисирао је редовно. Укупни спољни дуг Републике Србије (јавни и приватни сектор) имао је тенденцију раста од 2005. При томе, спољни дуг јавног сектора (држава и јавна предузећа) је смањиван, док је спољни дуг приватног сектора растао, посебно од 2005. године. Јавни и приватни сектор код новог задуживања потребно је да воде рачуна да у случају платнобилансне кризе ризик отплате узетих кредита пада на пореске обвезнике у Србији, како за јавни тако и за приватни спољни јавни дуг.

Посебно неповољна тенденција јесте раст текућих расхода, који су повећали учешће у БДП са 38,7% у 2005. на 40,2% у 2008. години. У овом периоду регистрован је брз раст капиталних расхода који су повећали учешће у БДП са 2,7% у 2005. на 4,2% у 2008. првенствено захваљујући Националном инвестиционом плану. На формирање тенденције брзог раста текућих јавних расхода у великој мери су утицали избори и популистичка економска политика, пре свега фискална политика, заједно са политиком доходака у јавном сектору, као њена кључна компонента. Посебни терет јавних финансија Србије представљају расходи за пензије. Неприхватљива су с политичка настојања да се пензије брже повећавају, имајући у виду да је и садашњи удео исплаћених пензија у БДП прекомеран (12-13%) и да се дефицит Фонда пензијско - инвалидског осигурања покрива великим трансферима из буџета Републике, чије је учешће у расходима Фонда ПИО износило 40,7% у 2005. и 35,5% у 2008. години.

Табела 4. Примања и издатци Фонда ПИО

у млрд. динара

	2005	2006	2007	2008 II
1. БДП	1691,9	1987,8	2329,4	2739,6
2. Пензије са доприносом за РЗЗО	209,9	256,5	292,0	372,1
- у БДП (2/1)	12,4	12,9	12,5	13,6
3. Расходи ПИО	227,0	281,5	310,8	394,1
4. Доприноси ПИО	135,1	171,2	196,9	236,7
- у расходима ПИО (4/3)	59,5	60,8	63,4	60,1
5. Трансфери из буџета Републике	92,4	111,2	110,1	140,0
- у расходима ПИО (5/3)	40,7	39,5	35,4	35,5

Извор: НБС

У наредном средњорочном периоду (2009.-2011.) неопходна је чврста фискална политика усмерена на макроекономско прилагођавање, како би се смањивало учешће јавне потрошње у БДП и тако оборило са процењених 45% у 2008. на планираних око 42% у 2011. При томе, планирано је да текући расходи смање удео у БДП са 40,2% у 2008. на 36,8% у 2011, а да капитални расходи повећају удео у БДП са 4,2% у 2008. на планираних 4,6% у 2011. Фискални резултат би и у наредне три године био охрабрујући, уз смањење дефицита са 2,7% БДП у 2008. на 0,1% БДП у 2011. години.

Табела 5. Пројекција консолидованог сектора државе 2009-2011. године,

у % БДП

	2009	2010	2011
Јавни приходи	41,9	41,6	41,6
Јавни расходи и нето позајмице	43,3	42,7	42,3
Фискални дефицит/суфицит	-1,4	-1,0	-0,7

Извор : МФИН

Рестриктивна фискална политика, у складу са планираним средњорочним фискалним оквирима, допринела би смањивању високе инфлације и великог дефицита текућег рачуна платног биланса, као и јачању ликвидности буџета, што подразумева спровођење реформи у сектору јавног финансирања, пре свега пензијског система, те система финансирања здравства и јавне администрације. Реч је о институционалним променама које би првенствено обезбедиле смањење удела плата, субвенција и расхода за набавку робе и услуга у БДП. Смањењу јавне потрошње допринела би и елиминација скривених дефицита и разних неплаћања код јавних предузећа на републичком и локалним нивоима. Одлагање ових реформи повећава

јавну потрошњу. Увођење финансијске дисциплине у јавна предузећа захтева одговарајућу економску регулацију за поједине инфраструктурне делатности и спровођење реструктурирања и приватизације тих предузећа, чиме би се увело тврдо буџетско ограничење и у њиховом пословању елиминисао утицај политике.

3. РАСТУЋА СПОЉНА НЕРАВНОТЕЖА

Друга кључна макроекономска неравнотежа и њој инхерентан ризик јесу растући дефицити у платном билансу Србије. Они су систематски повећавали уделе у БДП током осам година транзиције. Дефицит на текућем рачуну повећао је удео у БДП са 7,6% у 2001. на 18,3% у 2008, док је удео спољнотрговинског дефицита повећан са 19,9% БДП у 2001. на процењених 22,9% БДП у 2008. Регистрован је дефицит на свим рачунима платног биланса, осим на рачуну дознака, где Србија остварује висок суфицит. Покривеност увоза извозом робе била је испод 50%, осим у 2006 и 2007. када је била 51,0% и 50,1%, респективно.

Висок спољнотрговински дефицит првенствено је генерисан недовољним обимом и ниским уделом извоза робе у БДП, који је на почетку транзиције износио 15,7% у 2001. а затим повећан на 22,1% у 2007. Удео извоза робе и услуга у БДП је нешто већи (21% и 29,9%, респективно).

Земље сличне величине размењују са светом између 50% и 80% БДП (увоз+извоз), што показује управо величином условљену већу отвореност њихове привреде. Позитивна тенденција је брзи раст извоза робе и услуга од преко 20% годишње, остварен у све три завршне године посматраног раздобља.

Табела 6. Дефицити на рачунима платног биланса и повезани индикатори 2001-2008. године

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 п
Спољнотрговински дефицит, мил. евра	2574,1	3412,6	3551,9	5200,7	4247,7	4960,1	6665,0	8268,0
Спољнотрговински дефицит, у % БДП	19,9	21,0	20,3	27,2	20,8	21,0	22,9	23,8
Дефицит текућег рачуна, мил. евра	977,0	1842,7	1674,8	2688,4	2050,0	3091,8	4295,0	6393,0
Дефицит текућег рачуна, без донација, у % БДП	7,6	11,4	9,6	14,1	10,0	13,1	14,7	18,4
Стопа раста извоза робе и услуга, у еврима, %	21,6	15,3	23,0	16,1	18,7	29,0	25,8	20,5
Стопа раста увоза робе и услуга, у еврима, у %	32,3	27,7	12,8	31,9	0,3	24,0	27,1	23,9
Покривеност увоза извозом, у %	44,1	40,7	45,2	38,7	48,4	51,0	50,1	49,8*
Удео извоза робе и услуга у БДП, у %	21,0	19,3	22,0	23,4	26,0	29,0	29,6	29,9
Удео увоза робе и услуга у БДП, у %	38,8	39,5	41,3	49,8	46,8	50,2	51,7	53,8
Девизне резерве, у мил. евра	-	-	3547,7	3779,6	5524,3	9593,0	10896,5	10051,4**
Девизне резерве/увоз робе и услуга, у месецима	-	-	5,9	4,8	6,9	9,7	8,7	6,8

*Јануар-септембар 2008. године

**Крај октобра 2008. године

Извор: МФИН, НБС

У структури извоза водећи извозни производи су гвожђе, челик, гуме, алуминијумски лимови, шећер, кукуруз. Пољопривредни производи су знатно повећали удео у укупном извозу захваљујући преференцијалном статусу Србије на тржишту ЕУ и либерализацији размене земаља Западног Балкана. Поред тога, извесном побољшању извозне структуре допринео је раст извоза текстилних производа на бази преференцијалног третмана ове робе од стране ЕУ. Убрзаном расту извоза Србије допринео је и пораст светских цена основних метала и раст светске привреде. На страни увоза доминира увоз нафте и гаса, путничких аутомобила и лекова.

Са становишта одрживости спољне равнотеже уз њено неодгодиво консолидовање, а потом и обезбеђивања и екстерне ликвидности у наредном средњорочном периоду неопходно је смањивање дефицита текућег рачуна. То би требало да буде постигнуто убрзаним растом привредне активности и извоза, повећавањем инвестиција и смањивањем јавне потрошње. У транзиционим привредама дефицит текућег рачуна је неминован у процесу достизања развијених привреда, али он може да изазове финансијску и валутну кризу због имплицираних структурних неравнотежа праћених (и потстиганих!) slabим надзором у банкарском систему, одлагањем фискалних реформи и недовољно радикалним мерама на плану прилагођавања пореског система и јавне потрошње. Такво погоршавање макрофинансијског положаја може да буде додатно продубљено заопштравањем

проблема у сервисирању камата на кредите. Успоравање раста девизних резерви јавља се као сигнал за вероватне тешкоће у покривању високог дефицита текућег рачуна.

2008 по први пут од почетка транзиције је регистровано упозоравајуће погоршање платнобилансних токова. Дефицит текућег рачуна већ премашује 18% БДП и не може да се компензује суфицитом остареним у финансијским и капиталним трансакцијама. То је сасвим очекивано резултирало смањењем девизних резерви централне банке. Укупан биланс као разлика између дефицита текућег рачуна и свих извора за његово финансирање крајем септембра био је у дефициту од 32 мил. евра.

Дефицит текућег рачуна у првих девет месеци 2008. износио је 4,8 млрд. евра и чинио је 18,4% БДП. Погоршање салда текућих трансакција настало је због повећања дефицита биланса робе и услуга за 1,1 млрд. евра у односу на упоредиви период прошле године, а мањим делом због повећања дефицита на позицији дохотка за око 200 мил. евра. Поврх тога, остварен је за око 80 мил. евра нижи суфицит на позицији текућих трансфера у односу на упоредиви период претходне године.

Дефицит текућег рачуна у првих девет месеци 2008. финансиран је суфицитом на капиталном рачуну од 13,4 мил. евра, приливом инвестиција и кредита од 3,9 млрд. евра, суфицитом на позицији Игрешке и пропустив од 23 мил. евра и смањењем девизних резерви за 32 мил. евра.

Покриће високог дефицита текућег рачуна платног биланса у периоду јануар-септембар 2008. вршено је из више извора. На позицији директних страних инвестиција остварен је суфицит од 1,6 млрд. евра, док је на позицији портфолио инвестиција остварен пад од 61 мил. евра. На рачуну финансијских трансакција у поређењу са истим периодом прошле године повећано је коришћење финансијских кредита за 380 мил. евра, уз пораст отплате камате и отплате главнице.

Биланс роба и услуга је погоршан у првих девет месеци 2008 због бржег раста увоза робе и услуга (22,5%) од раста извоза робе и услуга (21,8%) за 1,4 млрд. евра. Биланс дохотка је погоршан због веће отплате камата од

наплаћених камата за 578 мил. евра. Суфицит на позицији текућих трансфера је смањен због пада вредности дознака за 171 мил. евра. На позицији финансијског рачуна повећан је прилив за 1,3 млрд. евра, пре свега нето прилив страних директних инвестиција за 573 мил. евра. Портфолио инвестиције су смањене за 631 мил. евра. Код међународних кредита дошло до пораста нето коришћења финансијских кредита за 352 мил. евра. У овом периоду остварен је дефицит у укупном платном билансу од 32 мил. евра, а суфицит од 585 мил. евра у истом периоду 2007. Нето задужење Србије износило је 1,4 млрд. евра, коришћено је кредита у износу од 3,8 млрд. евра, а отплата је износила 1,8 млрд. евра.

Табела 7. Дефицит текућег рачуна у 2007. и 2008. години - пораст и финансирање

мил. ЕУР

		I-IX 2007	I-IX 2008
A	Текући рачун	-3.216	-4.620
	Текући рачун без донација	-3.338	-4.782
	Биланс робе и услуга	-4.790	-5.909
	Доходак	-376	-578
	Текући трансфери	1.950	1.867
B	Капитални рачун	-306	13
B	Финансијски рачун	3.307	4.584
	Директне инвестиције - нето	1.033	1.606
	Портфолио инвестиције - нето	570	-61
	Трговински кредити - нето	182	-151
	Финансијски кредити - нето	2.106	2.457
	Средства резерви (повећање)	-585	32
Г	Грешке и пропусти - нето	215	23
УКУПНИ БИЛАНС		585	-32

Извор: НБС

Дефицит текућег рачуна и у претходне три године (2005-2007) је имао висок ниво, и то: -10,0% БДП у 2005. -13,1% БДП у 2006. и -14,7% у 2007. Дефицит текућег рачуна у овом периоду је финансиран највећим делом страним директним инвестицијама које су у овом периоду износиле 6,3 млрд. евра. У 2007. дефицит текућег рачуна финансиран је и из нето портфолио инвестиција које су износиле

665 мил. евра. Поврх тога, дефицит текућег рачуна у претходне три године финансиран је нето приливом дугорочних кредита (прилив Ђ отплата) у износу од 7,1 млрд. евра. У периоду од 2005. до 2007. остварени суфицит на капиталном финансијском рачуну премашивао је дефицит на текућем рачуну и омогућио је раст девизних резерви Народне банке Србије у овом периоду од 6,8 млрд. евра.

Табела 8. Главни извори покрића дефицита текућег рачуна 2001-2007. године

мил. ЕУР

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ДЕФИЦИТ ТЕКУЋИХ ТРАНСАКЦИЈА (без донација)	-977	-1,843	-1,675	-2,688	-2,050	-3,092	-5,228
Стране директне инвестиције, нето	184	502	1,206	777	1,245	3,492	1,602
Портфолио инвестиције, нето					-		665
Страни кредити, нето	241	719	881	1,254	1,765	2,264	3,071
УКУПНО, СТРАНИ КАПИТАЛ	425	1,221	2,087	2,031	3,010	5,756	5,338

Извор: НБС

Од посебног значаја за будуће смањење спољнотрговинске неравнотеже јесте висок прилив страних директних инвестиција, пре свега гринфилд инвестиција у извозно оријентисане секторе привреде у којима оне треба да повећају продуктивност, извоз и девизни прилив. Ови сектори јачају извозну понуду и смањују увозну тражњу, те тиме побољшавају платнобилансну позицију земље и воде финансирању дефицита текућих трансакција без раста задуживања државе. Кључну улогу у томе има прилив страних директних инвестиција у сектор разменљивих добара.

4. РАСТУЋА ИНФЛАЦИЈА И АПРЕЦИЈАЦИЈА КУРСА

У протеклих осам година транзиције Србија није постигла одрживу једноцифрену стопу инфлације као кључни индикатор макроекономске стабилности. Регистрована је углавном двоцифрена стопа инфлације, а једноцифрена је била само у 2003. и 2006. са изгледима да и у 2008. инфлација буде једноцифрена (9,5%).

Табела 9. Кретање инфлације 2001 - 2008. године, стопе раста, у%

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 п
Укупна инфлација, крај периода	40,7	14,8	7,8	13,7	17,7	6,6	10,1	9,5
Базна инфлација, крај периода	20,5	4,4	6,1	11,0	14,5	5,9	5,4	10,5
Регулисане цене, крај периода	60,8	27,3	11,1	16,8	20,2	7,4	14,3	7,6

Извор: МФИН, НБС

Умеренијем расту инфлације значајно је допринио аранжман Србије са ММФ који је систематски инсистирао на рестриктивности монетарне и фискалне политике. Инфлација је генерисана растом цена нафте, струје и хране те симултаним растом домаће тражње изазване експанзијом јавне потрошње и зарада као и нагло убрзаном експанзијом растом банкарских кредита. У условима експанзивне фискалне и

умерено рестриктивне монетарне политике, високу и растућу инфлацију пратила је апрецијација девизног курса која смањује конкурентност привреде, дестимулише извоз и генерише раст дефицита текућег рачуна платног биланса. Апрецијација динара и реални раст зарада нису били покривени растом продуктивности, што је смањивало конкурентност привреде.

Табела 10. Зараде, продуктивност и курс динара 2001-2008. године, у%

	Стопе раста реалних нето зарада	Стопа апрецијације - депрецијације	Раст продуктивности
2001	16,5	35,4	5,2
2002	29,9	8,9	5,4
2003	13,6	-4,9	4,0
2004	10,1	-3,9	7,7
2005	6,4	6,1	5,1
2006	11,4	13,2	7,9
2007	19,5	6,5	8,4
2008	6,0%	7,1*	5,9

* Рачунато за период I-X 2008/ I-X 2007. Извор: МФИН

Народна банка Србије од средине 2006. спроводи монетарну политику кроз режим циљане инфлације, преко каматне стопе на репо операције као основног инструмента. Централна банка је ради одржања финансијске стабилности тржишта користила и стопу обавезне резерве и интервенције на девизном тржишту, чиме је утицала на формирање девизног курса. У новом режиму монетарне политике јак утицај на инфлацију има канал девизног курса. Фискална експанзија је отежавала држање инфлације под контролом и поскупљивала монетарну политику због

плаћања високих камата на репо операције НБС. Тиме је узроковала високу апрецијацију курса, све у циљу обарања инфлације. Међутим, то је утицало на смањивање конкурентности привреде, дестимулисање извоза и на раст дефицита на текућем рачуну. Неопходна је депрецијација динара заснована на спровођењу структурних реформи, повећавању конкурентности привреде и смањивању њеног фискалног оптерећења, чиме би се подстакло долазак страних инвеститора и охрабрили извозници.

5. ВИСОК НИВО НЕЗАПОСЛЕНОСТИ И ЗАРАДА

Тржиште рада у Србији у протеклих осам година транзиције карактерише смањење броја запослених лица као резултат приватизације и економских реформи које нису довеле до довољно брзе компензаторне експанзије запослености у приватном сектору. Овом компонентом транзиције условљен је висок ниво незапослености, и то како према подацима Националне службе за запошљавање тако и према подацима из анкета о радној снази. Са тим неповољним тенденцијама коинцидирао је бржи раст нето зарада од раста БДП и бржи раст бруто зарада од раста продуктивности. У протеклих осам година (2001-2008) просечне годишње стопе раста износиле су код нето зарада 14,2% %, бруто зарада 13,7%, БДП 5,6% и продуктивности 6,2%.

Све је то снажно генерисало раст домаће тражње и вршило трошковне притиске на инфлацију, а преко раста увоза подстицало нарастање спољнотрговинског дефицита у платном билансу, уз систематско погоршавање конкурентности привреде.

На тржишту рада регистровано је побољшање у погледу смањења стопе незапослености са 21,8% у 2005. и 21,6% у 2006. на 18,8% у 2007. Побољшање се испољило и у виду смањења броја активно незапослених лица, као и у погледу успоренијег реалног раста просечних нето и бруто зарада у односу на реални раст БДП и раст продуктивности. Таква позитивна тенденција на тржишту рада - сужавање јаза у стопама раста плата и продуктивности - регистрована је само у 2008. години.

Табела 11. Индикатори кретања на тржишту рада Србије и повезани индикатори 2001-2008. године

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 II
Просечан број запослених, у 000	2,102	2,067	2,041	2,051	2,069	2,026	2,002	2,004
Просечан број запослених, раст у %	0,2	-1,7	-1,2	0,5	0,9	-2,1	-1,2	0,1
Број активно незапослених, у 000	769	843	947	844	888	913	850	-
Број активно незапослених, раст у %	-	9,6	2,3	-10,9	5,2	2,8	-6,9	-
Стопа незапослености по подацима НЗС, у %	23,2	25,3	27,8	25,9	26,8	27,9	26,8	-
Стопа незапослености по методологији МОР, у %	-	-	-	19,5	21,8	21,6	18,8	18,6
Реални раст БДП стопа раста, у %	5,4	3,6	2,8	8,2	6,0	5,6	7,1	6,0
Реални раст просечне нето зараде, стопа раста, у %	16,5	29,9	13,6	10,1	6,4	11,4	19,5	5,0
БДП, млрд. евра	13,1	16,8	18,0	19,7	21,1	24,3	29,9	34,7
Просечна нето зарада, у ЕУР	102,2	151,6	176,2	193,3	209,7	258,2	347,1	411
Раст продуктивности, у %	5,2	5,4	4,0	7,7	5,1	7,9	8,4	5,9
Реални раст бруто зарада, у %	16,0	30,0	14,0	11,1	6,8	11,4	14,1	5,0

Извор: МФИН, НЗС и РЗС

За разлику од БДП и индустријске производње у Србији, агрегата чије су остварене вредности још увек испод одговарајућег нивоа из 1989, зараде су превазишле ниво зарада из 1989. У протеклим годинама транзиције зараде су реално брзо расле и скоро су учетворостручене захваљујући иностраним донацијама, апрецијацији динара и субвенционисању привреде. Оне су се због тако неумерене експанзије наметнуле као истински забрињавајућа појава са јасним последицама на плану агрегатне тражње.

При брзом расту реалних зарада изостајао је раст нове запослености. Према подацима НЗС, број запослених износи 2.489.000 лица, а број незапослених 795.000 лица. Према подацима РЗС број запослених се благо смањивао, с тим да је број запослених растао у сектору услуга, а смањивао се у сектору разменљивих добара.

Брзи реални раст зарада ограничавао је раст нове запослености и усмеравао нове инвестиције у сектор неразменљивих добара, чиме је доприносио нестабилности привреде. У протеклом периоду транзиције раст продуктивности у Србији није

покривао реални раст зарада и апрецијацију динара, чиме је смањивана конкурентност привреде. То је имало за последицу да су приватизациони приливи од продаје друштвеног и државног капитала били коришћени за финансирање дефицита у платном билансу и

буџетског дефицита (последично и плата), као посве уочљиву превагу улагања у сектор услуга. Таква политика није водила формирању стимулативног привредног амбијента и довољно брзој експанзији конкурентног приватног сектора.

6. МАКРОЕКОНОМСКЕ ПОЛИТИКЕ У УСЛОВИМА ГЛОБАЛНЕ ЕКОНОМСКЕ КРИЗЕ

6.1. Глобална економска криза као ограничење економске политике

На привреду Србије већ се испољавају негативни ефекти светске финансијске кризе, што се огледа у турбуленцијама на берзи, повлачењу депозита домаћинстава код банака, успоравању кредитне активности банака према привреди и становништву, повећању трошкова страног финансирања, јачању притиска на девизни курс динара према еврџу, повећавању кредитног ризика и др. Против ових шокова деловале су НБС и Влада мерама за подстицање штедње и трговања на берзи. Девизне резерве земље омогућују вишемесечно покриће увоза робе и услуга, покриће краткорочног спољног дуга земље и очекиване отплате средњорочних и дугорочних кредита у наредним годинама.

Рецесија привреда САД, Немачке и других европских земаља утицаће на успоравање раста БДП, извоза и увоза Србије у 2009. години и последично на смањење прихода за буџет, што захтева ограничавање раста плата и пензија и смањење укупне јавне потрошње. У том погледу велики значај има нови *stand-by* аранжман са ММФ ради очувања макроекономске и финансијске стабилности у земљи. Овај аранжман је позитиван сигнал за стране кредиторе и инвеститоре да улажу у Србију, а осим тога захтева заокрет у фискалној политици у правцу смањења прекомерне потрошње на свим нивоима: Република, Покрајина, градови и општине, фондови социјалног осигурања. Аранжман омогућује ММФ да надгледа спровођење економске политике и структурних реформи у Србији, осигурава девизну ликвидност Србије и смањи финансијски ризик.

Под утицајем светске економске кризе економске политике које ће се спроводити у 2009. и наредне две године биће усмерене на очување економске и финансијске стабилности

у земљи у изузетно неповољном глобалном и регионалном окружењу. Из тог разлога неопходно је водити рестриктивну монетарну и фискалну политику и спроводити структурне реформе које ће повећавати капацитет привреде Србије да више производи, извози и штеди. У том циљу монетарна и финансијска политика спречаваће раст инфлације и финансијску нестабилност, а фискална политика ограничиће раст текућих расхода на свим нивоима унутар сектора државе.

Главно ограничење за реализацију економских политика биће негативни ефекти светске финансијске кризе на привреду Србије. Главне компоненте успоравања привредног раста у Србији у условима глобалне финансијске кризе и рецесије светске привреде јесу:

- смањење домаће тражње кроз смањење јавне и приватне потрошње због ограничавања раста зарада и пензија и кроз смањење кредита привреди;
- смањење извоза због смањења увозне тражње у земљама ЕУ као главних спољно-трговинских партнера Србије;
- смањење прилива страних инвестиција и међународних кредита због оштрих финансијских ограничења;
- успоравање раста услуга финансијског посредовања због погоршавања ликвидности банака и поскупљења кредита, те последично смањења кредитне активности банака према привреди и становништву.

Ради подстицања привредног раста Србије у наредном средњорочном периоду и ублажавања последица глобалне економске кризе од посебног значаја јесу:

- договорени аранжмани са ММФ као позитивни сигнал за инвеститоре и гарант екстерне ликвидности Србије
- предузете краткорочне мере Владе и НБС за подстицање домаће штедње и трговања на берзи, као што су подизање гарантованог нивоа штедних депозита на 50.000 евра, укидање пореза на камате на девизну штедњу, пореза на капиталну добит и пореза на принос апсолутних права, као и укидање обавезне резерве банака на нове кредите из иностранства ради повећања девизне ликвидности банака и укидање трошкова превремене отплате кредита, уз могућност продужења рока отплате до годину дана за реализовање кредита, као и конверзије дугова у друге валуте.
- планирано фискално прилагођавање и смањење нивоа јавне потрошње у 2009. и наредне две године с позитивним ефектима на смањење инфлације, увоза и дефицита спољне трговине и смањење притиска на курс динара. План је да се консолидовани фискални дефицит смањи кроз смањење текуће јавне потрошње, уз очување капиталне потрошње на достигнутом нивоу.
- побољшање пословног окружења и инвестиционе климе, кроз регулаторне реформе са позитивним ефектима на прилив директних инвестиција и ширење фискалног простора за раст јавних инвестиција у капиталне пројекте;
- убрзање структурних реформи којима се стварају основе за дугорочно одрживи раст БДП по високим стопама, пре свега кроз реструктурирање великих јавних предузећа, приватизацију преосталих друштвених предузећа и покретање стечаја где год приватизација не успе.

Економска политика Владе и монетарна политика НБС у 2009. и наредне две године усредредиће се на одржавање макроекономске и финансијске стабилности и привредног раста Србије у условима глобалне економске кризе. У томе фискална политика има кључну улогу, тако што ће допринети учвршћивању макроекономске стабилности кроз смањење текућих расхода, као и расту привредне активности кроз повећање капиталних улагања, пре свега у инфраструктуру.

Под утицајем глобалне економске кризе неопходно је ревидирати макроекономски и

фискални оквир за наредни трогодишњи период. Глобалне економске прилике су се знатно погоршале од септембра 2008. године са снажним последицама на привреду Србије. Нагло измењене глобалне процене показују пад БДП као главног индикатора привредне активности код водећих развијених привреда (САД, ЕУ, Јапан) и знатно нижи раст земља у развоју, укључујући земље југоисточне Европе. ММФ предвиђа раст светске привреде у 2009. године по стоји од 2,2%, раст привреда развијених земаља по стоји од -0,3% и раст привреда земаља у развоју по стоји од 5,1%.

Табела 12. Преглед ревидираних стопа раста светске економије за 2009. годину

	Остварењ е 2007	Процена 2008	Пројекција 2009
Светска економија	5,0	3,7	2,2
Развијене земље	2,6	1,4	-0,3
- САД	2,0	1,4	-0,7
- ЕУ	3,1	1,5	-0,2
- Јапан	2,1	0,5	-0,2
Земље у развоју	8,0	6,6	5,1
- Кина	11,9	9,7	8,5
- Русија	8,1	6,8	3,5
- централна и источна Европа	5,7	4,2	2,5
Србија	7,1	6,0	3,5

Извор: ММФ, *World Economic Outlook*, новембар 2008. године

Светска финансијска криза се проширила и на реални сектор, тако да се привреде 40 земаља налазе у рецесији, углавном водеће светске привреде. Глобална економска криза се пренела на привреду и финансије Србије, што показује пад вредности берзанских индекса, пораст трошкова финансирања, повлачење девизне штедње становништва, успоравање индустријске производње и извоза, депрецијација динара. Високе девизне резерве и ликвидност банака и НБС помогле су да се избегну поремећаји у финансијском систему. Висока ликвидност банкарског сектора и низак ниво краткорочног дуга обезбеђују финансијску стабилност.

Ефекти светске економске кризе пренели су се на реални сектор, што се огледа у успоравању раста индустријске производње, извоза и БДП. Високи дефицит текућих трансакција је главни канал изложености Србије ефектима светске економске кризе.

Дефицит текућег рачуна је до сада финансиран у условима повољних глобалних финансијских кретања (инострани кредити и инвестиције), док ће у новим околностима финансирање овог дефицита бити неизвесно, ограничено и скупо због оштрих финансијских ограничења.

Полазећи од нових глобалних процена, неопходно је ревидирати усвојене макроекономске и фискалне пројекције и политике за Србију.

Табела 13. Измене макроекономских пројекција за период 2009-2010. године

	Ревидирани Меморандум (октобар 2008. године)			Нова пројекција (новембар 2008. године)		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
БДП, реални раст, %	6,5	6,5	7,5	3,5	4,5	6,0
БДП по текућим тржишним ценама, млрд. динара	3,169,7	3,564,8	4012,2	3,060,0	3,428,0	3860,8
Инфлација, крај периода	6,0	5,0	4,0	8,0	6,5	6,0
Инфлација, просек периода	7,1	5,3	4,5	8,2	7,2	6,2
Извоз робе, стопа раста	24,5	25,5	26,5	-4,8	12,9	13,6
Увоз робе, стопа раста	17,9	17,0	16,7	-5,4	7,8	8,0
Дефицит текућег рачуна, % БДП	-17,8	-17,1	-15,4	-16,3	-15,7	-14,4

Извор: ММФ

Сетска финансијска и економска криза узроковаће смањење стопе реалног раста БДП са 6% у 2008. на 3,5% у 2009. а затим умерени раст у 2010. и 2011. години по стопама раста БДП од 4,5% и 6%, респективно. Просечни годишњи раст БДП у периоду 2009-2011. године процењује се на 4,7%.

Остварење процењених стопа раста БДП у великој мери зависиће од трајања и дубине глобалне економске кризе. На достизање пројектованих стопа раста у значајној мери утицаће чињеница да ће сектор неразмњивих добара, укључујући финансијске услуге и трговину, који је претходних година био главни генератор раста БДП, у 2009. години оштро успорити раст.

Пројекција раста БДП заснована је на претпоставци да ће се глобална финансијска криза одразити на веће смањење домаће производње и потрошње у 2009. години иако ће њене последице на раст привреде Србије делом бити компензоване добијањем повољних кредита мађународних финансијских организација за Коридор 10 и реализацијом уговора са Фијатом, који ће допринети повећању индустријске производње и покренути укупну привреду Србије.

Пре избијања глобалне економске кризе раст привреде Србије био је подржан растом светске привреде и знатнијим приливом страног капитала. У промењеним глобалним финансијским условима привреда Србије је изложена утицајима рецесије светске привреде

и оштрим финансијским ограничењима. У новим условима привреда Србије биће суочена и са смањеном домаћом тражњом која је претходних година давала снажан импулс привредном расту кроз раст јавне потрошње, пре свега раст плата запослених у јавном сектору и раст капиталних издатака. У новонасталим околностима неопходно је смањење укупне јавне потрошње, што ће смањити прегрејану домаћу тражњу која је претходних година генерисала инфлацију, раст увоза и повећање дефицита текућег рачуна који ће на крају 2008. године премашити 18% БДП. За разлику од претходних година када је дефицит текућег рачуна покриван донацијама и приливом страног капитала, у 2009. години и наредним годинама због погоршања глобалних финансијских услова привреда Србије може бити рањива на изненадне прекиде прилива страних инвестиција и кредита.

Нагла промена глобалних финансијских услова узроковала је смањење тражње и пад цена извозних производа привреде Србије, што захтева већа реална и финансијска прилагођавања. Смањена увозна тражња у земљама ЕУ и другим земљама које су трговински партнери Србије условиће пад извоза Србије у 2009. години, кога ће пратити и пад увоза због смањене домаће тражње. За 2009. годину процењује се пад извоза робе и услуга од 3,9% и пад увоза робе и услуга од 5%, уз дефицит текућег рачуна од 16,3% БДП као последица успоравања домаће тражње и пада светске цене енергената који чине највећу

ставку на страни увоза Србије. Глобално успоравање раста и пад светских цена метала значајно ће успорити извоз Србије. Очекује се опоравак домаћег извоза у 2010. и 2011. години по стопама од 12% и 13%, респективно и наставак смањења велике екстерне неравнотеже свођење, а дефицита текућег рачуна на 14,4% БДП у 2011. години и на 8%

БДП у дужем року. Увоз би у 2010. и 2011. години спорије растао од извоза (8,2% и 8,4%), респективно.

У условима глобалне економске кризе све земље у региону су кориговале пројекцију основних макроекономских индикатора.

Табела 14. Регионално окружење - макроекономски показатељи

КАТЕГОРИЈЕ	Земље	2007	2008	2009	2010
Раст БДП-а	Бугарска	6,2	6,5	4,5	4,7
	Румунија	6,0	8,5	4,7	5,0
	Мађарска	1,1	1,7	0,7	1,8
	Хрватска	5,6	3,5	3,0	4,0
	Македонија	5,1	5,5	4,6	5,0
	<i>Србија</i>	<i>7,1</i>	<i>6,0</i>	<i>3,5</i>	<i>4,5</i>
Инфлација	Бугарска	7,6	12,4	7,9	6,8
	Румунија	4,9	7,8	5,7	4,0
	Мађарска	7,9	6,3	3,9	2,9
	Хрватска	2,9	6,5	4,5	4,0
	Македонија	2,3	7,0	3,5	2,7
	<i>Србија</i>	<i>11,1</i>	<i>8,2</i>	<i>7,2</i>	<i>6,2</i>
Стопа незапослености	Бугарска	6,9	6,0	5,8	5,7
	Румунија	6,4	6,1	6,4	6,1
	Мађарска	7,4	8,1	8,6	8,5
	Хрватска	9,6	9,2	9,0	8,7
	Македонија	34,6	33,3	32,3	31,0
	<i>Србија</i>	<i>18,8</i>	<i>18,8</i>	<i>19,0</i>	<i>18,7</i>
Салдо текућег рачуна (% БДП)	Бугарска	-22,5	-23,8	-22,3	-21,5
	Румунија	-13,9	-13,5	-13,0	-12,6
	Мађарска	-6,4	-6,3	-5,1	-5,5
	Хрватска	-8,6	-10,5	-10,2	-9,4
	Македонија	-12,1	-10,0	-8,4
	<i>Србија</i>	<i>-14,7</i>	<i>-18,3</i>	<i>-16,3</i>	<i>-15,7</i>
Бруто дуг (%БДП)	Бугарска	18,2	13,8	10,6	7,9
	Румунија	12,9	13,4	15,4	17,1
	Мађарска	65,8	65,4	66,0	66,2
	Хрватска	37,7	35,8	35,4	34,3
	Македонија	25,4	23,2	23,0	22,8
	<i>Србија</i>	<i>31,3</i>	<i>30,0</i>	<i>28,6</i>	<i>27,8</i>

Извор: Европска комисија - Економске пројекције, новембар 2008. година;
МФИН процена индикатора за Србију

На основу објављених података Европске комисије за државе чланице ЕУ и државе кандидате може се јасно добити увид о позицији Србије у односу на суседне државе. Евидентно је да ће раст БДП бити успорен у 2009. и 2010. години код свих посматраних држава, и да ће Србија бити на нивоу регионалног просека по планираном расту БДП. Инфлација ће бити посебно висока у Бугарској и Србији. Стопа

незапослености је и након осам година транзиције висока због таласа отпуштања радника, незавршених реструктурирања јавних предузећа. Македонија има стопу незапослености преко 30% а затим затим Србија има стопу незапослености од 19%, док остале земље имају испод 10% стопу незапослености. У 2008. години Србија је забележила највећи дефицит текућег рачуна

мереног према учешћу у БДП. Србија и Бугарска имају највећа учешћа дефицита текућег рачуна у БДП, који у наредном периоду неће бити поправљен у компарацији за државама региона. Уколико се изузму Мађарска и Хрватска, Србија ће и по овој категорији бити лошија од просека, јер деноминација дуга у страном валути, пропуштена прилика да се развија домаће тржиште државних хартија од вредности, евидентна депрецијација домаће валуте, планирана нова задужења за финансирање државних инвестиција у страном валути довешће до умереног пада учешћа јавног дуга у БДП. У

овој категорији у компаративном погледу Србија би требало да у наредном периоду поправи своју позицију.

Очекивано успоравање раста светске привреде и светске трговине у наредном средњорочном периоду, посебно привредне активности у земљама ЕУ, имаће јак утицај на привредна кретања у Србији. Посебан утицај имаће кретања у земљама које имају високи удео у робној размени са Србијом и које стога представљају њене главне спољнотрговинске партнере.

Табела 15. Извоз Србије и привредни раст њених најзначајнијих трговинских партнера

	Извоз у 2007.		Привредни раст		
	Износ у мил. ЕУР	% од укупног извоза Србије	2008	2009	2010
	799,5	12,4	-0,2	-0,6	1,3
Босна и Херцеговина	759,4	11,8	5,5	5,0	4,0
Црна Гора	691,8	10,8	7,5	5,0	4,0
Немачка	684,0	10,6	1,7	-0,8	1,7
Руска федерација	326,0	5,1	6,8	3,5	5,5
Македонија	318,1	4,9	5,5	5,0	4,0
Словенија	298,3	4,6	4,3	3,7	3,7

Извор: РЗС, Међународни монетарни фонд, *Светски економски преглед*, октобар 2008. године

Србија реализује 60,2% извоза у седам земаља приказаних у претходној табели. С обзиром на висок ниво повезаности привреде Србије са привредама ових земаља, привредна кретања у тим земљама одразиће се и на привредна кретања у Србији. Према пројекцијама ММФ, очекује се умерено успоравање привредног раста у земљама које су најзначајнији партнери Србије.

Промењено глобално и регионално економско окружење захтева вођење економских политика које ће довести до прилагођавања производње и тражње погоршаним екстерним финансијским и економским токовима и које ће омогућити достизање одрживе реалне стопе раста БДП у 2009. и до економског опоравка Србије од 2010. године. Смањени реални раст БДП директно ће допринети смањењу реалног раста буџетских прихода и заоштриће проблем прилагођавања буџетских расхода смањеним буџетским приходима.

Висока ликвидност банкарског сектора и низак ниво краткорочног дуга гаранција су да Србија у кратком року може да одржи финансијску стабилност. Привреда Србије је рањива на дужи рок због високог дефицита

текућег рачуна платног биланса узрокованог већом потрошњом од расположивог дохотка, ниским нивоом извоза и недовољном домаћом штедњом привреде, становништва и државе. Смањивање ризика за макроекономску стабилност пресудно зависи од спровођења структурних реформи којима би се унапредио потенцијал за раст привреде и извоза. Значајан је и допринос адекватне фискалне политике која ће ограничити раст плата у јавном сектору и раст пензија и обезбедити рационализацију свих елемената текуће потрошње који не спадају у буџетске приоритете, чиме би се остварио фискални простор за повећање приоритетних инвестиција у развој инфраструктуре.

Инфлација ће се од 2009. године мерити индексом потрошачких цена који објављује Републички завод за статистику. Предвиђено је постепено смањење укупне инфлације на 8% у 2009, 6,5% у 2010. и 6,0% у 2011. години.

Пројекција инфлације у 2009. и наредне две године усклађена је са циљевима монетарне политике. Очекује се релативно стабилан курс динара према евр, стабилизација цене сирове нафте на светском тржишту и смиривање раста

цена хране, као и контрола раста цена у јавном сектору. Планирана фискална политика кроз смањивање јавне потрошње и контролу масе

плата и пензија значајно ће допринети смиривању инфлације.

6.2. Економске политике и реформе у 2009. и наредне две године

За остваривање пројектованих макроекономских индикатора за 2009. годину неопходно је вођење чврсте фискалне и монетарне политике и убрзавање структурних реформи.

Фискална политика у 2009. и наредне две године обезбедиће смањење нивоа јавне потрошње ради одржавања макроекономске стабилности у условима могућих шокова изазваних светском финансијском кризом. Са смањењем јавне потрошње спорији раст личне потрошње, кроз спорији раст плата и кредита, што ће успорити инфлацију у наредној години. Позитиван ефекат смањене јавне и приватне потрошње, осим смањења инфлације, јесте смањење увоза и спољнотрговинског дефицита и смањење притиска на курс динара. Предвиђено је да се дефицит текућег рачуна смањи са 18,3% БДП у 2008. на око 14% БДП у 2009. години. У томе кључну улогу имаће фискално прилагођавање у 2009. и 2010. и смањење фискалног дефицита на 1,5% БДП у 2009, на 0,7% БДП у 2011. години.

Фискална рестрикција у наредне три године је неопходна из три разлога. Финансијска политика је била проциклична у периоду 2006-2008. године и смањила је простор за контрацикличку фискалну политику. Фискални дефицит подлеже оштрим фискалним ограничењима. Инвеститори и јавност су били суочени са нетранспарентним јавним финансијама консолидованог сектора државе.

У 2009. години држава, градови и општине, као и фондови социјалног осигурања обезбедиће уштеде, пре свега на текућим издацима. Капитална улагања ће се повећати, а субвенције ће се смањити, с тим да се обезбеди нормално функционисање тржишта. Смањиће се учешће државних субвенција у БДП кроз завршетак приватизације друштвених предузећа, смањење средстава за транзициони фонд, смањење субвенција које се привреди усмеравају преко Фонда за развој, смањење субвенција пољопривреди кроз поштравање услова за њихову доделу, смањење субвенција државним предузећима, пре свега железници, али и локалним комуналним предузећима.

Резултат штедње у 2009. на свим нивоима јавног сектора (државна управа, јавне службе, јавна предузећа), уз ограничени раст плата и пензија као главних компоненти јавне потрошње јесте смањење дефицита консолидованог сектора државе са 2,2% БДП у 2008. на 1,5% БДП у 2009. години. Планираним фискалним прилагођавањем обезбедиће се смањење учешћа јавних расхода са 45,0% БДП у 2008. на 43,7% БДП у 2009. години.

Макроекономски одржива фискална политика у 2009. години усмерена на смањење учешћа јавне потрошње у БДП подразумева да се утврде приоритети на расходној страни и да се смањи фискални дефицит. Висок дефицит не би могао да се финансира у 2009. години због скромног прилива од приватизације, неразвијеног домаћег финансијског тржишта, неизвесног окончања кризе на глобалном финансијском тржишту, ниског кредитног рејтинга Србије.

Монетарна политика у 2009. и наредне две године усредредиће се, у комбинацији са фискалном политиком, на постизање стопе укупне инфлације од 8% на годишњем нивоу. НБС ће у 2009. години циљати укупну, а не базну инфлацију. Основни инструмент за постизање тог циља биће референтна каматна стопа. При томе, НБС неће одобравати кредите јавном сектору на директан или индиректан начин куповином хартија од вредности, задржаће пливајући валутни режим, а интервенције ће ограничити на ублажавање домаћих и спољних шокова. Ради финансијске стабилности у земљи, НБС ће пратити ликвидност банкарског сектора, подстицати развој динарског тржишта хартија од вредности и приватизацију преосталих банака и осигуравајућих друштава са власничким уделима државе, зависно од услова на тржишту.

Монетарна политика ће се фокусирати на ниску и стабилну инфлацију. У том циљу неопходна је јача улога инфлационог таргетирања као номиналног сидра. При томе, пракса таргетирања базне инфлације замениће се са таргетирањем укупне инфлације мерене

индексом потрошачких цена који покрива ширу корпу роба и услуга. Истовремено, водиће се политика стабилности финансијског сектора која треба да реагује на претње финансијској стабилности и обезбеди управљање ризицима.

Наставиће се политика флукутирајућег и стабилног девизног курса у 2009. години. НБС ограничиће интервенције на девизном тржишту које ублажавају прекомерне флукутације курса због могућих домаћих и екстерних шокова.

Влада и НБС сачиниће план повећања регулисаних цена у кратком и средњем року и разграничити надлежности у процесу управљања инфлацијом.

Структурне реформе у 2009. и наредне две године убрзаће се са циљем да допринесу опоравку привреде и јачању јавних финансија. У том погледу посебна пажња посветиће се структурним реформама које јачају капацитет привреде Србије да више производи, извози и штеди и то:

- Јачању приватног сектора кроз довршетак приватизације преосталих друштвених предузећа и отварање нових предузећа, која ће креирати нове инвестиције, извоз и нова радна места;
- Унапређењу пословне климе и стварању конкурентног амбијента као предуслова за нове инвестиције и промену производне структуре;
- Развоју тржишних институција и унапређењу антимонополске политике;
- Ефикасној контроли плата у државном сектору и јавним предузећима;
- Јачању финансијске дисциплине у јавним предузећима, што подразумева одговарајућу економску регулацију за поједине инфраструктурне делатности и реструктурирање и приватизацију јавних предузећа.

Циљ наведених мера економске и структурне политике јесте стварање услова за раст инвестиција у основна средства на страни тражње, што ће омогућити раст извоза у наредном периоду, а тиме и редуковање спољнотрговинског дефицита и незапослености у Србији.

Основне претпоставке за реализацију планираних макроекономских циљева за 2009. и наредне две године јесу:

- Убрзано спровођење економских реформи у правцу изградње целовите тржишне привреде, предвиђених ратификованим Споразумом о стабилизацији и придруживању Србије ЕУ;
- Координација монетарне и фискалне политике која би водила фискалном прилагођавању континуираном смањивању инфлације и дефицита текућег биланса.
- Повећање стопе инвестиција и извоза као кључних генератора привредног раста кроз стварање повољног амбијента за приватне инвестиције и извоз, уз усмеравање јавних инвестиција у изградњу модерне саобраћајне, енергетске и телекомуникационе инфраструктуре.

Основни ризици за остваривање макроекономских циљева јесу:

- Изостанак планираног раста укупних инвестиција потребних за предвиђени привредни раст;
- Наставак експанзије домаће тражње кроз раст текуће потрошње, повећање пензија, раст субвенција, раст зарада и раст кредитне активности;
- Наставак кризе на светском финансијском тржишту која би утицала на погоршање макроекономске ситуације у Србији.

Кључну улогу у минимизирању ризика имају фискална и инвестициона политика.

Ради смањивања ризика везаног за ниво домаће тражње фискална политика биће усмерена на смањење домаће тражње, што ће допринесити смањењу инфлације, спољног дефицита и одржању спољног и јавног дуга у одрживим оквирима. У том погледу приоритетно је ограничавање раста текуће потрошње: плата, пензија, субвенција, вмекихг буџетских кредита. С друге стране повећање јавних инвестиција и порески и други подстицаји допринесе расту привредне активности, запослености и смањењу регионалних разлика. У том циљу припремљен је План изградње путне и железничке инфраструктуре Србије до 2012. године, којим су утврђени приоритети у финансирању: изградње саобраћајних праваца и предвиђено обезбеђивање средстава у износу од 2,9 млрд. евра из буџета Републике, међународних зајмова и донација.

Ради смањивања ризика везаног за изостанак потребних инвестиција посебна пажња посветиће се већем приливу страног капитала у Србију и јачању домаће штедње на свим нивоима. Предвиђено је да капиталне инвестиције расту по стопи од 19% у 2009. години и да учествују у БДП са 4,1%. У том циљу унапређиваће се пословно окружење и инвестициона клима у земљи и учврстити поверење пре свега страних инвеститора и кредитора. Регулаторном реформом потребно је створити повољнији амбијент за раст приватних инвестиција и раст запослености.

Већи и трајнији пад прилива капитала изазвао би редукцију привредне активности и извоза, као и кризу на девизном тржишту и у платном билансу. Дестабилизација девизног тржишта утицала би на убрзање инфлације. Смањени прилив страних кредита и директних инвестиција утицао би на успоравање раста привреде. Неповољно стање на светском финансијском тржишту отежаће финансирање фискалног дефицита и реализацију инфраструктурних пројеката у Србији.

7. ЗАКЉУЧНО РАЗМАТРАЊЕ

Укупна економска кретања показују да Србија још не успева да постигне висок и одржив раст уз ниску инфлацију и одржив ниво дефицита текућег рачуна. На то указују чињенице да реални раст БДП претежно зависи од раста банкарства, трговине и комуникација и да раст извоза не прати раст увоза, као и да глобална финансијска криза увећава трошкове иностраног кредитирања уз смањивање тражње.

Инфлација је у 2008. смањена захваљујући успоравању раста цена хране и цена енергената. Међутим, инфлаторни притисци су јаки и не треба рачунати на веће смањење инфлације, тим пре што нема довољно конкуренције која би довела до преливања нижих трошкова инпута на потрошачке цене. Уз то, уколико се не буде водила чврста фискална политика и изостане значајније фискално прилагођавање доћи ће до раст инфлације.

Достигнути дефицит текућег рачуна платног биланса указује на јаз између укупне потрошње грађана на робе и услуге и укупног дохотка којим грађани располажу. Прекомерна потрошња до сада је покривана приливом капитала, с тим да се приватни дуг убрзано

повећавао. Тиме се повећава ризик од неуравнотеженог платног биланса и платнобилансне кризе у условима погоршавања глобалних финансијских токова.

Оштре макроекономске неравнотеже карактеришу привреду Србије. Неразвијена домаћа понуда, првенствено због закаснеле транзиције, спорог и недоследног процеса приватизације и неповољне инвестиционе климе. Висока незапосленост радноспособног становништва и прекомерне исплаћене зараде у односу на циљану инфлацију и раст продуктивности знатно смањују међународну трошковну конкурентност предузећа. Предимензиониран јавни сектор прераспоређује и троши јавна средства, а мало штеди и недовољно инвестира у развој земље.

Висок прилив страног капитала значајно је ублажио макроекономске неравнотеже. Прилив капитала је омогућио премошћавање растућег јаза између домаће апсорције и дохотка, смањујући притиске на страни тражње, а тиме и притиске на инфлацију. Растући дефицит текућег рачуна платног биланса последица је високог нивоа потрошње, а не раста приватних инвестиција које би јачале домаћу понуду и извоз и смањивале спољну неравнотежу на здравим економским основама.

Фискални дефицит у периоду 2005-2008. доприносио је повећавању макроекономских неравнотежа, иако је највећим делом финансиран из прилива од приватизације друштвеног и државног капитала. Раст фискалног дефицита настао је у периоду кад је потрошња приватног сектора превазилазила његов доходак, што је директно повећавало спољни дефицит. У случају успоравања привредног раста неопходно је смањити потрошњу, како би се успорио раст спољног дефицита. Стога је потребно да фискална политика у условима високог спољног дефицита остварује фискални суфицит.

Економска политика Владе Србије и у деловима глобалне економске кризе потребно је да буде усмерена на брз привредни раст, ниску инфлацију и стабилност. Остваривање ових циљев подразумева одрживу стопу реалног раста БДП од у периоду 2009-2012. уз раст запослености и продуктивности, смањење инфлације на 4-5% у 2012. и смањење дефицита текућег рачуна испод 10% БДП на крају 2012. године. Кључну улогу у реализацији утврђених макроекономских циљева има свеобухватно,

кохерентно и кредибилно спровођење економских реформи, чије је одлагање допринело генерисању постојећих макроекономских неравнотежа.

Кључно је да се постигне напредак у приватизацији и реструктурирању друштвених и државних предузећа, што показују искуства бивших земаља у транзицији. Тиме би се смањили трошкови и ризици пословања и унапредила понуда привреде Србије за домаће тржиште и извоз и на тој основи повећале директне инвестиције и трговина са земљама у региону и ЕУ и убрзала европска интеграција Србије, ојачао приватни сектор у Србији који реагује на тржишне подстицаје у условима изражених финансијских ограничења. Јачању привреде Србије значајно ће допринети спровођење инфраструктурних и регулаторних реформи, које обезбеђују унапређење и развој јавне и законодавне инфраструктуре. Спровођење ових структурних реформи јесте национални приоритет, чију реализацију отежавају променљиве политичке околности, изражени партикуларни интереси појединих социјалних група и ограничени административни капацитети.

Поред наведеног, у постизању макроекономске стабилности и подстицању привредног раста важну улогу имају фискална и монетарна политика и њихово координирано деловање. Фискалну политику потребно је усмерити на смањење нивоа текуће потрошње и на повећање инвестирања у развој земље, уз остваривање фискалног суфицита на средњи рок. То подразумева усвајање стабилизационих буџета Републике, Покрајине и локалних заједница за 2009. и наредне године, јер се високи буџетски дефицити не могу финансирати у условима ограничених прилива од приватизације и скупљег новог задуживања Србије. Садашња фискална ситуација захтева да се нови фискални предлози прихвате само ако су основани и одрживи, укључујући умерено опорезивање и редукацију постојећих програма потрошње. У супротном, фискални дефицит би износио 5-6% БДП Србије и не би био одржив ни на краћи рок. У оквирима одговорне

фискалне политике потребно је сагледати нове фискалне предлоге (повећање пензија, повећање зарада запослених у јавном сектору, исплата социјалних давања ратним ветеранима, повећање накнада за породилско одсуство, повећање расхода за куповину робе и услуга, повећање субвенција за превоз, пољопривреди, финансијски сектор, повећање јавних улагања у одабране пројекте, смањење пореза и увођење фискалних олакшица). У крајњој инстанци, ако није довољно смањење текућих расхода, потребно је смањење капиталних расхода или повећање индиректних пореза.

Монетарну политику потребно је усмерити на смањење инфлације. Ризици за монетарну политику јесу поновни високи раст цена хране и енергената и експанзивна фискална политика. Поврх тога, НБС монетарном политиком треба је да обезбеди финансијску стабилност у условима кризе глобалног финансијског тржишта која генерише раст финансијских маржи и раст кредитних ризика. Повећани ризици за финансијску стабилност захтевају чврсту пруденцијалну политику НБС.

Ризици везани за турбуленцију мађународног финансијског тржишта (цена новца, курсеви кључних валута, растућа нестабилност финансијског тржишта) условили су повећање премије ризика за Србију. Пад ликвидности на међународном финансијском тржишту уз пораст камата и маржи отежаће прилив капитала из иностранства. Страни инвеститори захтеваће знатно више марже од досадашњих. Ови ризици су ублажени најновијим мерама НБС и Владе: скинута је обавезна резерва за ново задуживање банака у иностранству, чиме је компензовано поскупљење иностраних кредита; повећани су осигурани депозити са 3.000 евра на 50.000 евра; укинут је порез на приход од камата и на девизне депозите у наредној години. Предузете мере су довољне за ублажавање последица светске финансијске кризе на финансијски сектор, док су недовољне за ублажавање последица ове кризе на привреду које ће се теже и под неповољнијим условима задуживати у наредном периоду.

Литература:

1. **Четири године транзиције у Србији**, Центар за либерално-демократске студије, Београд, 2005.
2. **Реформе у Србији: Достигнућа и изазови**, Центар за либерално-демократске студије, Београд, јун 2008.
3. **Меморандум о буџету и економској и фискалној политици за 2009. годину, са пројекцијама за 2010. и 2011. годину**, Влада Републике Србије, октобар 2008.
4. Светска банка, **Програм за економски раст и запошљавање**, Београд, 2004.
5. *EBRD, Transition report, 2008.*
6. *IMF Progress Report, 2007.*
7. *IMF, Country Report, 2008.*
8. *IMF, World Economic Outlook, November 2008.*
9. *The World Bank, Doing Business 2009: Country Profile for Serbia, September 2008.*
10. *European Commission, Candidate and Pre-accession Countries Economies Quarterly, November 2008.*
11. *European Commission, Promoting Prosperity and Stability-The EMU Anchor in Candidate and Potential Candidate Countries, October 2008.*
12. *European Commission, Progress Report for Serbia, October 2008.*

**БАЗЕ ВРЕМЕНСКИХ СЕРИЈА
РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ
С Р Б И Ј Е**

**TIME SERIES DATA BASES IN
STATISTICAL OFFICE OF THE REPUBLIC
OF S E R B I A**

**ОДСЕК ЗА ВРЕМЕНСКЕ СЕРИЈЕ И
СТАТИСТИЧКЕ АНАЛИЗЕ**

**DEPARTMENT OF TIME SERIES AND
STATISTICAL ANALYSIS**

**Мр Милена Раданов-Радичев
Мр Нада Ђерић**

*Milena Radanov-Radičev, M.Sc.
Nada Đerić, M.Sc.*

УВОДНА НАПОМЕНА:

Респектујући интерес наших корисника, и даље ћемо објављивати текст о бази временских серија у РЗС и њихов списак из претходних бројева ТРЕНДОВА (Март 2004. до септембра 2008.) са методолошким изменама које су у међувремену наступиле (измене у називу, или увођење нове серије).

Нове серије, додате у текућој години, су означене тако што су шифре таквих серија подвучене. Ова ознака се уобичајено понавља у два узастопна броја ТРЕНДОВА.

У односу на први број, у списку серија је сваки пут ажурирана информација о укупном броју серија по појединим активностима и дужинама серија у времену.

У претходном броју ТРЕНДОВА (септембар 2008. године) додата је једна серија из области активности (Продаја и откуп производа пољопривреде, шумарстава и рибарства - укупно, вредност у РСД).

У овом броју ТРЕНДОВА додате су три серије из сектора финалне тражње: бруто наплата јавних прихода, приходи и примања буџета и приходи социјалног осигурања, у реалном изразу.

Дужи низ година, у државној статистици (СФР Југославије, СР Југославије, Србије и Црне Горе, и сада Републике Србије) постојала је и одржавала се база временских серија настала из података званичне статистике и преузетих података других државних институција.

Све серије у бази временских серија, су **серије економских показатеља**. Промене у методологијама појединих области примењене су прерачунавањем постојећих временских тачака у серији према новим правилима, или скраћивањем серија, или на неки други начин. У сваком случају, увек се настојало да се очува скуп показатеља упоредивих у времену.

Од јануара 2004. године, постоји база временских серија за Републику Србију (која је методолошки и садржајно наставак претходних).

INTRODUCTORY NOTE:

Respecting interest of our readers, the following text and the list of series from the data base of Statistical Office of the Republic of Serbia is being repeated from the previous issues of this publication (March 2004 to September 2008). Some methodological changes have been made in the meantime (names of some series have been changed or some new ones have been added).

New series are marked by underlining the code of each one in the list added in current year. This assignment is usually repeated in two successive issues of Trends.

Information concerning the series' length and the total number of series for the specific group of economic activities are always accurate.

In previous (September 2008) issue, a new series has been included, referring activities (Sale and purchase of agricultural, forestry and fishing products - total, value in RSD).

In this issue of TRENDS, three series have been added referring final demand sector. Those are: Collection of public revenues, Revenues and receipts of budget and Revenues of social security organizations, in real terms.

During certain number of years, time series data base was established and maintained by state statistics (of SFR Yugoslavia, SR Yugoslavia, Serbia and Montenegro, and now by statistic of Republic of Serbia). The base was obtained from data collected by official statistics and data provided by other public institutions.

*All the established series are the **economic** ones. Any methodological change that appeared was applied by either recalculating previous data according to new rules or by cutting the series, or in some other, appropriate way. In any case, there was always the intention to maintain the data comparability in time.*

Since January 2004, the time series data base for Republic of Serbia has been established, being the continuation of the previous bases from methodological and contents point of view.

Истовремено су се стекли услови за једну круцијалну измену у методологији евалуације временских серија. Серије одговарајућих области приказују се према **Класификацији делатности (КД)** која се примењује од јануара 2001. године, а у знатној мери се разликује од **Јединствене класификације делатности (ЈКД)** која је била у примени више од 20 година. Део података по КД статистика прикупља од јануара 2004, док су подаци за претходне месеце добијени компилацијом старих података из ЈКД у КД.

У ТРЕНДОВИМА, се даје комплетан садржај базе временских серија (ТРЕНДАГРЕГАТ и ТРЕНДИНДЕКС), то јест списак свих серија које се прате, од којих је само одређен број презентован у публикацији. Серије су приказане по групама према области економске активности којој припадају.

Све серије су подељене физички и функционално у две паралелне базе: ТРЕНДАГРЕГАТ - ТАГР база временских серија апсолутних вредности праћене појаве, и ТРЕНДИНДЕКС - ТИНД - база временских серија које се прате исказано у базним или ланчаним индексима.

Шестоцифрена шифра сваке серије на последњем, шестом месту има шифру:

0 - ознака да је серија индексна, или

1 - ознака да је серија агрегатна.

Серије статистике индустрије, које се односе на производњу и на залихе, и серије статистике цена су само индексне.

*At the same time, the crucial change in methodology of time series evaluating could be applied as the new circumstances in statistics were appeared. Time series data (for appropriate sectors) are presented in terms of **Classification of Activities (CA)**, which has been applied since January 2001. There are quite differences between CA and **Uniform Classification of Activities (UCA)**, which had been in use for over twenty years. Statistics has been collecting data by CA methodology for some of the sectors since January 2004, while data for previous months have been obtained by compiling data collected by UCA methodology.*

In TRENDS publication the full content of time series data bases (TRENDAGGREGATE and TRENDINDEX) is listed, but only the part of them is chosen to be presented in the publication. The way of grouping series is due to the sector of economic activity they belong to.

All the series provided by statistics are divided into two parallel data bases:

TRENDAGGREGATE - TAGR time series data base covering data in terms of absolute values, and

TRENDINDEX - TIND - time series data base covering data in terms of base or chain indices.

The six digit code is added to each of the series. The last, the sixth digit defines the type of series data:

**0* - for index data, and*

**1* - for absolute values data.*

The series of industry statistics, referring to production and stocks, as well as the series of prices do not have aggregates.

ВРЕМЕНСКЕ СЕРИЈЕ У СТАТИСТИЦИ

ЕКОНОМСКЕ АКТИВНОСТИ

АКТИВНОСТИ
ФИНАЛНА ТРАЖЊА
СПОЉНА ТРГОВИНА
ЗАПОСЛЕНОСТ
РАСПОДЕЛА
ЦЕНЕ
МОНЕТАРНИ СЕКТОР

TIME SERIES IN STATISTICS

ECONOMIC ACTIVITIES

ACTIVITIES
FINAL DEMAND
EXTERNAL TRADE
EMPLOYMENT
DISTRIBUTION
PRICES
MONETARY SECTOR

АКТИВНОСТИ (Укупан број серија: 47)

Дужина серија: јануар 2001 - новембар 2008.

010000 Индустриска производња - укупно

- 010010 Енергија
010020 Интермедијарни производи, осим енергије
010030 Капитални производи
010040 Трајни производи за широку потрошњу
010050 Нетрајни производи за широку потрошњу

013000 Вађење руда и камена

- 013100 Вађење и брикетирање угља
013110 Вађење сирове нафте и гаса, услуге
013120 Вађење руда урана и торијума, (-)
013130 Вађење руда метала
013140 Вађење осталих руда и камена

014000 Прерађивачка индустрија

- 014150 Производња прехрамбених производа и пића
014160 Производња дуванских производа
014170 Производња текстилних предива и тканина
014180 Производња одевних предмета и крзна
014190 Производња коже и предмета од коже, обуће
014200 Прерада и производи од дрвета и плуте
014210 Производња целулозе, папира и прерада папира
014220 Издавање, штампање и репродукција
014230 Производња кокса и деривата нафте
014240 Производња хемикалија и хемијских производа
014250 Производња производа од гуме и пластике
014260 Производња производа од осталих минерала
014270 Производња основних метала
014280 Производња металних производа, осим машина
014290 Производња осталих машина и уређаја
014300 Производња канцеларијских и рачунских машина, **јануар 2004 - новем. 2008.**
014310 Производња других електричних машина и апарата
014320 Производња радио, ТВ и комуникационе опреме
014330 Производња прецизних и оптичких инструмената
014340 Производња моторних возила и приколица

ACTIVITIES

(Total number of series: 47)

Series' length: January 2001 - November 2008

010000 Industrial production - total

- 010010 Energy
010020 Intermediary products, except energy
010030 Capital products
010040 Durable products for consumption
010050 Non-durable products for consumption

013000 Mining and quarrying

- 013100 Mining of coal
013110 Extractions of crude petroleum and gas, service activities
013120 Mining of uranium and thorium ores, (-)
013130 Mining of metal ores
013140 Other mining and quarrying

014000 Manufacturing

- 014150 Manufacture of food products and beverages
014160 Manufacture of tobacco products
014170 Manufacture of textile yarns and textiles
014180 Manufacture of wearing apparel and fur
014190 Manufacture of leather and leader products, footwear
014200 Manufacture of wood and products of wood and cork
014210 Manufacture of pulp paper and paper products
014220 Publishing, printing and reproduction
014230 Manufacture of coke and refined petroleum products
014240 Manufacture of chemicals and chemical products
014250 Manufacture of rubber and plastic products
014260 Manufacture of other mineral products
014270 Manufacture of basic metal
014280 Manufacture of metal products, except machinery
014290 Manufacture of other machinery and equipment
014300 Manufacture of office machinery and computers, **January 2004 - November 2008**
014310 Manufacture of other electrical machinery and apparatus
014320 Manufacture of radio, television and communication equipment
014330 Manufacture of precision and optical instruments
014340 Manufacture of motor vehicles and trailers

014350	Производња осталих саобраћајних средстава	014350	Manufacture of other transport equipment
014360	Производња намештаја и сличних производа	014360	Manufacture of furniture and related products
014370	Рециклажа	014370	Recycling
015000	Производња и дистрибуција електричне енергије, гаса и воде	015000	Electricity, gas and water supply
015400	Производња електричне енергије, гаса и топле воде јануар 2004-новем. 2008.	015400	Electricity, gas and hot water supply January 2004 - November 2008
015410	Пречишћавање и дистрибуција воде	015410	Purification and distribution of water
<u>ОСТАЛЕ ОБЛАСТИ АКТИВНОСТИ:</u>		<u>OTHER SECTORS OF ACTIVITIES:</u>	
<u>Дужина серије: јануар 1994 - септем. 2008.</u>		<u>Series' length: January 1994 - September 2008</u>	
010301	Часови рада на градилиштима - предузећа - месечна - процена	010301	Hours of work on construction sites - Enterprises - montly - estimate
010311	Часови рада на градилиштима - предузећа - квартална	010311	Hours of work on construction sites - Enterprises - quarterly
<u>Дужина серије: јануар 2000 - новембар 2008.</u>		<u>Series' length: January 2000 - November 2008</u>	
010561	Продаја и откуп производа пољопривреде, шумарства и рибарства - укупно	010561	Sales and purchase of agricultural, forestry and fishing products - total
<u>Дужина серија: јануар 1997 - септем. 2008.</u>		<u>Series' length: January 1997 - September 2008</u>	
010401	Обим услуга у саобраћају - укупно	010401	Volume of transport services - total
010471	Обим услуга у путничком саобраћају - укупно	010471	Volume of services in passengers' transport - total
010541	Обим услуга у теретном саобраћају - укупно	010541	Volume of services in freights' transport - total
<u>Дужина серија: јануар 2000 - новембар 2008.</u>		<u>Series' length: January 2000 - November 2008</u>	
010701	Ноћења туриста - укупно	010701	Tourist nights - total
010711	Ноћења туриста - домаћи	010711	Tourist nights - domestic
010721	Ноћења туриста - страни	010721	Tourist nights - foreign
ФИНАЛНА ТРАЖЊА (Укупан број серија: 46)		FINAL DEMAND (Total number of series: 46)	
<u>Дужина серија: јануар 2001 - новембар 2008.</u>		<u>Series' length: January 2001 - November 2008</u>	
<u>ЗАЛИХЕ ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА:</u>		<u>STOCKS IN MANUFACTURED GOODS:</u>	
020000	Индустријска производња - укупно	020000	Industrial production - total
020010	Енергија	020010	Energy
020020	Интермедијарни производи, осим енергије	020020	Intermediary products, except energy
020030	Капитални производи	020030	Capital products
020040	Трајни производи за широку потрошњу	020040	Durable products for consumption
020050	Нетрајни производи за широку потрошњу	020050	Non-durable products for consumption
023000	Вађење руда и камена	023000	Mining and quarrying
023100	Вађење и брикетирање угља	023100	Mining of coal
023110	Вађење сирове нафте и гаса, услуге	023110	Extractions of crude petroleum and gas, service activities
023120	Вађење руда урана и торијума, (-)	023120	Mining of uranium and thorium ores, (-)
023130	Вађење руда метала	023130	Mining of metal ores
023140	Вађење осталих руда и камена	023140	Other mining and quarrying
024000	Прерађивачка индустрија	024000	Manufacturing
024150	Производња прехранбених производа и пића	024150	Manufacture of food products and beverages
024160	Производња дуванских производа	024160	Manufacture of tobacco products
024170	Производња текстилних предива и тканина	024170	Manufacture of textile yarns and textiles
024180	Производња одевних предмета и крзна	024180	Manufacture of wearing apparel and fur

024190	Производња коже и предмета од коже, обуће	024190	Manufacture of leather and leader products, footwear
024200	Прерада и производи од дрвета и плуте	024200	Manufacture of wood and products of wood and cork
024210	Производња целулозе, папира и прерада папира	024210	Manufacture of pulp paper and paper products
024220	Издавање, штампање и репродукција	024220	Publishing, printing and reproduction
024230	Производња кокса и деривата нафте	024230	Manufacture of coke and refined petroleum products
024240	Производња хемикалија и хемијских производа	024240	Manufacture of chemicals and chemical products
024250	Производња производа од гуме и пластике	024250	Manufacture of rubber and plastic products
024260	Производња производа од осталих минерала	024260	Manufacture of rubber and plastic products
024270	Производња основних метала	024270	Manufacture of basic metal
024280	Производња металних производа, осим машина	024280	Manufacture of metal products, except machinery
024290	Производња осталих машина и уређаја	024290	Manufacture of other machinery and equipment
024300	Производња канцеларијских и рачунских машина, јануар 2004 - новем. 2008.	024300	Manufacture of office machinery and computers, January 2004 - November 2008
024310	Производња других електричних машина и апарата	024310	Manufacture of other electrical machinery and apparatus
024320	Производња радио, ТВ и комуникационе опреме	024320	Manufacture of radio, television and communication equipment
024330	Производња прецизних и оптичких инструмената	024330	Manufacture of precision and optical instruments
024340	Производња моторних возила и приколица	024340	Manufacture of motor vehicles and trailers
024350	Производња осталих саобраћајних средстава	024350	Manufacture of other transport equipment
024360	Производња намештаја и сличних производа	024360	Manufacture of furniture and related products
024370	Рециклажа	024370	Recycling
025000	Производња и дистрибуција електричне енергије, гаса и воде, (-)	025000	Electricity, gas and water supply, (-)
025400	Производња електричне енергије, гаса и топле воде, (-)	025400	Electricity, gas and hot water supply, (-)
025410	Пречишћавање и дистрибуција воде, (-)	025410	Purification and distribution of water, (-)
ОСТАЛЕ ОБЛАСТИ ТРАЖЊЕ:		OTHER DEMAND SECTORS:	
Дужина серија: јануар 2001 - новембар 2008.		Series' length: January 2001 - November 2008	
031201	Номинална лична тражња - укупно	031201	Nominal personal demand - total
031220	Реална лична тражња - укупно	031220	Real personal demand - total
040201	Промет робе у трговини на мало у предузећима, у текућим ценама - укупно	040201	Turnover of goods retail trade in enterprises, in current prices - total
010500	Промет робе у трговини на мало у предузећима, у сталним ценама - укупно	010500	Turnover of goods in retail trade in enterprises, in constant prices - total
Дужина серија: јануар 1997 - новембар 2008.		Series' length: January 1997 - November 2008	
090101	Бруто наплата јавних прихода - номинално	090101	Collection of public revenues - total
090090	Бруто наплата јавних прихода - реално	090090	Collection of public revenues - real terms
090111	Приходи и примања буџета - номинално	090111	Revenues and receipts of budget - total
090120	Приходи и примања буџета - реално	090120	Revenues and receipts of budget - real terms
100101	Приходи организација социјалног осигурања - номинално	100101	Revenues of social security organization - total
100110	Приходи организација социјалног осигурања - реално	100110	Revenues of social security organizations - real terms.

СПОЉНА ТРГОВИНА (Број серија: 242)

Дужина серија: јануар 1996 - новембар 2008.

- 050301 Извоз роба - укупно (USD)**
050331 Извоз роба - средства рада
050341 Извоз роба - материјал за репродукцију
050351 Извоз роба - роба за личну потрошњу
050401 Увоз роба - укупно (USD)
050431 Увоз роба - средства рада
050441 Увоз роба - материјал за репродукцију
050451 Увоз роба - роба за личну потрошњу
050501 Трговински салдо - (увоз - извоз) (USD)

Дужина серија: јануар 2004 - новембар 2008.

- 050011 Извоз - Енергија
050021 Извоз - Интермедијарни производи,
осим енергије
050031 Извоз - Капитални производи
050041 Извоз - Трајни производи за широку
потрошњу
050051 Извоз - Нетрајни производи за широку
потрошњу
050061 Извоз - Остало (пољопривредни производи)
050071 Увоз - Енергија
050081 Увоз - Интермедијарни производи, осим
енергије
050091 Увоз - Капитални производи
050101 Увоз - Трајни производи за широку
потрошњу
050111 Увоз - Нетрајни производи за широку
потрошњу
050121 Увоз - Остало (пољопривредни производи)

Дужина серија: јануар 2003 - новембар 2008.

- 050361 Извоз - Вађење руда и камена**
050461 Увоз - Вађење руда и камена
050371 Извоз - Прерађивачка индустрија
050471 Увоз - Прерађивачка индустрија
050381 Извоз - Производња електричне
енергије, гаса и воде
050481 Увоз - Производња електричне енергије,
гаса и воде
050391 Извоз роба - Индустијски производи
050491 Увоз роба - Индустијски производи
051011 Извоз - Вађење угља
051021 Извоз - Вађење сирове нафте и гаса,
услуге
051031 Извоз - Вађење руда урана и торијума,(-)
051041 Извоз - Вађење руда метала
051051 Извоз - Вађење осталих руда и камена
051061 Извоз - Производња прехранбених
производа и пића
051071 Извоз - Производња дуванских производа
051081 Извоз - Производња текстилних
предива и тканина
051091 Извоз - Производња одевних предмета и
крзна

EXTERNAL TRADE (Total number of series: 242)

Series' length: January 1996 - November 2008

- 050301 Exports of goods - total (USD)**
050331 Exports of goods - capital goods (USD)
050341 Exports of goods - intermediate goods (USD)
050351 Exports of goods - consumer goods (USD)
050401 Imports of goods - total (USD)
050431 Imports of goods - capital goods (USD)
050441 Imports of goods - intermediate goods (USD)
050451 Imports of goods - consumer goods (USD)
050501 Commercial balance - (Import - Export) (USD)

Series' length: January 2004 - November 2008

- 050011 Exports - Energy
050021 Exports - Intermediary products, except
energy
050031 Exports - Capital products
050041 Exports - Durable products for consumption
050051 Exports - Non-durable products for
consumption
050061 Exports - Others (Agricultural products)
050071 Imports - Energy
050081 Imports - Intermediary products, except
energy
050091 Imports - Capital products
050101 Imports - Durable products for consumption
050111 Imports - Non-durable products for
consumption
050121 Imports - Others (Agricultural products)

Series' length: January 2003 - November 2008

- 050361 Exports - Mining and quarrying**
050461 Imports - Mining and quarrying
050371 Exports - Manufacturing
050471 Imports - Manufacturing
050381 Exports - Electricity, gas and water supply
050481 Imports - Electricity, gas and water supply
050391 Exports of goods - Industrial productions
050491 Imports of goods - Industrial productions
051011 Exports - Mining of coal
051021 Exports - Extractions of crude petroleum and
gas, service activities
051031 Exports - Mining of uranium and thorium ores,(-)
051041 Exports - Mining of metal ores
051051 Exports - Other mining and quarrying
051061 Exports - Manufactures of food products and
beverages
051071 Exports - Manufacture of tobacco products
051081 Exports - Manufactures of textile yarns and
textiles
051091 Exports - Manufactures of wearing apparel
and fur

051101	Извоз - Производња коже и предмета од коже, обуће	051101	Exports - Manufacture of leather and leather products, footwear
051111	Извоз - Прерада и производи од дрвета и плуте	051111	Exports - Manufactures of wood and products of wood and cork
051121	Извоз - Производња целулозе, папира и прерада папира	051121	Exports - Manufactures of pulp, paper and paper and paper-products
051131	Извоз - Издавање, штампање и репродукција	051131	Exports - Publishing, printing and reproduction
051141	Извоз - Производња кокса и деривата нафте	051141	Exports - Manufacture of coke and refined petroleum products
051151	Извоз - Производња хемикалија и хемијских производа	051151	Exports - Manufacture of chemicals and chemical products
051161	Извоз - Производња производа од гуме и пластике	051161	Exports - Manufacture of rubber and plastic products
051171	Извоз - Производња производа од осталих минерала	051171	Exports - Manufacture of other mineral products
051181	Извоз - Производња основних метала	051181	Exports - Manufacture of basic metal
051191	Извоз - Производња металних производа, осим машина	051191	Exports - Manufacture of metal products, except machinery
051201	Извоз - Производња осталих машина и уређаја	051201	Exports - Manufacture of other machinery and equipment
051211	Извоз - Производња канцеларијских и рачунских машина	051211	Exports - Manufacture of office machinery and computers
051221	Извоз - Производња других електричних машина и апарата	051221	Exports - Manufacture of other electrical machinery and apparatus
051231	Извоз - Производња радио, ТВ и комуникационе опреме	051231	Exports - Manufacture of radio, television and communication equipment
051241	Извоз - Производња прецизних и оптичких инструмената	051241	Exports - Manufacture of precision and optical instruments
051251	Извоз - Производња моторних возила и приколица	051251	Exports - Manufacture of motor vehicles and trailers
051261	Извоз - Производња осталих саобраћајних средстава	051261	Exports - Manufacture of other transport equipment
051271	Извоз - Производња намештаја и сличних производа	051271	Exports - Manufacture of furniture and related products
051281	Извоз - Рециклажа	051281	Exports - Recycling
051291	Извоз - Производња електричне енергије, гаса и топле воде	051291	Exports - Electricity, gas and hot water supply
051301	Извоз - Пречишћавање и дистрибуција воде	051301	Exports - Purification and distribution of water
052001	Извоз - земље - укупно	052001	Exports - countries - total
052011	Извоз - земље Европе - укупно	052011	Exports - Europe - total
052021	Извоз - Европска унија (ЕУ)	052021	Exports - European Union (EU)
052031	Извоз - Остале европске земље	052031	Exports - Other countries
052041	Извоз - земље Африке - укупно	052041	Exports - Africa - total
052051	Извоз - Северна Африка	052051	Exports - North Africa
052061	Извоз - Остале афричке земље	052061	Exports - Other countries
052071	Извоз - земље Америке - укупно	052071	Exports - America - total
052081	Извоз - Северна Америка	052081	Exports - North America
052091	Извоз - Централна Америка, Кариби	052091	Exports - Central America
052101	Извоз - Јужна Америка	052101	Exports - South America
052111	Извоз - земље Азије - укупно	052111	Exports - Asia - total
052121	Извоз - Земље Блиског, Средњег истока	052121	Exports - Near and Mile East Countries

052131	Извоз - Остале азијске земље	052131	Exports - Other countries
052141	Извоз - Океанија и Поларни регион - укупно	052141	Exports - Oceania and Polar region - total
052151	Извоз - Аустралија, Нови Зеланд	052151	Exports - Australia, New Zealand
052161	Извоз - Остале земље Океаније	052161	Exports - Other countries
053001	Извоз - по робним секторима - укупно	053001	Exports - by merchandise sections - total
053361	Извоз - Храна и живе животиње	053361	Exports - Food and live animals
053371	Извоз - Пиће и дуван	053371	Exports - Beverages and tobacco
053381	Извоз - Сирове материје, осим горива	053381	Exports - Crude materials except fuels
053391	Извоз - Минерална горива и мазива	053391	Exports - Mineral fuels and lubricants
053401	Извоз - Животињска и биљна уља и масти	053401	Exports - Animal and vegetable fats
053411	Извоз - Хемијски производи	053411	Exports - Chemical products
053421	Извоз - Прерађени производи	053421	Exports - Manufactured goods
053431	Извоз - Машине и транспортни уређаји	053431	Exports - Machinery and transport equipment
053441	Извоз - Разни готови производи	053441	Exports - Miscellaneous manufactured goods
053451	Извоз - Производи и трансакције нигде непоменути	053451	Exports - Merchandise not elsewhere specified
053461	Извоз - индустријске земље - Храна и живе животиње	053461	Exports - industrial countries - Food and live animals
053471	Извоз - индустријске земље - Пиће и дуван	053471	Exports - industrial countries - Beverages and tobacco
053481	Извоз - индустријске земље - Сирове материје, осим горива	053481	Exports - industrial countries - Crude materials except fuels
053491	Извоз - индустријске земље - Минерална горива и мазива	053491	Exports - industrial countries - Mineral fuels and lubricants
053501	Извоз - индустријске земље - Животињска и биљна уља и масти	053501	Exports - industrial countries - Animal and vegetable fats
053511	Извоз - индустријске земље - Хемијски производи	053511	Exports - industrial countries - Chemical products
053521	Извоз - индустријске земље - Прерађени производи	053521	Exports - industrial countries - Manufactured goods
053531	Извоз - индустријске земље - Машине и транспортни уређаји	053531	Exports - industrial countries - Machinery and transport equipment
053541	Извоз - индустријске земље - Разни готови производи	053541	Exports - industrial countries - Miscellaneous manufactured goods
053551	Извоз - индустријске земље - Производи и трансакције нигде непоменути	053551	Exports - industrial countries - Merchandise not elsewhere specified
053561	Извоз - земље у развоју - Храна и живе животиње	053561	Exports - developing countries - Food and live animals
053571	Извоз - земље у развоју - Пиће и дуван	053571	Exports - developing countries - Beverages and tobacco
053581	Извоз - земље у развоју - Сирове материје, осим горива	053581	Exports - developing countries - Crude materials except fuels
053591	Извоз - земље у развоју - Минерална горива и мазива	053591	Exports - developing countries - Mineral fuels and lubricants
053601	Извоз - земље у развоју - Животињска и биљна уља и масти	053601	Exports - developing countries - Animal and vegetable fats
053611	Извоз - земље у развоју - Хемијски производи	053611	Exports - developing countries - Chemical products
053621	Извоз - земље у развоју - Прерађени производи	053621	Exports - developing countries - Manufactured goods
053631	Извоз - земље у развоју - Машине и транспортни уређаји	053631	Exports - developing countries - Machinery and transport equipment

053641	Извоз - земље у развоју - Разни готови производи	053641	Exports - developing countries - Miscellaneous manufactured goods
053651	Извоз - земље у развоју - Производи и трансакције нигде непоменути	053651	Exports - developing countries - Merchandise not elsewhere specified
054661	Извоз - земље <i>EFTA</i>	054661	Exports - <i>EFTA</i> countries
054671	Извоз - земље <i>ACP</i>	054671	Exports - <i>ACP</i> countries
054681	Извоз - земље <i>OPEC</i>	054681	Exports - <i>OPEC</i> countries
054691	Извоз - земље <i>MEDA</i>	054691	Exports - <i>MEDA</i> countries
054701	Извоз - земље <i>ASEAN</i>	054701	Exports - <i>ASEAN</i> countries
054711	Извоз - земље <i>SAARC</i>	054711	Exports - <i>SAARC</i> countries
054721	Извоз - земље Европске уније	054721	Exports - European Union countries
054731	Извоз - земље <i>CEEC</i>	054731	Exports - <i>CEEC</i> countries
054741	Извоз - земље <i>NAFTA</i>	054741	Exports - <i>NAFTA</i> countries
054751	Извоз - земље <i>MERCOSUR</i>	054751	Exports - <i>MERCOSUR</i> countries
054761	Извоз - земље <i>NICS</i>	054761	Exports - <i>NICS</i> countries
054771	Извоз - земље <i>APEC</i>	054771	Exports - <i>APEC</i> countries
054781	Извоз - земље <i>CIS</i>	054781	Exports - <i>CIS</i> countries
054791	Извоз - земље <i>OECD</i> , остало	054791	Exports - <i>OECD</i>
054801	Извоз - земље - неразврстано	054801	Exports - Other countries
055011	Увоз - Вађење угља	055011	Imports - Mining of coal
055021	Увоз - Вађење сирове нафте и гаса, услуге	055021	Imports - Extractions of crude petroleum and gas, service activities
055031	Увоз - Вађење руда урана и торијума,(-)	055031	Imports - Mining of uran and thorium ores, (-)
055041	Увоз - Вађење руда метала	055041	Imports - Mining of metal ores
055051	Увоз - Вађење осталих руда и камена	055051	Imports - Other mining and quarrying
055061	Увоз - Производња прехранбених производа и пића	055061	Imports - Manufactures of food products and beverages
055071	Увоз - Производња дуванских производа	055071	Imports - Manufacture of tobacco products
055081	Увоз - Производња текстилних предива и тканина	055081	Imports - Manufactures of textile yarns and textiles
055091	Увоз - Производња одевних предмета и крзна	055091	Imports - Manufactures of wearing apparel and fur
055101	Увоз - Производи коже и предмета од коже, обуће	055101	Imports - Manufacture of leather and leather products, footwear
055111	Увоз - Прерада и производи од дрвета и плуте	055111	Imports - Manufactures of wood and products of wood and cork
055121	Увоз - Производња целулозе, папира и прерада папира	055121	Imports - Manufactures of pulp, paper and paper and paper-products
055131	Увоз - Издавање, штампање и репродукција	055131	Imports - Publishing, printing and reproduction
055141	Увоз - Производња кокса и деривата нафте	055141	Imports - Manufacture of coke and refined petroleum products
055151	Увоз - Производња хемикалија и хемијских производа	055151	Imports - Manufacture of chemicals and chemical products
055161	Увоз - Производња производа од гуме и пластике	055161	Imports - Manufacture of rubber and plastic products
055171	Увоз - Производња производа од осталих минерала	055171	Imports - Manufacture of other mineral products
055181	Увоз - Производња основних метала	055181	Imports - Manufacture of basic metal
055191	Увоз - Производња металних производа, осим машина	055191	Imports - Manufacture of metal products, except machinery
055201	Увоз - Производња осталих машина и уређаја	055201	Imports - Manufacture of other machinery and equipment

055211 Увоз - Производња канцеларијских и рачунских машина	055211 Imports - Manufacture of office machinery and computers
055221 Увоз - Производња других електричних машина и апарата	055221 Imports - Manufacture of other electrical machinery and apparatus
055231 Увоз - Производња радио, ТВ и комуникационе опреме	055231 Imports - Manufacture of radio, television and communication equipment
055241 Увоз - Производња прецизних и оптичких инструмената	055241 Imports - Manufacture of precision and optical instruments
055251 Увоз - Производња моторних возила и приколица	055251 Imports - Manufacture of motor vehicles and trailers
055261 Увоз - Производња осталих саобраћајних средстава	055261 Imports - Manufacture of other transport equipment
055271 Увоз - Производња намештаја и сличних производа	055271 Imports - Manufacture of related products
055281 Увоз - Рециклажа	055281 Imports - Recycling
055291 Увоз - Производња ел. енергије, гаса и топле воде	055291 Imports - Electricity, gas and hot water supply
055301 Увоз - Пречишћавање и дистрибуција воде	055301 Imports - Purification and distribution of water
056001 Увоз - земље - укупно	056001 Imports - countries - total
056011 Увоз - земље Европе - укупно	056011 Imports - Europe - total
056021 Увоз - Европска унија (ЕУ)	056021 Imports - European Union (EU)
056031 Увоз - Остале европске земље	056031 Imports - Other countries
056041 Увоз - земље Африке - укупно	056041 Imports - Africa - total
056051 Увоз - Северна Африка	056051 Imports - North Africa
056061 Увоз - Остале афричке земље	056061 Imports - Other countries
056071 Увоз - земље Америке - укупно	056071 Imports - America - total
056081 Увоз - Северна Америка	056081 Imports - North America
056091 Увоз - Централна Америка, Кариби	056091 Imports - Central America
056101 Увоз - Јужна Америка	056101 Imports - South America
056111 Увоз - земље Азије - укупно	056111 Imports - Asia - total
056121 Увоз - Земље Блиског, Средњег истока	056121 Imports - Near and Middle East Countries
056131 Увоз - Остале азијске земље	056131 Imports - Other countries
056141 Увоз - Океанија и Поларни регион - укупно	056141 Imports - Oceania and Polar region - total
056151 Увоз - Аустралија, Нови Зеланд	056151 Imports - Australia, New Zealand
056161 Увоз - Остале земље Океаније	056161 Imports - Other countries
057001 Увоз - по робним секторима - укупно	057001 Imports - by merchandise sections - total
057361 Увоз - Храна и живе животиње	057361 Imports - Food and live animals
057371 Увоз - Пиће и дуван	057371 Imports - Beverages and tobacco
057381 Увоз - Сирове материје, осим горива	057381 Imports - Crude materials except fuels
057391 Увоз - Минерална горива и мазива	057391 Imports - Mineral fuels and lubricants
057401 Увоз - Животињска и биљна уља и масти	057501 Imports - Animal and vegetable fats
057411 Увоз - Хемијски производи	057411 Imports - Chemical products
057421 Увоз - Прерађени производи	057421 Imports - Manufactured goods
057431 Увоз - Машине и транспортни уређаји	057431 Imports - Machinery and transport equipment
057441 Увоз - Разни готови производи	057441 Imports - Miscellaneous manufactured goods
057451 Увоз - Производи и трансакције нигде непоменути	057451 Imports - Merchandise not elsewhere specified
057461 Увоз - индустријске земље - Храна и живе животиње	057461 Imports - industrial countries - Food and live animals
057471 Увоз - индустријске земље - Пиће и дуван	057471 Imports - industrial countries - Beverages and tobacco

057481	Увоз - индустријске земље - Сирове материје, осим горива	057481	Imports - industrial countries - Crude materials except fuels
057491	Увоз - индустријске земље - Минерална горива и мазива	057491	Imports - industrial countries - Mineral fuels and lubricants
057501	Увоз - индустријске земље - Животињска и биљна уља и масти	057501	Imports - industrial countries - Animal and vegetable fats
057511	Увоз - индустријске земље - Хемијски производи	057511	Imports - industrial countries - Chemical products
057521	Увоз - индустријске земље - Прерађени производи	057521	Imports - industrial countries - Manufactured goods
057531	Увоз - индустријске земље - Машине и транспортни уређаји	057531	Imports - industrial countries - Machinery and transport equipment
057541	Увоз - индустријске земље - Разни готови производи	057541	Imports - industrial countries - Miscellaneous manufactured goods
057551	Увоз - индустријске земље - Производи и трансакције нигде непоменути	057551	Imports - development countries - Merchandise not elsewhere specified
057561	Увоз - земље у развоју - Храна и живе животиње	057561	Imports - developing countries - Food and live animals
057571	Увоз - земље у развоју - Пиће и дуван	057571	Imports - developing countries - Beverages and tobacco
057581	Увоз - земље у развоју - Сирове материје, осим горива	057581	Imports - developing countries - Crude materials except fuels
057591	Увоз - земље у развоју - Минерална горива и мазива	057591	Imports - developing countries - Mineral fuels and lubricants
057601	Увоз - земље у развоју - Животињска и биљна уља и масти	057601	Imports - developing countries - Animal and vegetable fats
057611	Увоз - земље у развоју - Хемијски производи	057611	Imports - developing countries - Chemical products
057621	Увоз - земље у развоју - Прерађени производи	057621	Imports - developing countries - Manufactured goods
057631	Увоз - земље у развоју - Машине и транспортни уређаји	057631	Imports - developing countries - Machinery and transport equipment
057641	Увоз - земље у развоју - Разни готови производи	057641	Imports - developing countries - Miscellaneous manufactured goods
057651	Увоз - земље у развоју - Производи и трансакције нигде непоменути	057651	Imports - developing countries - Merchandise not elsewhere specified
057661	Увоз - земље EFTA	057661	Imports - EFTA countries
057671	Увоз - земље ACP	057671	Imports - ACP countries
057681	Увоз - земље OPEC	057681	Imports - OPEC countries
057691	Увоз - земље MEDA	057691	Imports - MEDA countries
057701	Увоз - земље ASEAN	057701	Imports - ASEAN countries
057711	Увоз - земље SAARC	057711	Imports - SAARC countries
057721	Увоз - земље Европске уније	057721	Imports - European Union countries
057731	Увоз - земље CEEC	057731	Imports - CEEC countries
057741	Увоз - земље NAFTA	057741	Imports - NAFTA countries
057751	Увоз - земље MERCOSUR	057751	Imports - MERCOSUR countries
057761	Увоз - земље NICS	057761	Imports - NICS countries
057771	Увоз - земље APEC	057771	Imports - APEC countries
057781	Увоз - земље CIS	057781	Imports - CIS countries
057791	Увоз - земље OECD , остало	057791	Imports - OECD
057801	Увоз - земље - неразврстан	057801	Imports - other countries
058001	Увоз према намени са Јединствене царинске исправе (ЈЦИ)	058001	Imports by purpose of Uniform Customs Document (UCD)
058011	Увоз према намени - опрема	058011	Imports by purpose - equipment

058021 Увоз према намени - репродукција и сировине
058031 Увоз према намени - широка потрошња
058041 Увоз према намени - резервни делови
058051 Увоз према намени - хемикалије и реагенси

Дужина серија: јануар 2001 - новембар 2008.

033001 Извоз роба - укупно (EUR)
033071 Извоз роба - средства рада (EUR)
030081 Извоз роба - материјал за репродукцију (EUR)
030091 Извоз роба - роба за личну потрошњу (EUR)
034001 Увоз роба - укупно (EUR)
034071 Увоз роба - средства рада (EUR)
034081 Увоз роба - материјал за репродукцију (EUR)
034091 Увоз роба - роба за личну потрошњу (EUR)
035001 Трговински салдо - (увоз-извоз) (EUR)

Дужина серија: јануар 2001 - новембар 2008.

033011 Извоз - Енергија (EUR)
033021 Извоз - Интермедијарни производи, осим енергије (EUR)
033031 Извоз - Капитални производи
033041 Извоз - Трајни производи за широку потрошњу (EUR)
033051 Извоз - Нетрајни производи за широку потрошњу (EUR)
033061 Извоз - Остало (пољопривредни производи) (EUR)
034011 Увоз - Енергија (EUR)
034021 Увоз - Интермедијарни производи, осим енергије (EUR)
034031 Увоз - Капитални производи (EUR)
034041 Увоз - Трајни производи за широку потрошњу (EUR)
034051 Увоз - Нетрајни производи за широку потрошњу (EUR)
034061 Увоз - Остало (пољопривредни производи) (EUR)

ЗАПОСЛЕНОСТ (Укупан број серија: 13)

Дужина серија: јануар 1995 - новембар 2008.

070001 Запослени - укупно јан. 2001-новемб. 2008.
070051 Запослени - приватни предузетници и запослени код њих: јан. 2001-новем. 2008.
070101 Запослени у предузећима, установама и организацијама - укупно
070111 Запослени у предузећима, установама и организацијама - привреда
070121 Запослени у предузећима, установама и организацијама - ванпривреда
070201 Лица која траже запослење - укупно

058021 Imports by purpose - reproduction and raw materials

058031 Imports by purpose - consumer goods
058041 Imports by purpose - spare parts
058051 Imports by purpose - chemicals and reagents

Series' length: January 2001 - November 2008

033001 Exports of goods - total (EUR)
033071 Exports of goods - capital goods (EUR)
033081 Exports of goods - intermediate goods (EUR)
033091 Exports of goods - consumer goods (EUR)
034001 Imports of goods - total (EUR)
034071 Imports of goods - capital goods (EUR)
034081 Imports of goods - intermediate goods (EUR)
034091 Imports of goods - consumer goods (EUR)
035001 Commercial balance - (Import-Export) (EUR)

Series' length: January 2001 - November 2008

033011 Exports - Energy (EUR)
033021 Exports - Intermediary products, except energy (EUR)
033031 Exports - Capital products (EUR)
033041 Exports - Durable products for consumption (EUR)
033051 Exports - Non-durable products for consumption (EUR)
033061 Exports - Others (Agricultural products) (EUR)
034011 Imports - Energy (EUR)
034021 Imports - Intermediary products, except energy (EUR)
034031 Imports - Capital products (EUR)
034041 Imports - Durable products for consumption (EUR)
034051 Imports - Non-durable products for consumption (EUR)
034061 Imports - Others (Agricultural products) (EUR)

EMPLOYMENT (Total number of series: 13)

Series' length: January 1995 - November 2008

070001 Employees - total January 2001 - November 2008
070051 Employees - Private entrepreneurs and their employees: January 2001 - November 2008
070101 Employees in enterprises, institutions and organizations - total
070111 Employees in enterprises, institutions and organizations - economic activities
070121 Employees in enterprises, institutions and organizations - non-economic activities
070201 Persons seeking work - total

Дужина серије: јануар 2003 - новембар 2008.

070211 Незапослена лица: јул 2004-новем.2008.

070221 Слободна радна места - понуда рада

**070231 Запошљавање - евиденција Националне
службе за запошљавање**

070241 Запослени са евиденције

070251 Запослени из радног односа и остали

070261 Запослени приправници

070271 Престанци радног односа

РАСПОДЕЛА (Укупан број серија: 21)

Дужина серија: јануар 1999 - новембар 2008.

**070301 Просечна зарада без пореза и
доприноса - укупно**

070311 Просечна зарада без пореза и
доприноса - привредне делатности

070321 Просечна зарада без пореза и
доприноса - ванпривредне делатности

Дужина серије: јун 2001 - новембар 2008.

070331 Просечна нето зарада - **јавни сектор**

070361 Просечна нето зарада - **приватни сектор**

070341 Просечна нето маса зарада - укупно

070351 Просечна нето маса зарада - **јавни сектор**

070371 Просечна нето маса зарада - **приватни сектор**

Дужина серија: јануар 1999 - новембар 2008.

**070401 Реална просечна зарада без пореза и
доприноса - укупно**

070411 Реална просечна зарада без пореза и
доприноса - привредне делатности

070421 Реална просечна зарада без пореза и
доприноса - ванпривредне делатности

Дужина серије: јун 2001 - новембар 2008.

070431 Реална просечна зарада без пореза и
доприноса - **јавни сектор**

070461 Реална просечна нето зарада - **приватни
сектор**

**070441 Реална просечна нето маса зарада -
укупно**

070451 Реална просечна нето маса зарада - **јавни
сектор**

070471 Реална просечна нето маса зарада -
приватни сектор

071040 Индекс продуктивности рада - **индустрија**

Дужина серија: јуна 1997 - новембар 2008.

**090221 Приходи буџета - распоређени буџету
републике**

**090231 Приходи буџета - распоређени буџетима
општина и градова**

Дужина серија: јануар 1997 - март 2003.

(прекид: април 2003.)

**090211 Приходи буџета - распоређени буџету
Федерације**

**090241 Уступљени и нераспоређени приходи
буџета**

Series' length: January 2003-November 2008

070211 Unemployed persons July 2004-Novem.2008.

070221 Job vacancies - The labour supply

**070231 Employment - evidence of National
Employment Service**

070241 Employment - from the evidence

070251 Full - time employees and other

070261 Employed trainees

070271 Employment terminations

DISTRIBUTION (Total number of series: 21)

Series' length: January 1999 - November 2008

**070301 Average wage without taxes and
contributions - total**

070311 Average wage without taxes and
contributions - economic activities

070321 Average wage without taxes and
contributions - non-economic activities

Series' length: June 2001 - November 2008

070331 Average net wage - **Public Sector**

070361 Average net wage - **Private Sector**

070341 Average net mass wage - total

070351 Average net mass wage - **Public Sector**

070371 Average net mass wage - **Private Sector**

Series' length: January 1999 - November 2008

**070401 Real average wage without taxes and
contributions - total**

070411 Real average net wage without taxes and
contributions - economic activities

070421 Real average net wage without taxes and
contributions - non-economic activities

Series' length: June 2001 - November 2008

070431 Real average wage without taxes and
contributions - **Public Sector**

070461 Real average net wage - **Private Sector**

070441 Real average net wage - total

070451 Real average net mass wage - **Public Sector**

070471 Real average net mass wage - **Private Sector**

071040 Index of work productivity - **Industry**

Series' length: January 1997 - November 2008

**090221 Revenue of the budget - distributed to
republic**

**090231 Revenue of the budget - distributed to
communes and towns**

Series' length: January 1997 - March 2003

(interruption: April 2003)

**090211 Revenue of the budget - distributed to
Federation**

**090241 Renounced and undistributed revenue of the
budgets**

ЦЕНЕ (Укупан број серија: 14)

Дужина серија: јануар 1995 - новембар 2008.

060100 Цене произвођача индустријских
производа - укупно

Дужина серија: јануар 1996 - децембар 2004.

(прекид: јануар 2005.)

060110 Цене произвођача индустријских
производа - средства рада
060120 Цене произвођача индустријских
производа - материјал за репродукцију
060130 Цене произвођача индустријских
производа - роба за личну потрошњу

Дужина серија: јануар 2005 - новембар 2008.

060140 Цене произвођача индустријских
производа - енергија
060150 Цене произвођача индустријских
производа - интермедијарни производи,
осим енергије
060160 Цене произвођача индустријских
производа - капитални производи
060170 Цене произвођача индустријских
производа - трајни производи за
широку потрошњу
060180 Цене произвођача индустријских
производа - нетрајни производи за
широку потрошњу

Дужина серија: јануар 1995 - новембар 2008.

060200 Цене произвођача индустријских
производа - укупно (базни индекси)

Дужина серија: јануар 1996 - децембар 2008.

060400 Цене на мало - укупно (ланчани индекси)
060600 Трошкови живота-укупно (ланчани индекси)

Дужина серија: јануар 1999 - децембар 2008.

031210 Цене на мало без струје
(базни индекси): јануар 2001 - децемб. 2008.

060490 Цене на мало - укупно (базни индекси)

060790 Трошкови живота - укупно (базни индекси)

МОНЕТАРНИ СЕКТОР (Укупан број серија: 12)

Дужина серија: јануар 1999 - новембар 2008.

130901 Новчана маса М1 - номинално
134900 Новчана маса М1 - реално
134911 Готов новац у оптицају - номинално
134910 Готов новац у оптицају - реално
133921 Депозити по виђењу - номинално
135920 Депозити по виђењу- реално
130921 Новчана маса М2 - номинално
134920 Новчана маса М2 - реално
131101 Новчана маса М3 - номинално
134100 Новчана маса М3 - реално

Дужина серија: јануар 1997 - новембар 2008.

132101 Каматне стопе правних лица на депозите
на текућим и жиро рачунима
132201 Каматне стопе правних лица на орочене
депозите до једног месеца

PRICES (Total number of series: 14)

Series' length: January 1995 - November 2008

060100 Producers' prices of manufactured goods
- total

Series' length: January 1996 - December 2004

(interruption: January 2005)

060110 Producers' prices of manufactured goods
- capital goods
060120 Producers' prices of manufactured goods
- intermediary
060130 Prices of manufactured goods
- consumer goods

Series' length: January 2005 - November 2008

060140 Producers' prices of manufactured goods
- energy
060150 Producers' prices of manufactured goods
- intermediary products, except energy
060160 Producers' prices of manufactured goods
- capital products
060170 Producers' prices of manufactured goods
- durable products for consumption
060180 Producers' prices of manufactured goods
- non - durable products for consumption

Series' length: January 1995 - November 2008

060200 Producers' prices of manufactured goods
- total (base indices)

Series' length: January 1996 - December 2008

060400 Retail prices - total (chain indices)
060600 Consumer prices - total (chain indices)

Series' length: January 1999 - December 2008

061210 Retail prices except electricity
(base indices): January 2001 - December 2008

060490 Retail prices - total (base indices)

060790 Consumer prices - total (base indices)

MONETARY SECTOR (Total number of series: 12)

Series' length: January 1999 - November 2008

130901 Cash in circulation - nominally
134900 Cash in circulation - real terms
130911 M1 Money supply - nominally
134910 M1 Money supply - real terms
133921 Sight deposits - nominally
135920 Sight deposits - real terms
130921 M2 Money supply - nominally
134920 M2 Money supply - real terms
131101 M3 Money supply - nominally
134100 M3 Money supply - real terms

Series' length: January 1997 - November 2008

132101 Interest rates of legal entities for deposits on
current and gyro accounts
132201 Interest rates of legal entities for time
deposits up to one month

Активности**Activities****Серије базних индекса (просек 2007=100)****Base indices series (average 2007=100)****Шифра Назив****Code****Title**

01000	Индустријска производња - укупно /са прогнозом за три месеца/ <i>Industrial production - total /with 3 months ahead forecast/</i>
01001	Индустријска производња - енергија <i>Industrial production - energy</i>
01002	Индустријска производња - интермедијарни производи, осим енергије <i>Industrial production - intermediary products, except energy</i>
01003	Индустријска производња - капитални производи <i>Industrial production - capital products</i>
01004	Индустријска производња - трајни производи за широку потрошњу <i>Industrial production - durable products for consumption</i>
01005	Индустријска производња - нетрајни производи за широку потрошњу <i>Industrial production - non-durable products for consumption</i>
01300	Индустријска производња - вађење руда и камена <i>Industrial production - mining and quarrying</i>
01400	Индустријска производња - прерађивачка индустрија /са прогнозом за три месеца/ <i>Industrial production - manufacturing /with 3 months ahead forecast/</i>
01500	Индустријска производња - производња и дистрибуција електричне енергије, гаса и воде <i>Industrial production - electricity, gas and water</i>
01031	Часови рада на градилиштима - предузећа (квартална серија) <i>Hours of work on construction sites - enterprises (quarterly series)</i>
01040	Обим услуга у саобраћају - укупно <i>Volume of transport services - total</i>
01047	Обим услуга у путничком саобраћају - укупно <i>Volume of services in passengers' transport - total</i>
01054	Обим услуга у теретном саобраћају - укупно <i>Volume of services in freights' transport - total</i>
01070	Ноћења туриста - укупно <i>Tourist nights - total</i>
01071	Ноћења туриста - домаћи <i>Tourist nights - domestic</i>
01072	Ноћења туриста - страни <i>Tourist nights - foreign</i>

АКТИВНОСТИ

Укупна индустријска производња је у првих једанаест месеци 2008. већа за 1,9%, у односу на исти период претходне године. У тећем кварталу 2008. године, укупна производња је већа за 1,3%, у односу на трећи квартал 2007. године. Индустријска производња је, у односу на претходни месец, већа у септембру за 7,3% и у октобру за 6,1%, док је у новембру мања за 5,4%. У септембру, октобру и новембру, у односу на ове месеце претходне године, производња расте по стопама од 2,8%, од -3,3% и од -2,6%, респективно. У односу на просек 2007. године, производња је већа у септембру за 2,5%, октобру за 8,8% и новембру за 2,9%.

Посматрано по **секторима**, у односу на просек 2007. године, за првих једанаест месеци 2008. године, остварене су стопе раста у сектору **вађење руде и камена** од 3%, у **прерађивачкој индустрији** од -0,6% и **производњи и дистрибуцији електричне енергије, гаса и воде** од 1%.

Унутар **економских групација производа**, у првих једанаест месеци 2008, у односу на исти период 2007. године производња је расла по стопама: у **производњи енергије** 2,9%, **интермедијалних производа, осим енергије** 1,4%, **капиталних производа** 7,1%, **трајних производа за широку потрошњу** -6,6% и **нетрајних производа за широку потрошњу** 1,8%.

Грађевинска активност, мерена **часовима рада на градилиштима предузећа**, у трећем кварталу 2008. мања је за 1,5% у односу на трећи квартал претходне године, док је већа за 6,3% од просека 2007. године.

Обим укупне саобраћајне активности у трћем кварталу 2008. године већи је за 29,8% од просека 2007, а за 6,7% од укупно остварених услуга у трећем кварталу претходне године. У првих девет месеци 2008, саобраћајна активност је већа за 4,3% него у истом периоду 2007, и већа за 6,2% од просека 2007. године.

Туристичка активност, мерена **укупним бројем ноћења туриста**, месечно опада у септембру (за 21,1%) и новембру (за 32,3%) а расте у октобру (за 0,7%). Годишње стопе за септембар, октобар и новембар износе 5,1%, 0,9% и -0,3%. У односу на просек 2007. године ноћења расту у септембру за 6,3%, у октобру за 7,1% а опадају у новембру за 27,5%. За првих једанаест месеци 2008. за 0,5% је више ноћења у односу на исти период прошле године. У истом периоду, број **ноћења домаћих туриста** повећан је за 1,8%, док су **ноћења страних туриста** смањена за 5%, у односу на првих једанаест месеци 2007. године.

ACTIVITIES

Total industrial production, in the first eleven months of 2008, recorded 1.9% increase with the respect to the same period previous year. In the third quarter of 2008, it recorded 1.3% increase with respect to the third quarter previous year. In September, industrial production increased by 7.3%, in October by 6.1% and in November it decreased by 5.4% comparing to the previous month. In September, October and November, total industrial production recorded a rates of 2.8%, -3.3% and -2.6% in comparison to the previous September, October and November, respectively. Production in September, October and November, recorded an increase with the respect to the average production recorded in 2007, by 2.5%, 8.8% and 2.9%, respectively.

Observed by **sectors**, industrial production in the first eleven months of 2008 recorded rates: in **mining and quarrying sector** 3%, in **manufacturing** -0.6% and in **electricity, gas and water supply** 1%, with respect the to average in 2007.

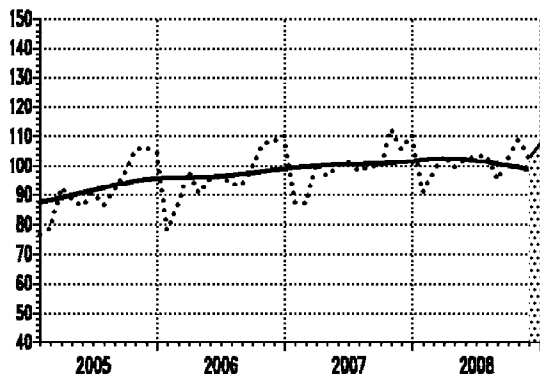
Comparing by **economic use**, with respect to the same period in 2007, the realized growth rates in the first eleven months of 2008 were: in **production of energy** 2.9%, in **intermediary production, except energy** 1.4%, in **production of capital goods** 7.1%, in **production of durable products for consumption** -6.6% and in **production of non-durable products for consumption** 1.8%.

The volume of construction activity, expressed by **hours of work on construction sites in enterprises**, in the third quarter of 2008, was 1.5% below the level attained in the third quarter of the previous year, while it was 6.3% above the average in 2007.

The volume of **transport activities** in the third quarter of 2008 was 29.8% above the average in 2007. This activity increased by 6.7% in comparison to the third quarter of the previous year. In the first nine months in 2008, the transport activities increased by 4.3% with the respect to same period of the previous year, and it increased by 6.2% with respect to the average in 2007.

Tourist activity, measured by total **number of tourist nights**, decreased in September (by 21.1%) and November by (32.3%) but it increased in October (by 0.7%), respectively (monthly rates). Annual rates in September, October and November were 5.1%, 0.9% and -0.3%, respectively. With respect to the average in 2007, there were increases recorded 6.3% in September, 7.1% in October and decreased by 27.5% in November. In the first eleven months in 2008, tourist activity was 0.5% above the level realized in the same period previous year. In the observed period, the number of **domestic tourist nights** increased by 1.8%, while the number of **foreign tourist nights** decreased by 5%, compared to the first eleven months in 2007.

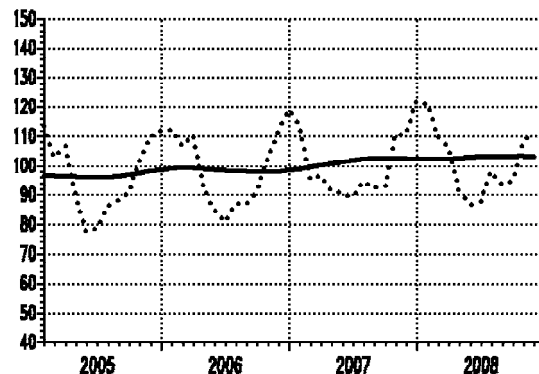
01000 Индустриска производња - укупно
са прогнозом за три месеца
*Industrial production - total
3 months ahead forecast*

∅ 2007=100

— тренд - циклус компонента/trend - cycle component
..... оригинална серија/original series

01001 Индустриска производња - енергија
Industrial production - energy

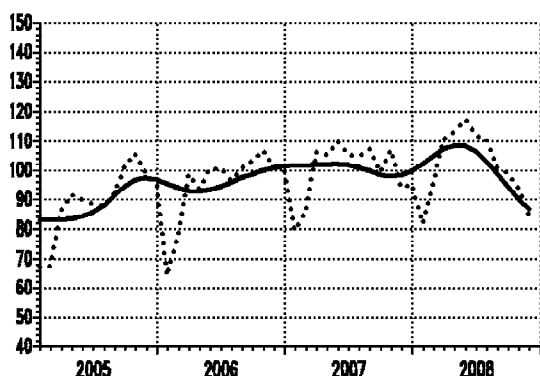

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
01000	2006	77.9	87.0	98.2	90.5	95.4	96.1	94.0	93.1	99.1	107.5	108.1	110.2
01000	2007	87.6	87.2	100.9	96.5	100.1	101.4	98.2	99.8	99.7	112.5	105.7	110.4
01000	2008	91.0	97.8	103.6	99.5	102.2	103.3	103.5	95.5	102.5	108.8	102.9	107.5
01001	2006	112.2	106.9	110.3	92.7	85.0	81.0	87.2	87.0	91.0	102.4	111.4	118.9
01001	2007	113.8	95.4	96.9	91.4	90.4	89.4	94.7	92.4	92.9	110.3	110.5	121.9
01001	2008	120.8	109.9	106.4	91.6	86.7	87.9	98.1	93.5	95.0	108.3	111.4	

Напомена: Индекс за децембар 2008. за серију 01000 је прогнозиран.

Footnote: Indice for December 2008 for series 01000 is predicated value.

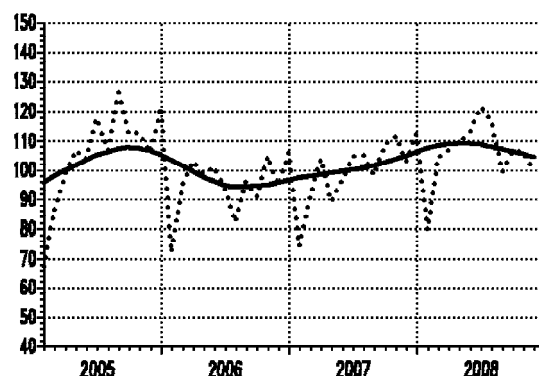
01002 Индустриска производња - интермедијарни производи, осим енергије
Industrial production - intermediary products, except energy

∅ 2007=100

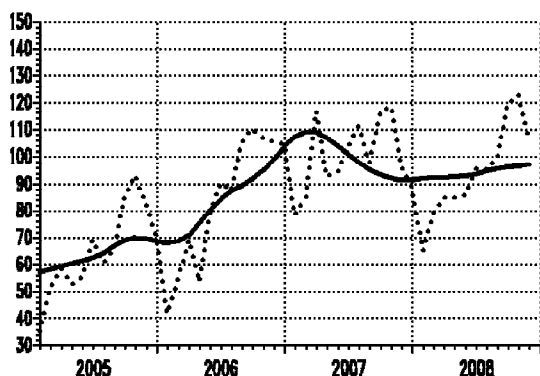
— тренд - циклус компонента/trend - cycle component
..... оригинална серија/original series

01003 Индустриска производња - капитални производи
Industrial production - capital products

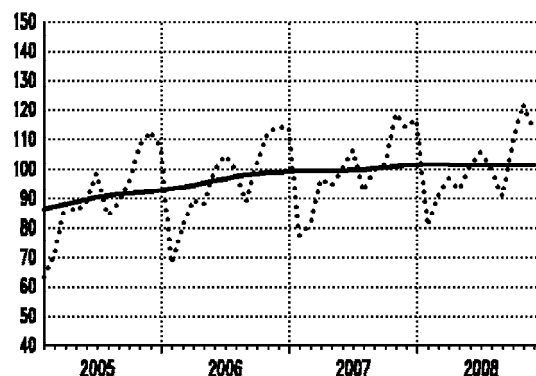

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
01002	2006	64.1	78.5	98.7	93.9	100.3	100.6	96.6	100.8	103.0	106.8	101.2	99.7
01002	2007	79.5	86.0	106.2	105.2	109.7	105.5	104.7	107.2	99.3	107.1	94.1	95.5
01002	2008	81.9	95.9	110.6	113.2	117.1	111.9	110.6	100.9	99.0	94.1	85.1	
01003	2006	72.0	95.1	103.0	98.6	101.2	93.5	82.4	96.3	91.0	104.7	94.8	105.9
01003	2007	74.3	91.7	103.7	89.3	96.9	104.7	104.8	98.4	109.0	111.6	103.1	112.5
01003	2008	79.6	104.2	106.9	109.6	113.2	121.4	117.0	99.6	106.9	106.4	99.8	

01004 Индустриска производња - трајни производи за широку потрошњу
Industrial production - durable products for consumption

01005 Индустриска производња - нетрајни производи за широку потрошњу
Industrial production - non-durable products for consumption

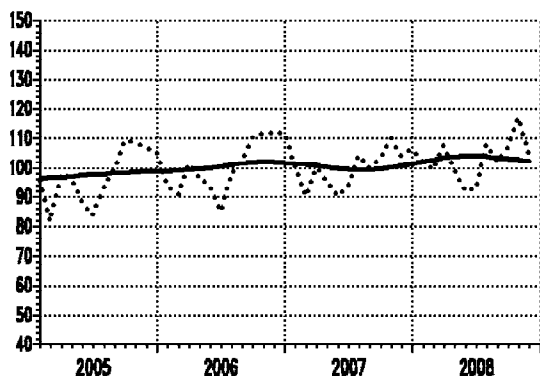

∅ 2007=100

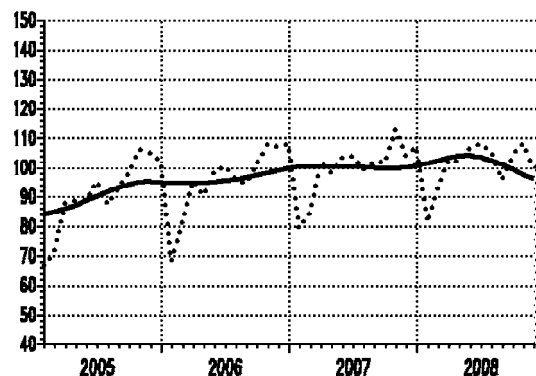
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
..... оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
01004	2006	42.2	54.6	69.1	53.6	78.7	90.3	87.5	105.4	110.4	106.6	105.4	104.6
01004	2007	78.3	85.0	116.4	92.8	94.5	103.9	111.3	98.0	116.5	118.4	96.3	89.1
01004	2008	65.2	78.9	84.7	84.8	85.9	95.5	95.1	99.9	119.6	122.6	106.4	
01005	2006	68.1	80.3	89.8	87.9	99.5	104.6	99.5	88.8	102.0	112.9	114.0	114.1
01005	2007	77.5	81.2	96.9	94.3	100.4	106.5	92.6	99.4	102.0	118.6	113.9	116.7
01005	2008	80.8	91.0	96.7	93.3	101.0	105.6	100.1	90.9	109.1	121.8	112.7	

01300 Индустриска производња - вађење руда и камена
Industrial production - mining and quarrying

01400 Индустриска производња - прерађивачка индуст. са прогнозом за 3 месеца
Industrial production - manufacturing /with 3 months ahead forecast/

∅ 2007=100

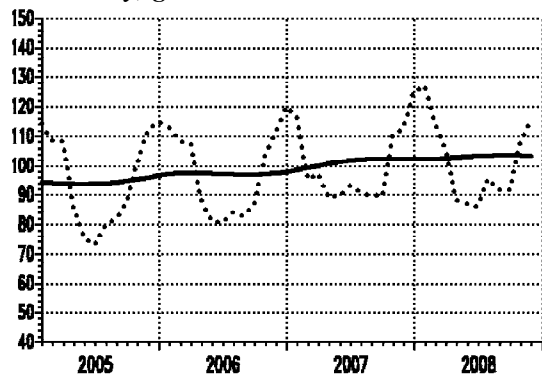
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
..... оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
01300	2006	93.7	90.9	101.3	96.9	93.7	85.1	97.9	102.5	110.0	111.8	111.9	111.7
01300	2007	101.3	90.2	100.1	95.7	90.2	93.7	104.5	100.1	103.4	110.0	104.1	106.3
01300	2008	102.1	99.4	107.6	99.7	91.9	93.0	107.9	102.2	107.2	117.0	104.8	
01400	2006	68.3	81.6	95.6	90.5	98.8	100.7	96.0	94.7	101.2	108.1	107.0	108.0
01400	2007	79.5	85.0	101.8	98.3	103.5	104.0	99.5	102.2	101.8	113.1	104.2	107.1
01400	2008	81.5	93.8	102.8	102.1	106.7	108.2	105.1	95.9	104.7	108.3	99.9	103.9

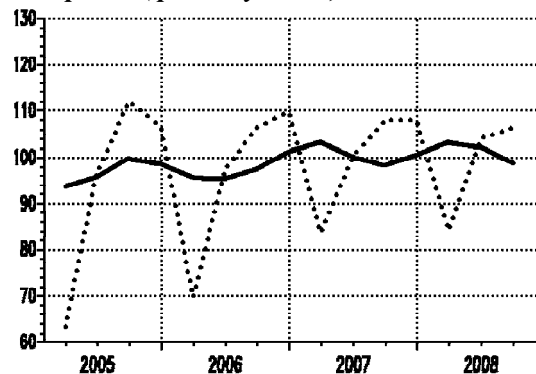
Напомена: Индекс за децембар 2008. за серију 01400 је прогнозиран.

Footnote: Indice for December 2008 for series 01400 is predicated value.

01500 Индустриска производња -
 произ. и дистрибуција електричне енергије, гаса и воде
*Industrial production -
 electricity, gas and water*

01031 Часови рада на градилиштима -
 предузећа (квартална серија)
*Hours of work on construction sites -
 enterprises (quarterly series)*

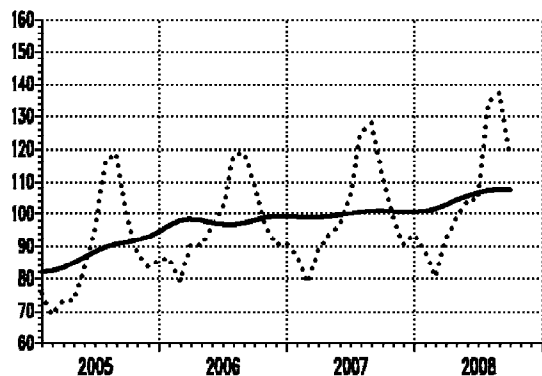

∅ 2007=100

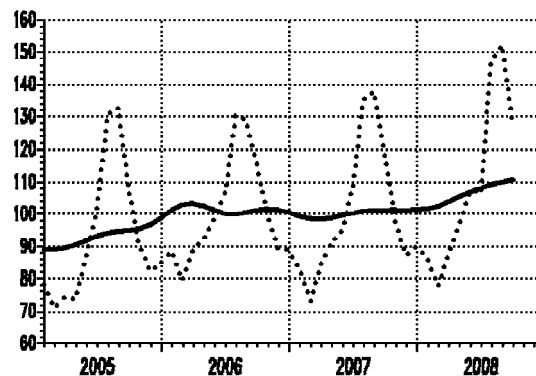
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
 оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
01500	2006	113.0	108.1	107.7	88.2	81.2	80.7	84.2	83.0	86.6	103.7	111.2	119.6
01500	2007	116.8	95.3	97.3	89.2	89.6	93.3	90.9	89.7	89.8	110.8	112.2	125.1
01500	2008	126.7	113.9	105.8	88.4	86.9	86.2	95.6	91.6	91.9	108.4	115.0	
01031	2006			I 69.7			II 97.5			III 106.3			IV 109.8
01031	2007			83.7			100.3			107.9			108.1
01031	2008			84.2			104.1			106.3			

01040 Обим услуга у саобраћају -
 укупно
*Volume of transport services -
 total*

01047 Обим услуга у путничком саобраћају -
 укупно
*Volume of services in passengers' transport -
 total*

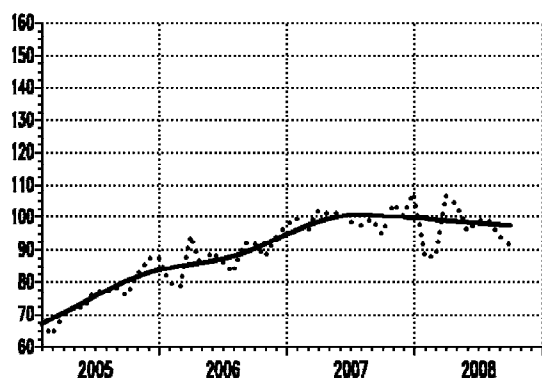
∅ 2007=100

— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
 оригинална серија / original series

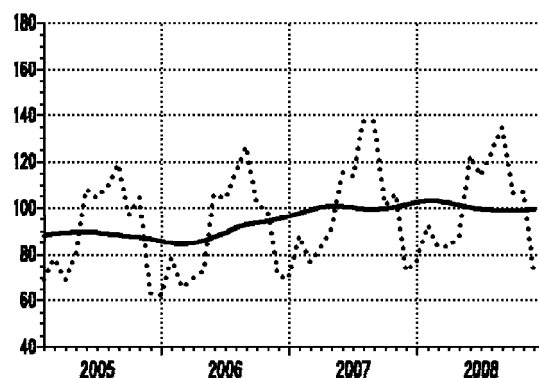
Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
01040	2006	86.4	79.3	90.5	90.4	96.2	101.5	118.1	119.3	109.9	96.4	90.7	91.2
01040	2007	87.4	78.8	88.9	93.6	96.9	106.0	125.3	128.0	111.7	99.2	90.6	93.8
01040	2008	86.6	80.4	92.3	98.4	104.4	104.5	134.6	137.2	117.7			
01047	2006	88.6	79.4	89.2	92.1	98.5	106.7	130.3	128.9	111.6	99.4	89.5	89.0
01047	2007	83.2	73.0	84.2	91.0	95.4	108.5	135.0	137.9	117.5	97.5	87.1	89.9
01047	2008	86.1	77.7	87.4	96.4	107.4	106.5	146.8	152.0	126.8			

Напомена: Индекси услуга у саобраћају - укупно су без поштанских активности и телекомуникација.
Footnote: Indices of services - total without post activities and telecommunications.

**01054 Обим услуга у теретном саобраћају -
укупно**
*Volume of services in freights' transport -
total*

**01070 Ноћења туриста -
укупно**
*Tourist nights -
total*

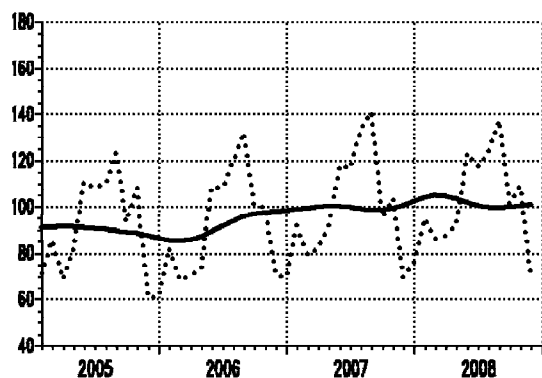

Ø 2007=100

— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
..... оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
01054	2006	80.0	78.7	94.3	85.3	89.5	86.4	83.0	91.8	92.2	88.0	94.0	97.7
01054	2007	99.5	95.5	102.3	101.3	101.5	98.6	97.3	99.3	94.8	104.1	100.8	105.0
01054	2008	87.8	88.0	106.6	104.3	95.7	98.8	99.1	94.4	91.4			
01070	2006	78.7	65.5	69.7	73.0	106.1	104.1	115.2	126.3	102.2	98.1	70.9	69.3
01070	2007	88.2	77.0	83.3	90.8	115.1	113.6	137.4	137.1	101.2	106.1	73.0	77.2
01070	2008	92.5	83.3	83.1	88.2	122.5	114.1	123.7	134.7	106.3	107.1	72.5	

**01071 Ноћења туриста -
домаћи**
*Tourist nights -
domestic*

Ø 2007=100

— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
..... оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
01071	2006	82.5	68.5	70.9	73.5	108.6	108.4	119.9	131.9	100.8	99.9	70.6	69.7
01071	2007	91.7	79.5	82.6	91.9	118.2	116.7	133.2	141.0	95.7	103.7	69.7	76.0
01071	2008	95.1	86.2	87.8	92.1	123.3	117.4	123.6	137.6	101.5	109.3	70.8	
01072	2006	63.7	53.6	65.1	71.1	96.3	87.3	96.7	104.1	108.0	90.6	72.0	68.0
01072	2007	74.6	67.3	85.8	86.2	103.1	101.0	153.9	121.5	122.8	115.6	86.4	81.7
01072	2008	82.6	71.8	64.8	72.8	119.4	101.2	124.1	123.1	125.2	98.3	79.1	

Финална тражња
Final demand

Серије базних индекса (просек 2007=100)
Base indices series (average 2007=100)

Шифра <i>Code</i>	Назив <i>Title</i>
02000	Залихе готових производа у индустријској производњи - укупно <i>Stocks of manufactured goods in industrial production - total</i>
02001	Залихе готових производа у индустријској производњи - енергија <i>Stocks of manufactured goods in industrial production - energy</i>
02002	Залихе готових производа у индустријској производњи - интермедијарни производи, осим енергије <i>Stocks of manufactured goods in industrial production - intermediary goods, except energy</i>
02003	Залихе готових производа у индустријској производњи - капитални производи <i>Stocks of manufactured goods in industrial - capital goods</i>
02004	Залихе готових производа у индустријској производњи - трајни производи за широку потрошњу <i>Stocks of manufactured goods in industrial - durable goods for consumption</i>
02005	Залихе готових производа у индустријској производњи - нетрајни производи за широку потрошњу <i>Stocks of manufactured goods in industrial - non-durable goods for consumption</i>
02300	Залихе готових производа у индустријској производњи - вађење руда и камена <i>Stocks of manufactured goods in industrial - mining and quarrying</i>
02400	Залихе готових производа у индустријској производњи - прерађивачка индустрија <i>Stocks of manufactured goods in industrial - manufacturing</i>
04020	Промет робе у трговини на мало у предузећима, у текућим ценама - укупно <i>Turnover of goods in retail trade in enterprises, in current prices - total</i>
01050	Промет робе у трговини на мало у предузећима, у сталним ценама - укупно <i>Turnover of goods in retail trade in enterprises, in constant prices - total</i>
09010	Бруто наплата јавних прихода - укупно <i>Collection of public revenues - total</i>
09011	Приходи и примања буџета - укупно <i>Revenues and receipts of budget - total</i>
10010	Приходи организација социјалног осигурања - укупно <i>Revenues of social security organizations - total</i>

ФИНАЛНА ТРАЖЊА

FINAL DEMAND

Укупне залихе готових индустријских производа су у првих једанаест месеци 2008. веће за 3,1% у односу на исти период претходне и за 2,4% од просека 2007. године. Укупне залихе расту по месечним стопама у септембру од 3,4%, у октобру од 2,7% и у новембару по месечној стопи од 6%. У односу на исте месеце 2007. године, укупне залихе готових производа расту за 6,4% у септембру, за 0,9% у октобру и за 2,1% у новембру 2008. године.

У периоду јануар-новембар 2008, у односу на исти период 2007. године, смањене су залихе енергије (за 2,3%), залихе интермедијарних производа, осим енергије (за 2,2%) и залихе капиталних производа (за 5,3%), док су повећане залихе трајних производа (за 26,6%) и залихе нетрајних производа за широку потрошњу (за 6,1%).

Промет робе у трговини на мало у предузећима, у текућим ценама је у септембру, у односу на август, већи за 2,3% а у сталним за 2%. У октобру 2008. промет на мало у текућим ценама већи је за 3,6% а у сталним ценама за 2,4%, док је у новембру у текућим мањи за 8,1% а у сталним ценама за 7%, у односу на промет остварен у претходном месецу. У периоду јануар - новембар 2008, у односу на исти период 2007. године, промет робе у трговини на мало већи је у текућим ценама за 21,4%, а у сталним ценама за 7,2%.

Укупна наплата јавних прихода за финансирање јавне потрошње је у првих једанаест месеци 2008, већа за 12,8% (реално мањи за 0,4%) у односу на исти период 2007. године. У периоду јануар - новембар 2008, приходи и примања буџета и других корисника већи су за 11,5% (реално мањи за 1,6%) у односу на исти период претходне године, док су приходи организација социјалног осигурања повећани за 16,6% (реално за 2,9%).

Квартално посматрано, динамичнији раст у трећем кварталу имали су приходи и примања буџета (номинално су мањи за 10,7%, реално мањи за 1,4%), у односу на укупно наплаћене приходе (номинално су већи за 12,4%, реално без промена) и приходе фондова социјалног осигурања (који су номинално већи за 16,8%, реално за 4%).

Total stocks of finished industrial products in the first eleven months in 2008 increased by 3.1%, comparing to the same period in 2007, and by 2.4% comparing to the average in 2007. Total stocks in September increased by 3.4%, in October by 2.7% and in November by 6%, monthly rate. With respect to the same months of the previous year, total stocks increased by 6.4% in September, by 0.9% in October and by 3.8% in November 2008.

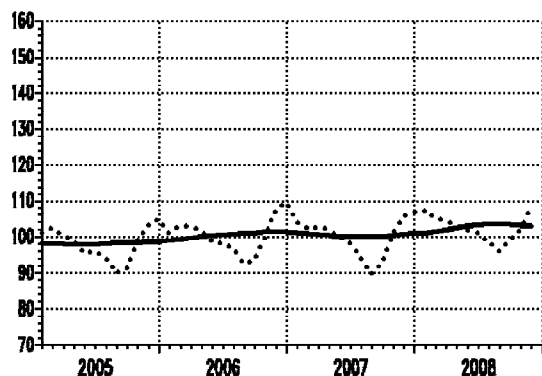
In the period January-November 2008, compared to the same period in 2007, there was decrease in stocks of energy by 2.3%, stocks of intermediary goods, except energy by 2.2%, as well as in stocks of capital goods by 5.3%, while increased stocks of durable goods by 26.6% and stocks of non-durable consumer goods by 6.1%.

Turnover of goods in retail trade in enterprises increased in September, with respect to August, by 2.3% (current prices) and by 2% (constant prices). In October it increased by 3.6% (current prices), and by 2.4% (constant prices), while in November 2008, it decreased by 8.1% (current prices), and by 7% (constant prices), comparing to the previous month. In the period January - November 2008, turnover of goods in retail trade in enterprises increased by 21.4% (current prices), and by 7.2% (constant prices), comparing to the same period of the previous year.

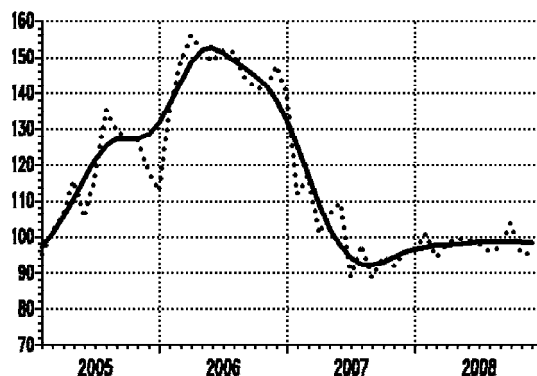
Collection of gross public revenues for financing public consumption increased nominally by 12.8% (in real terms decreased by 0.4%) in the first eleven months in 2008, comparing to the first eleven months in 2007. In the same period, budget and other users' revenues increased nominally by 11.5%, (in real terms decreased by 1.6%), and social security organizations revenues recorded 16.6% nominal increase, and 2.9% the real one, with respect to the same period last year.

Quarterly observed, in the third quarter, more dynamical growth was recorded in budget incomes and revenues (nominally 10.7%, in real terms -1.4%) than the growth in collection of gross public revenues (nominally 12.4%, in real terms the same level was maintained) and in social security organizations (nominally 16.8%, in real terms 4%).

02000 Залихе готових производа у индустријској производњи - укупно
Stocks of manufactured goods in industrial production - total

02001 Залихе готових производа у индустријској производњи - енергија
Stocks of manufactured goods in industrial production - energy

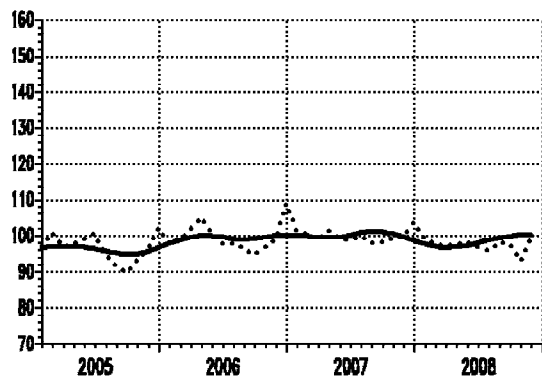

Ø 2007=100

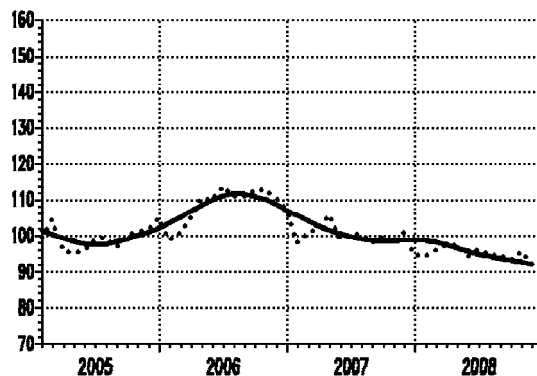
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
 оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
02000	2006	101.1	103.1	102.8	101.7	98.9	97.9	97.1	92.7	93.6	100.0	107.6	109.5
02000	2007	103.9	102.5	102.6	101.9	99.9	98.3	94.4	89.7	93.2	101.0	105.8	106.8
02000	2008	107.4	105.2	104.4	103.1	102.1	101.1	98.6	95.9	99.2	101.9	108.0	
02001	2006	134.7	148.6	155.8	151.8	148.8	151.6	151.4	144.5	141.6	140.9	147.6	140.0
02001	2007	112.0	117.1	100.9	106.2	109.5	89.2	97.8	88.8	94.6	92.1	95.8	96.0
02001	2008	101.0	94.4	98.0	99.5	99.1	98.1	96.2	97.2	103.7	95.6	95.4	

02002 Залихе готових произв. у индустр. произв. - интермед. произв., осим енергије
Stocks of manufactured goods in ind. production - intermediary goods, except energy

02003 Залихе готових произв. у индустријској производњи - капитални производи
Stocks of manufactured goods in industrial production - capital goods

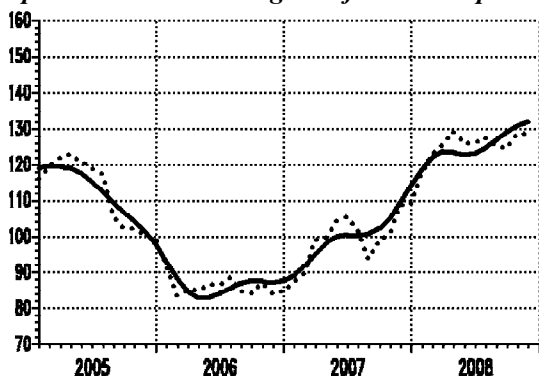

Ø 2007=100

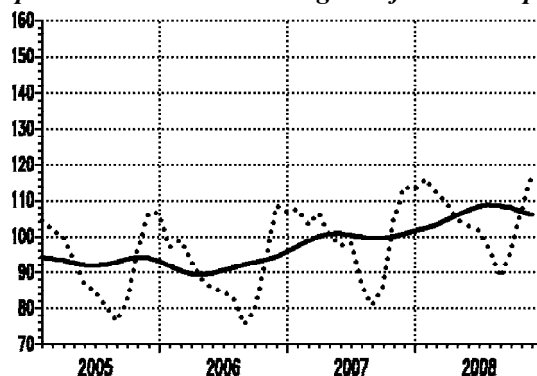
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
 оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
02002	2006	98.1	98.7	101.9	105.2	100.6	97.7	98.0	96.7	95.0	96.8	99.2	108.8
02002	2007	101.6	100.5	99.1	101.6	99.3	98.8	100.0	97.9	98.4	99.3	99.7	103.8
02002	2008	99.1	97.8	97.1	97.7	98.3	96.8	96.0	98.3	98.0	93.2	99.3	
02003	2006	99.0	100.8	105.2	110.4	110.0	113.7	110.9	110.8	112.6	112.6	110.4	107.2
02003	2007	98.3	101.0	102.3	105.7	99.2	100.3	100.6	98.3	100.0	98.3	101.2	94.8
02003	2008	94.7	96.2	97.5	97.3	94.4	96.4	94.8	94.7	93.3	95.7	92.0	

02004 Залихе готових производа у индустријској производњи - трајни производи за широку потрошњу
Stocks of manufactured goods in ind. production - durable goods for consumption

02005 Залихе готових производа у индустријској производњи - нетрајни производи за широку потрошњу
Stocks of manufactured goods in industrial production - non-durable goods for consumption

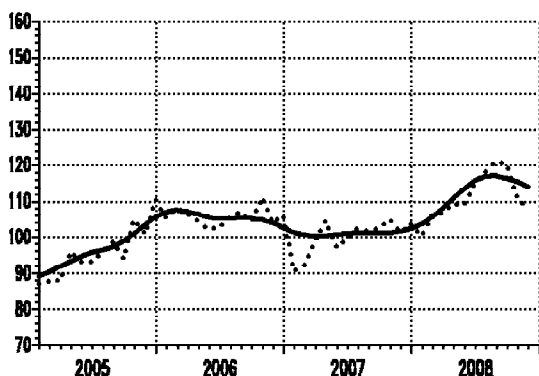

⊙ 2007=100

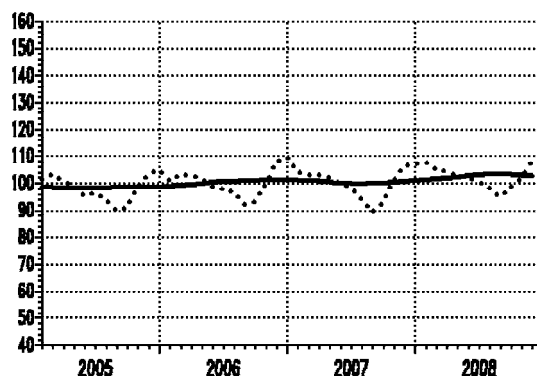
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
..... оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
02004	2006	92.4	83.5	85.2	85.1	86.6	86.6	88.6	85.0	84.3	87.1	84.2	84.8
02004	2007	87.4	90.0	99.2	99.8	104.5	105.5	101.7	93.8	99.2	101.2	108.7	109.0
02004	2008	117.7	123.2	125.5	129.1	125.8	126.1	127.4	125.2	124.4	128.4	128.7	
02005	2006	97.2	99.2	93.3	88.0	85.8	84.9	82.8	75.6	79.8	93.4	108.6	107.0
02005	2007	107.6	103.3	106.5	101.0	97.6	98.4	86.8	81.0	86.5	104.7	113.6	113.0
02005	2008	115.9	112.3	109.4	104.9	102.9	101.8	96.9	88.7	95.8	107.2	117.0	

02300 Залихе готов. произв. у индустр. производњи - вађење руда и камена
Stocks of manufactured goods in industrial production - mining and quarrying

02400 Залихе готових произв. у индустријској производњи - прерађивачка индустрија
Stocks of manufactured goods in industrial production - manufacturing

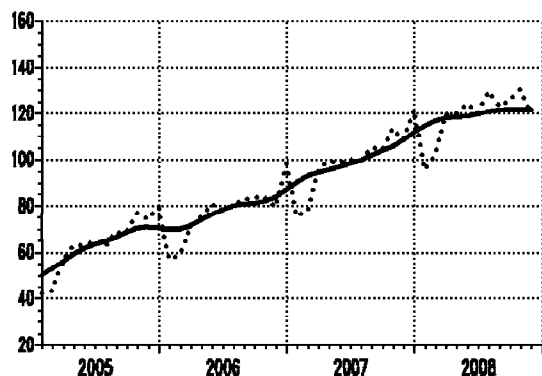

⊙ 2007=100

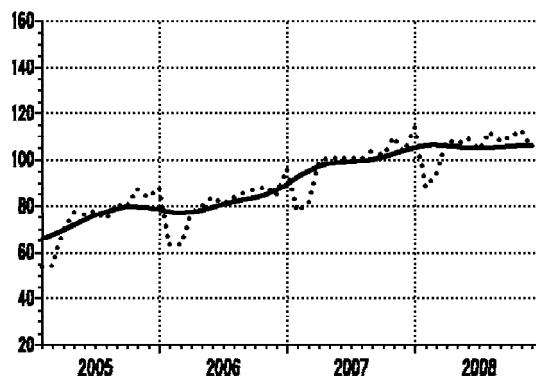
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
..... оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
02300	2006	105.5	108.2	106.6	104.5	102.4	102.6	105.9	107.1	104.5	111.2	103.9	106.3
02300	2007	90.7	92.5	99.2	104.6	97.2	99.4	102.6	101.5	102.6	104.8	101.3	103.7
02300	2008	100.5	106.2	106.9	109.4	109.1	115.0	117.9	120.8	120.1	111.0	108.1	
02400	2006	100.9	102.9	102.7	101.5	98.8	97.7	96.8	92.2	93.2	99.6	107.7	109.5
02400	2007	104.3	102.8	102.7	101.8	100.0	98.3	94.2	89.4	93.0	100.9	106.0	106.9
02400	2008	107.6	105.2	104.3	102.9	101.9	100.7	98.0	95.2	98.6	101.6	108.0	

04020 Промет робе у трговини на мало у предузећима, у текућим ценама - укупно
Turnover in retail trade enterprises, in current prices - total

01050 Промет робе у трговини на мало у предузећима, у сталним ценама - укупно
Turnover in retail trade in enterprises, in constant prices - total

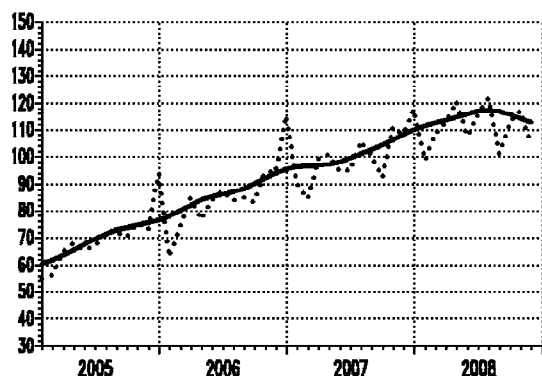

Ø 2007=100

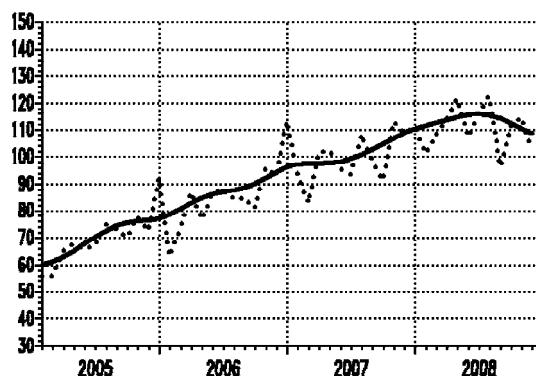
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
 оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
04020	2006	57.3	58.9	71.3	75.3	81.0	77.9	80.1	82.8	83.5	83.5	79.3	98.2
04020	2007	75.5	78.2	95.7	99.1	98.9	100.1	99.6	104.9	104.5	113.4	108.5	121.5
04020	2008	95.7	102.1	119.6	119.9	124.0	120.2	129.3	123.0	125.8	130.3	119.8	
01050	2006	63.1	63.5	76.6	79.8	84.1	81.0	83.5	85.7	86.9	88.5	84.7	96.1
01050	2007	77.9	81.3	98.8	101.0	100.7	101.0	100.1	103.6	101.9	109.7	103.3	113.6
01050	2008	88.3	93.4	108.0	106.9	108.8	104.1	111.9	107.8	110.0	112.6	104.7	

09010 Бруто наплата јавних прихода - укупно
Collection of public revenues - total

09011 Приходи и примања буџета - укупно
Revenues and receipts of budget - total

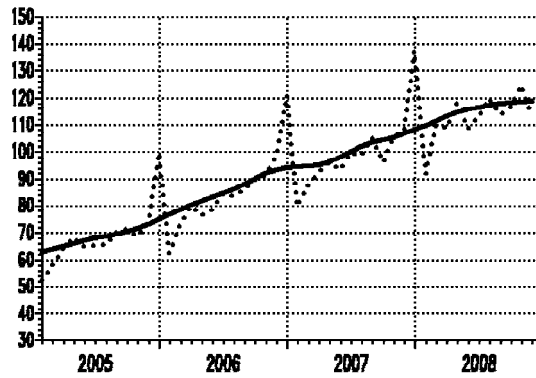

Ø 2007=100

— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
 оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
09010	2006	63.1	73.9	84.9	76.7	84.0	87.4	84.0	85.1	83.3	94.6	94.3	115.4
09010	2007	90.4	84.4	99.1	100.7	94.9	94.9	105.6	100.4	92.6	111.0	108.3	117.7
09010	2008	98.8	108.6	112.6	120.7	107.6	115.3	121.8	101.0	112.7	117.1	105.2	
09011	2006	63.2	74.0	86.8	76.8	85.9	88.4	84.2	84.8	81.1	95.7	92.9	113.4
09011	2007	94.1	83.1	101.4	102.3	95.5	93.3	108.1	98.6	91.3	112.9	108.6	110.8
09011	2008	101.2	108.1	114.0	121.6	107.3	116.0	122.4	96.4	111.2	114.5	102.2	

10010 Приходи организација социјалног осигурања - укупно
Revenues of social security organizations - total

∅ 2007=100

— тренд - циклус компонента / *trend - cycle component*
 оригинална серија / *original series*

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
10010	2006	62.7	73.5	79.8	76.5	78.5	84.6	83.7	86.0	89.6	91.5	98.1	121.0
10010	2007	79.9	87.9	92.5	96.2	93.4	99.5	98.5	105.3	96.2	105.7	107.6	137.3
10010	2008	92.0	110.0	108.5	118.1	108.5	113.4	119.9	113.9	116.7	124.4	113.6	

Спољна трговина
External trade

Серије базних индекса (просек 2007=100)
Base indices series (average 2007=100)

Шифра	Назив
<i>Code</i>	<i>Title</i>
05030	Извоз роба - укупно (USD) <i>Exports of goods - total (USD)</i>
05033	Извоз роба - средства рада (USD) <i>Exports of goods - capital goods (USD)</i>
05034	Извоз роба - материјал за репродукцију (USD) <i>Exports of goods - intermediates (USD)</i>
05035	Извоз роба - роба за личну потрошњу (USD) <i>Exports of goods - consumer goods (USD)</i>
05001	Извоз - енергија (USD) <i>Exports - energy (USD)</i>
05002	Извоз - интермедијарни производи, осим енергије (USD) <i>Exports - intermediary products, except energy (USD)</i>
05003	Извоз - капитални производи (USD) <i>Exports - capital products (USD)</i>
05004	Извоз - трајни производи за широку потрошњу (USD) <i>Exports - durable products for consumption (USD)</i>
05005	Извоз - нетрајни производи за широку потрошњу(USD) <i>Exports - non-durable products for consumption (USD)</i>
05040	Увоз роба - укупно (USD) <i>Imports of goods - total (USD)</i>
05043	Увоз роба - средства рада (USD) <i>Imports of goods - capital goods (USD)</i>
05044	Увоз роба - материјал за репродукцију (USD) <i>Imports of goods - intermediates (USD)</i>
05045	Увоз роба - роба за личну потрошњу (USD) <i>Imports of goods - consumer goods (USD)</i>
05007	Увоз - енергија (USD) <i>Imports - energy (USD)</i>
05008	Увоз - интермедијарни производи, осим енергије (USD) <i>Imports - intermediary products, except energy (USD)</i>
05009	Увоз - капитални производи (USD) <i>Imports - capital products (USD)</i>
05010	Увоз - трајни производи за широку потрошњу(USD) <i>Imports - durable products for consumption (USD)</i>
05011	Увоз - нетрајни производи за широку потрошњу(USD) <i>Imports - non-durable products for consumption (USD)</i>

СПОЉНА ТРГОВИНА

Укупан извоз роба је у првих једанаест месеци 2008. године достигао 9 милијарди USD, и већи је за 26,5% од извоза у истом периоду 2007. године а за 25,3% већи од просечног извоза 2007. године. У овом периоду је реализован укупан увоз у износу од 21,2 милијарде USD, што је више за 28,4% у односу на увоз из истог периода претходне године, а за 25,7% већи у односу на просечан увоз 2007. године.

Квартално посматрано, у 2008. у односу на 2007. годину, извозна и увозна активност спорије расту у трећем кварталу, тако да је извоз већи за 28,5%, односно увоз већи за 33,6% у односу на трећи квартал 2007. године.

Укупан спољнотрговински дефицит роба у првих једанаест месеци 2008. износи 12,2 милијарде USD, и већи је 15,4% од дефицита из истог периода 2007. године. Дефицит спољне трговине је у периоду јануар-новембар 2008. већи за 3,1 милијарде USD (или за 34,6%) од укупног извоза оствареног у том периоду.

У септембру, октобру и новембру 2008. године извоз је износио 864, 801 и 618 милиона USD, или за 1%, -7,2%, односно за -22,9% више у односу на претходни месец. У односу на септембар, октобар и новембар прошле године, годишње стопе раста износе 22,7%, 10,2% и -16,7%. Месечне стопе раста увоза за септембар, октобар и новембар износе 9,1%, -4% и -27,8%, док годишње стопе износе 27%, 4,1% и -22,9%. Увоз је у септембру, октобру и новембру 2008. године износио 2,010, 1,930 и 1,393 милијарде USD.

Трговински дефицит у 2008. години
- хиљаде текућих USD -

	Јануар - новембар	Трећи квартал	Октобар	Новембар
Кумулативни дефицит	-12174295	-10270069	-11398676	-12174295
Квартални и месечни дефицит	-12174295	-3489078	-1128607	-775619
Извоз	9045979	2715819	801328	617833
Увоз	21220274	6204897	1929935	1393452
Извоз - кумулатив	9045979	7626818	8428146	9045979
Увоз - кумулатив	21220274	17896887	19826822	21220274

Кумулативно посматрано, према економској намени производа (BEC), доминирају производи за репродукцију и производи за широку потрошњу у структури извоза (24,4%, односно 24,5%) као и у структури увоза (28,6%, односно 32%) у 2008. у односу на 2007. годину. У структури извоза по намени производа ЕУ доминирају нетрајни производи за широку потрошњу (24,8%) затим интермедијарни производи - осим енергије (22,2%), па капитални производи (18,8%), док је у структури увоза на првом месту енергија (51,2%) па нетрајни производи за широку потрошњу (28,2%), затим капитални производи (23%), и на крају долазе интермедијарни производи (21,2%).

EXTERNAL TRADE

Total exports of goods in the first eleven months in 2008 amounted to 9 billions USD, which represents 26.5% increase, comparing to the same period last year, and 25.3% increase with respect to the average exports in 2007. In the same period, the total import attained the value of 21.2 billions USD, what is 28.4% increase, comparing to the same period last year, and 25.7% increase with respect to the average imports in 2007.

Observed by quarters, in 2008, compared to 2007, the export and import activity were growing slower in the third quarter, so that the export increased by 28.5%, while the import increased by 33.6%, with the respect to the third quarter of the previous year.

Total external trade deficit of goods in the first eleven months of 2008 amounted to 12.2 billions USD, what represent 15.4% increase in comparison with the deficit recorded in the same period of the previous year. The external trade deficit in the period January-November 2008 exceeds the total exports in that period by 3.1 billions USD (by 34.6%).

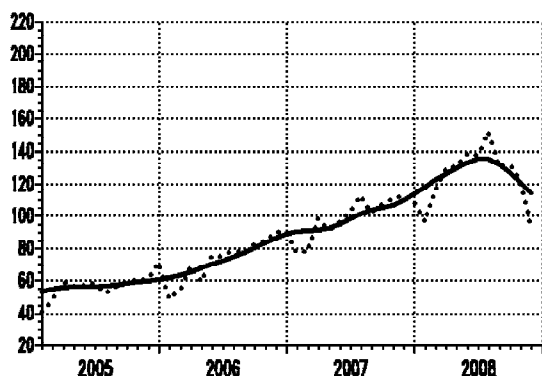
In September, October and November 2008, the value of exports values were 864, then 801 and 618 millions USD, what is 1%, -7.2% and -22.9% increase, with respect to the previous month. In comparison to the previous September, October and November, the annual growth rates were 22.7%, 10.2% and -16.7%. Monthly rates for imports in September, October and November amounted to 9.1%, -4% and -27.8%, while the annual rates were 27%, 4.1% and -22.9%, respectively. The value of imports in September, October and in November 2008 amounted to 2.010, 1.930 and 1.393 billions USD.

Trade deficit in 2008
- Current USD, thousand -

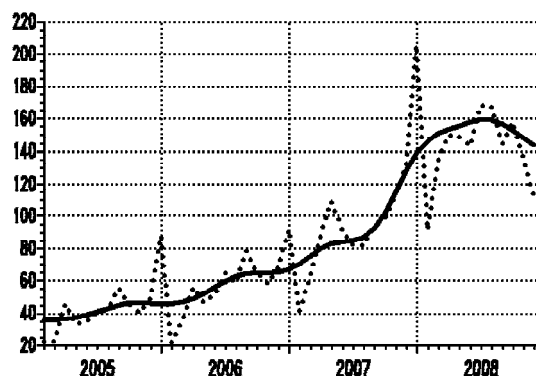
	January - November	Third Quarter	October	November
Cumulative deficit	-12174295	-10270069	-11398676	-12174295
Quarterly and monthly deficit	-12174295	-3489078	-1128607	-775619
Exports	9045979	2715819	801328	617833
Imports	21220274	6204897	1929935	1393452
Exports - Cumulative	9045979	7626818	8428146	9045979
Imports - Cumulative	21220274	17896887	19826822	21220274

According to the cumulatively economic use (BEC) of products, in 2008, the dominant products were intermediate goods and consumer goods in the structure of exports (24.4% and 24.5%) and import too (28.6% and 32%), respect in 2007. According to the monthly use (classification of EU) the dominant products in the structure of export products were non-durable products for consumption (24.8%) intermediary products, except energy (22.2%), and capital products (18.8%). But, in import structure the dominant product is energy (51.2%), than non-durable products for consumption (28.2%), capital products (23%), and the intermediary products - except energy (21.2%).

**05030 Извоз роба -
укупно (USD)
Exports of goods -
total (USD)**

**05033 Извоз роба -
средства рада (USD)
Exports of goods -
capital goods (USD)**

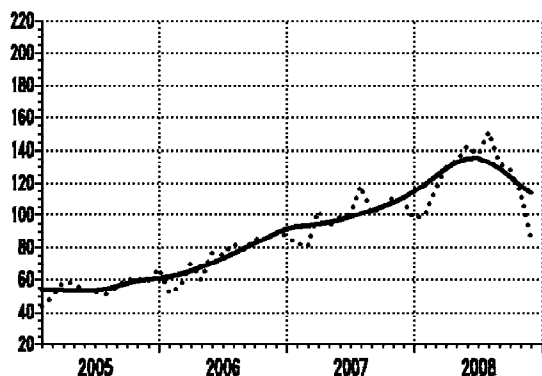

Ø 2007=100

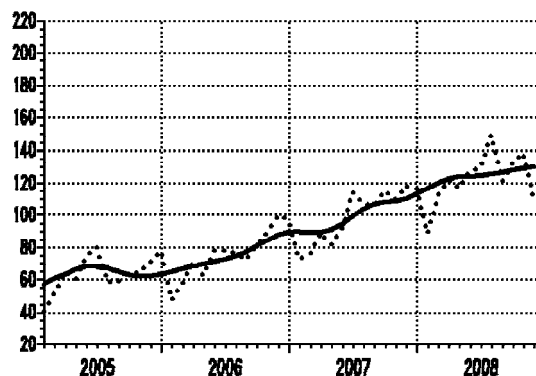
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
..... оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
05030	2006	48.9	54.6	69.0	59.6	74.7	75.4	79.0	76.7	82.6	84.6	90.1	90.3
05030	2007	77.1	78.5	98.3	91.0	96.3	103.0	112.8	101.9	107.3	110.8	113.0	110.0
05030	2008	96.7	116.4	129.0	130.5	138.7	137.3	151.9	130.4	131.6	122.1	94.2	
05033	2006	22.0	35.7	56.1	46.9	51.2	64.6	58.4	78.2	65.2	58.2	68.0	92.2
05033	2007	41.1	62.7	89.2	109.3	91.2	82.1	81.5	93.8	98.2	113.2	131.9	205.8
05033	2008	91.4	134.6	149.9	149.0	143.0	168.1	167.9	144.6	158.1	135.4	112.5	

**05034 Извоз роба -
материјал за репродукцију (USD)
Exports of goods -
intermediates (USD)**

**05035 Извоз роба -
роба за личну потрошњу (USD)
Exports of goods -
consumer goods (USD)**

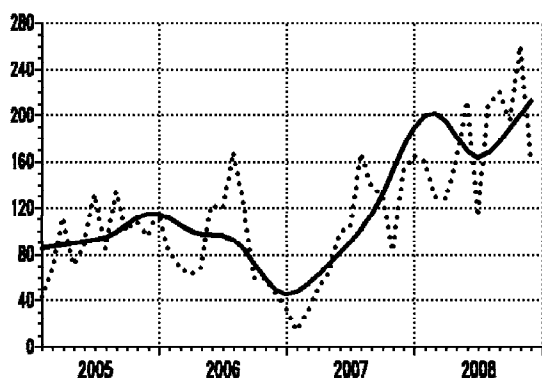

Ø 2007=100

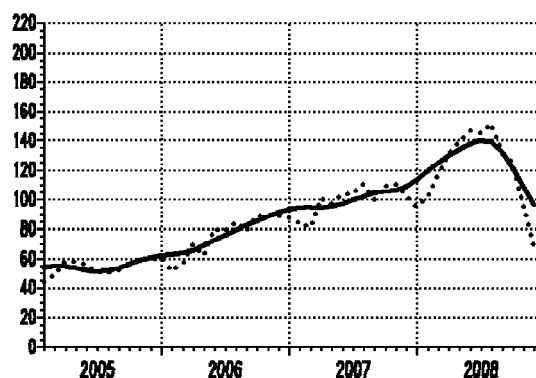
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
..... оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
05034	2006	52.1	55.4	69.7	59.9	76.1	75.5	82.3	78.2	85.0	85.6	88.8	87.8
05034	2007	82.4	80.9	102.7	92.4	98.3	101.1	118.3	101.3	105.4	110.9	109.0	97.4
05034	2008	100.2	116.0	129.1	133.6	142.3	136.9	151.2	132.3	128.7	114.7	86.2	
05035	2006	47.8	57.9	70.7	62.7	77.6	78.1	76.1	72.2	81.0	89.4	100.1	96.6
05035	2007	72.9	76.4	89.0	81.9	92.2	114.4	106.7	106.0	115.1	110.0	118.5	116.9
05035	2008	88.4	112.4	122.4	116.6	127.5	129.4	149.2	121.0	132.1	138.7	110.7	

05001 Извоз - енергија (USD)
Exports - energy (USD)

05002 Извоз - интермедијарни производи осим енергије (USD)
Exports - intermediary products, except energy (USD)

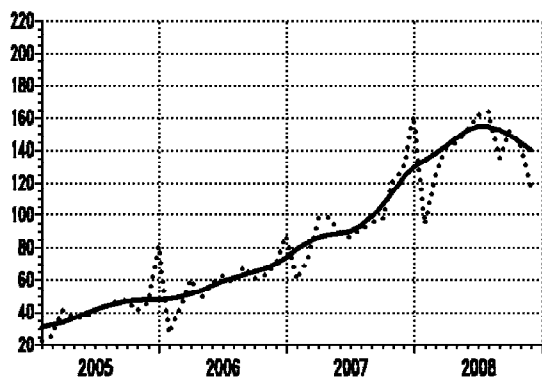

∅ 2007=100

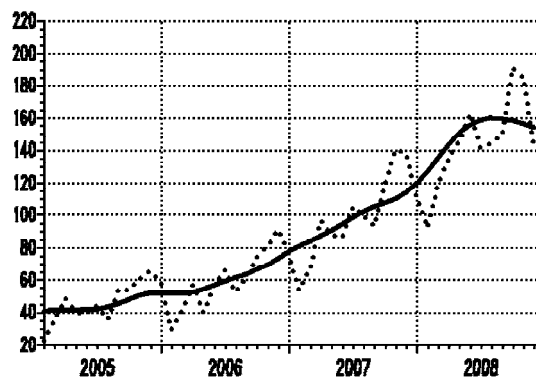
— тренд - циклус компонента/trend - cycle component
..... оригинална серија/original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
05001	2006	83.2	68.2	62.6	69.1	122.2	119.5	168.0	123.0	59.2	59.1	46.1	34.1
05001	2007	14.3	31.3	51.1	64.2	99.2	102.8	167.5	139.9	129.9	83.1	151.9	164.9
05001	2008	159.5	129.4	128.2	160.1	212.2	112.9	209.6	219.7	196.4	259.9	164.0	
05002	2006	52.2	56.3	69.3	62.0	79.8	78.7	84.9	78.8	88.6	88.6	89.3	87.4
05002	2007	84.3	81.0	101.2	97.0	103.5	104.1	110.7	99.9	109.3	110.7	103.4	94.9
05002	2008	101.4	116.8	131.0	138.4	146.7	144.9	151.3	130.8	124.7	96.0	68.2	

05003 Извоз - капитални производи (USD)
Exports - capital products (USD)

05004 Извоз - трајни производи за широку потрошњу (USD)
Exports - durable products for consumption (USD)

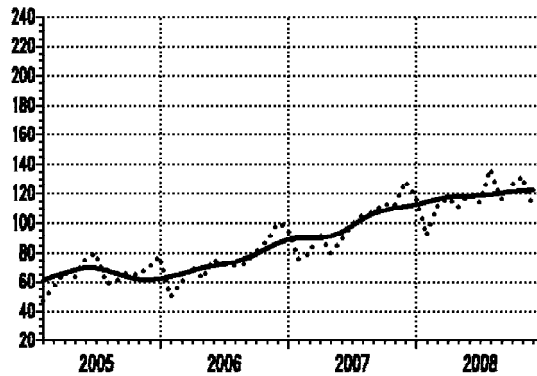

∅ 2007=100

— тренд - циклус компонента/trend - cycle component
..... оригинална серија/original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
05003	2006	27.2	42.6	60.7	48.8	57.6	62.8	58.7	68.5	60.8	63.7	70.5	87.2
05003	2007	60.7	72.6	97.5	98.4	89.8	86.9	90.9	95.2	97.3	121.4	128.1	161.2
05003	2008	94.1	124.7	141.0	144.5	153.0	161.8	164.0	135.2	151.9	144.0	117.7	
05004	2006	29.4	41.5	56.9	40.2	56.6	66.2	52.7	61.3	74.3	81.3	91.2	76.5
05004	2007	53.5	67.8	96.6	87.5	86.7	105.3	99.9	93.1	119.8	140.1	138.6	111.2
05004	2008	92.1	119.1	134.4	145.4	162.7	141.3	144.0	149.8	190.7	185.1	143.4	

**05005 Извоз - нетрајни производи -
за широку потрошњу**
*Exports - non-durable products for -
consumption*

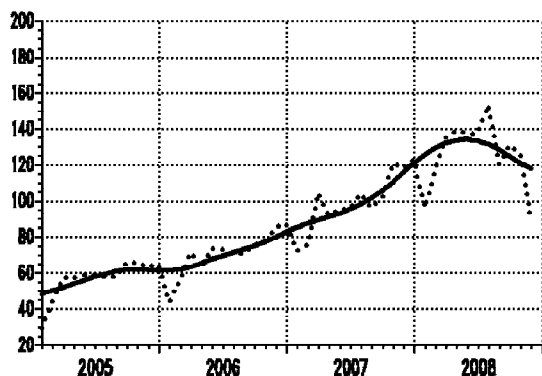

∅ 2007=100

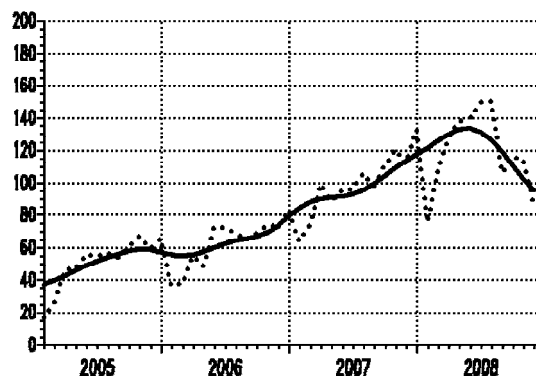
— тренд - циклус компонента / *trend - cycle component*
..... оригинална серија / *original series*

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
05005	2006	50.1	58.9	70.7	62.5	75.6	72.3	71.1	72.7	80.1	87.9	100.1	97.2
05005	2007	76.0	80.0	93.2	79.6	88.6	98.6	105.0	107.4	113.3	111.1	128.5	118.7
05005	2008	91.5	111.0	117.3	110.5	119.6	114.0	136.8	116.4	126.0	131.8	110.0	

**05040 Увоз роба -
укупно (USD)
Imports of goods -
total (USD)**

**05043 Увоз роба -
средства рада (USD)
Imports of goods -
capital goods (USD)**

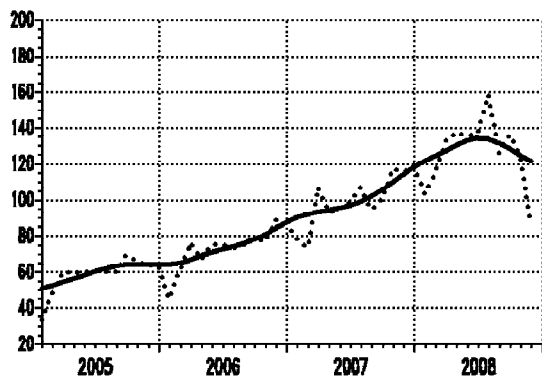

Ø 2007=100

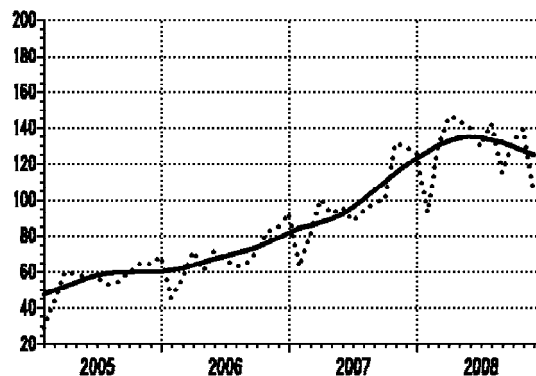
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
..... оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
05040	2006	43.5	56.4	71.6	62.6	74.0	72.9	70.4	71.2	75.4	77.6	85.3	87.7
05040	2007	72.5	75.5	104.3	92.0	95.3	96.1	104.0	96.1	102.4	120.8	117.8	123.2
05040	2008	96.2	117.2	134.8	139.0	136.9	137.6	153.2	120.0	130.9	125.7	90.8	
05043	2006	36.8	37.8	55.4	48.9	72.6	72.1	68.8	65.4	69.1	74.1	72.4	83.4
05043	2007	64.3	74.4	99.3	88.9	95.9	96.3	106.3	98.3	111.2	120.4	111.6	132.9
05043	2008	75.4	108.8	128.3	137.7	140.1	149.8	150.4	106.0	116.1	114.7	87.0	

**05044 Увоз роба -
материјал за репродукцију (USD)
Imports of goods -
intermediates (USD)**

**05045 Увоз роба -
роба за личну потрошњу (USD)
Imports of goods -
consumer goods (USD)**

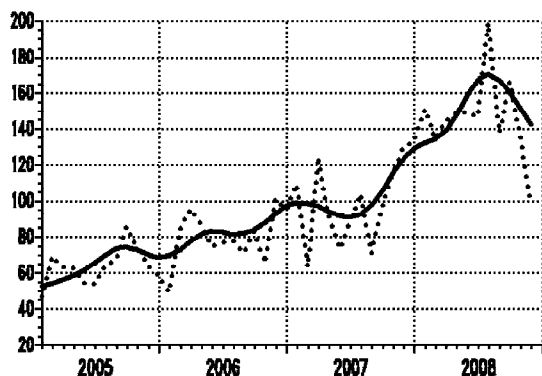

Ø 2007=100

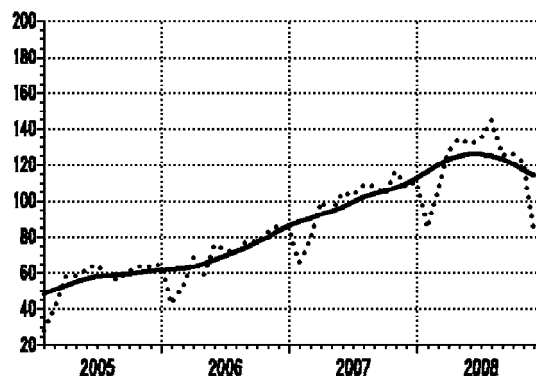
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
..... оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
05044	2006	44.7	61.6	76.3	67.2	75.3	75.0	73.5	75.0	78.6	76.7	89.1	87.3
05044	2007	78.3	73.8	107.2	92.8	95.0	98.8	107.0	94.8	100.4	117.2	115.4	119.3
05044	2008	103.4	115.1	132.6	137.5	134.9	136.9	158.1	125.8	134.9	124.0	86.7	
05045	2006	45.4	57.0	71.6	60.8	71.6	67.6	62.9	65.1	71.4	82.8	85.1	92.3
05045	2007	63.1	80.9	100.5	92.4	95.6	88.2	93.9	97.7	100.8	131.3	129.2	126.4
05045	2008	93.1	129.9	146.1	144.5	139.7	129.5	142.2	115.3	132.1	139.3	105.2	

05007 Увоз - енергија (USD)
Imports - energy (USD)

05008 Увоз - интермедијарни производи, осим енергије (USD)
Imports - intermediary products, except energy (USD)

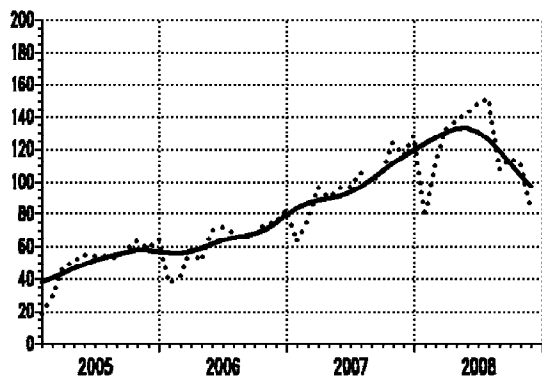

Ø 2007=100

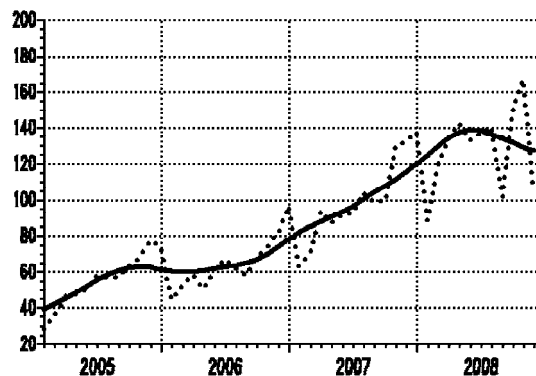
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
..... оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
05007	2006	49.2	84.5	95.6	86.6	74.8	76.8	77.4	71.2	83.0	65.9	100.9	95.1
05007	2007	109.3	63.4	124.3	91.3	73.3	88.5	103.8	70.9	96.8	115.7	129.5	133.1
05007	2008	151.1	134.4	144.5	149.1	149.5	146.7	198.5	137.8	165.9	135.7	98.0	
05008	2006	42.8	52.0	68.4	59.1	75.5	72.9	71.1	78.0	77.1	82.5	86.3	84.7
05008	2007	66.2	77.6	99.5	93.6	104.4	103.0	108.7	108.3	103.4	116.3	107.8	111.3
05008	2008	84.9	106.8	127.4	134.4	131.1	134.1	144.3	125.2	126.3	122.0	82.9	

05009 Увоз - капитални производи (USD)
Imports - capital products (USD)

05010 Увоз - трајни производи широку потрошњу (USD)
Imports - durable products for consumption (USD)

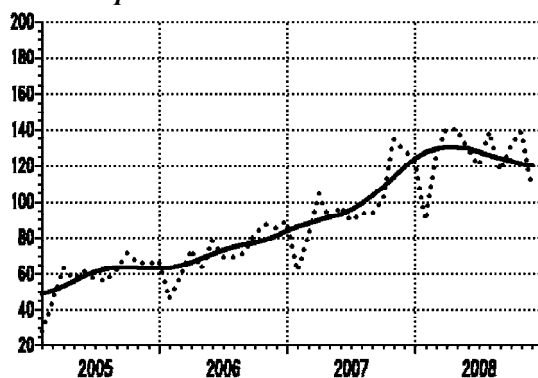

Ø 2007=100

— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
..... оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
05009	2006	37.3	41.9	58.4	51.4	70.3	72.2	68.4	64.8	67.8	74.0	74.8	83.1
05009	2007	63.1	75.6	96.6	90.2	96.1	97.3	105.7	99.6	107.1	124.1	116.1	128.6
05009	2008	78.3	111.2	132.1	137.7	142.0	148.4	151.5	107.6	114.5	111.4	83.6	
05010	2006	44.3	52.5	58.7	50.5	61.4	67.2	62.4	58.3	68.2	74.4	81.6	96.4
05010	2007	63.1	71.3	93.6	86.9	91.8	92.5	104.0	98.5	99.5	129.4	132.1	137.3
05010	2008	88.3	119.6	133.9	142.7	132.7	137.1	140.6	101.9	149.7	166.7	105.0	

**05011 Увоз - нетрајни производи -
за широку потрошњу**
*Imports - non-durable products for -
consumption*

∅ 2007=100

— тренд - циклус компонента / *trend - cycle component*
..... оригинална серија / *original series*

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
05011	2006	46.1	58.7	73.7	63.0	78.5	70.0	69.3	72.1	81.7	87.5	85.4	89.3
05011	2007	61.6	80.8	104.5	90.8	97.3	89.5	93.9	92.9	102.1	134.4	128.2	124.2
05011	2008	89.9	126.9	140.4	140.2	129.0	119.9	138.7	117.4	131.0	138.5	107.8	

Запосленост
Employment

Серије базних индекса (просек 2007=100)
Base indices series (average 2007=100)

Шифра Назив
Code Title

07000	Запослени - укупно <i>Employees - total</i>
07005	Запослени - приватни предузетници и запослени код њих <i>Employees - private entrepreneurs and their employees</i>
07010	Запослени у предузећима, установама и организацијама - укупно <i>Employees in enterprises, institutions and organizations - total</i>
07011	Запослени у предузећима, установама и организацијама - привреда <i>Employees in enterprises, institutions and organizations - economic activities</i>
07012	Запослени у предузећима, установама и организацијама - ванпривреда <i>Employees in enterprises, institutions and organizations - non-economic activities</i>
07020	Лица која траже запослење <i>Persons seeking work</i>
07021	Незапослена лица <i>Unemployed</i>
07022	Слободна радна места - понуда рада <i>Job vacancies - the labor supply</i>
07023	Запошљавање - евиденција Националне службе за запошљавање <i>Employment - evidence of National Employment Service</i>

ЗАПОСЛЕНОСТ

За првих једанаест месеци 2008. године, **укупна запосленост** је за 0,2% мања од просечне из 2007. године, а већа за 0,1% од укупне запослености за једанаест месеци претходне године.

Базни индекси о **запослености приватних предузетника и запослених код њих** указују на даљу стагнацију, већу него у истом периоду прошле године (кумулативни раст на годишњем нивоу износи 0,9% а раст у трећем кварталу је 1,1%).

Укупна запосленост у предузећима, установама и организацијама у трећем кварталу 2008. је за 0,6% испод просечне запослености у 2007. години, а мања је за 0,1% у поређењу са трећим кварталом претходне године. На годишњем нивоу, за једанаест месеци, запосленост у предузећима бележи пад од 0,3% а у односу на просек 2007. за 0,6%.

У трећем кварталу 2008. године **запосленост у привредним делатностима** опада по стопи од 1,8% у односу на просек 2007, и опада за 1,1% у односу на исти период претходне године. У првих једанаест месеци 2008. године, привредна запосленост је за 1,8% испод просечне привредне запослености 2007, а за 1,4% мања од истог периода претходне године.

У трећем кварталу 2008. године **запосленост у ванпривредним делатностима** расте по стопи од 2,4% у односу на просек 2007, и стопи од 2,5% у односу на исти период претходне године. У првих једанаест месеци 2008. године, ванпривредна запосленост је за 2,4% већа од просека 2007, такође за 2,4% од истог периода претходне године.

Број регистрованих лица која траже запослење, је мања у првих 11 месеци за 11,5% од просека 2007, а за 12,1% од истог периода претходне године.

Број регистрованих незапослених лица у периоду јануар - новембар 2008. мањи је за 10,8% од просека из 2007, а за 11,4% од броја незапослених лица у истом периоду претходне године. Наведени показатељи незапослености указују на побољшања у поређењу са истим периодом прошле године.

Велики раскорак између високе тражње за радом (број незапослених лица) и ниске понуде рада (**број регистрованих слободних радних места**) и даље је изражен. Број слободних радних места у периоду јануар-новембар 2008. већи је за 4,6% него у истом периоду 2007. године. Укупна понуда рада у периоду јануар-новембар (просечно 66,7 хиљада) је 11,4 пута мања од броја незапослених лица, или, понуда рада у целом периоду је чинила тек 8,8% укупне тражње за радом. Под претпоставком усклађене квалификационе структуре понуде рада и тражње за радом, 91,2% тражње за радом остало би непокривено.

EMPLOYMENT

*In the first eleven months in 2008, the **total employment** decreased by 0.2%, comparing to the average in 2007, but it increased by 0.1% comparing to the same period of the previous year.*

*Considering these data, the **employment private entrepreneurs and their employee's** situation is regressive; according to the same period last year, cumulative yearly growth was 0.9%, and cumulative growth in third quarter was 1.1%.*

Total employment in enterprises, institutions and organizations in the third quarter of 2008 was 0.6% below the average in 2007, and 0.1% below the level attained in the same period of the previous year. In the period January-November this year, total employment in enterprises decreased by 0.3% and by 0.6% with respect the same period previous year and average 2007, respectively.

*In the third quarter of 2008, the **employment in economics** decreased by 1.8% comparing to the average in 2007, and decreased by 1.1% with respect to the same period of the previous year. In the first eleven months of 2008, employment in economics decreased by 1.8%, comparing to the average in 2007, and decreased by 1.1% comparing to the same period of the previous year.*

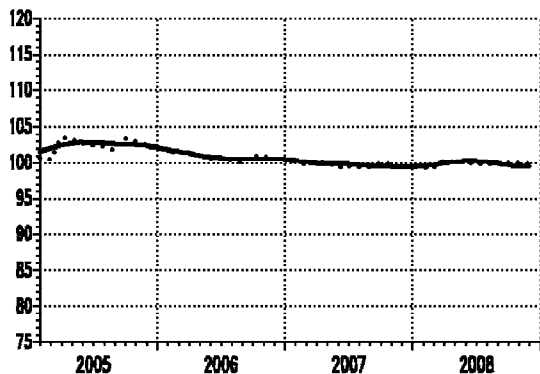
*In the third quarter of 2008, the **employment in non-economics** increased by 2.4% comparing to the average in 2007, and also by 2.5% with respect to the same period last year. In the first eleven months of 2008, employment in non-economics increased by 2.4% comparing to the average in 2007, and decreased by same percent (2.4%) comparing to the same period of the previous year.*

*The number of the registered **unemployed** in the first eleven months of 2008, decreased by 11.5% in comparison with the average in 2007, and by 12.1% comparing to the same period last year.*

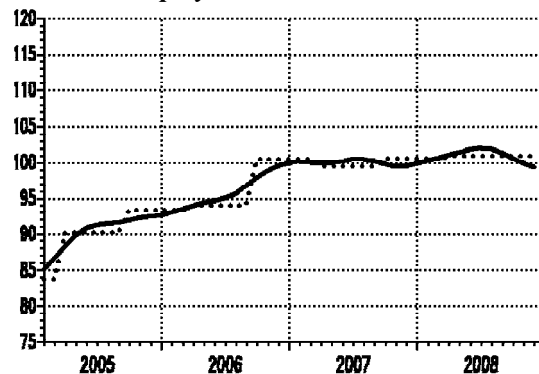
*The number of the **unemployed persons** in the period January - November 2008, decreased by 10.8% in comparison with the average in 2007, and by 11.4% comparing to the same period of the previous year. Considering these data, the unemployment situation is better than it was in the same period last year.*

*A considerable discrepancy between the high labor demand (the **unemployed persons**) and the low labor supply (the number of **job registered vacancies**) was still pronounced. The number of vacancies in period January-November 2008 increased by 4.6% with the respect to the same period in 2007. The total labor supply in period January-November (the average value was 66.7 thousand) was 11.4 times lesser than the number of **unemployed persons**, representing just 8.8% of total labor demand. This means that 91.2% of labor demand wouldn't be covered; assuming that qualification structure of the labor supply matches the qualification structure of labor demand.*

07000 Запослени -
укупно
Employees - total

07005 Запослени - приватни предузетници
и запослени код њих
*Employees - private entrepreneurs
and their employees*

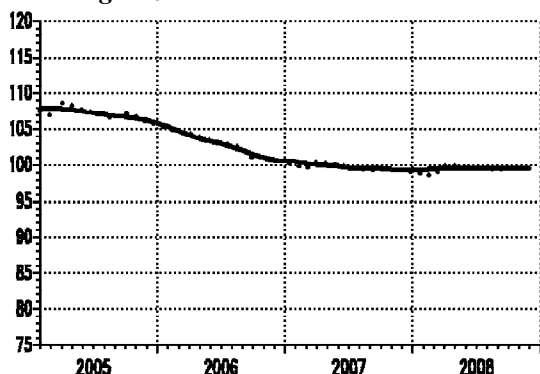

Ø 2007=100

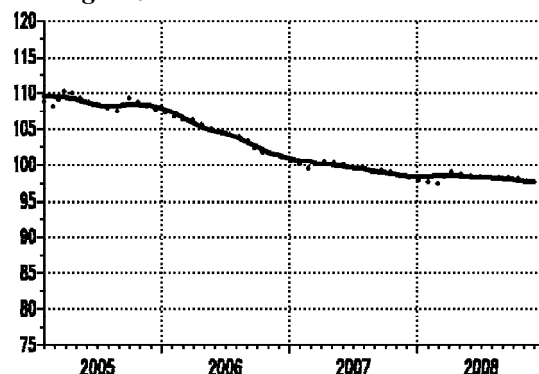
— тренд - циклус компонента/*trend - cycle component*
..... оригинална серија/*original series*

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
07000	2006	101.7	101.3	101.5	101.0	100.7	100.4	100.3	100.0	100.9	100.9	100.6	100.5
07000	2007	100.1	99.8	100.1	100.0	99.3	99.6	99.5	99.3	99.9	99.8	99.6	99.4
07000	2008	99.3	99.2	100.2	100.1	100.0	99.9	99.8	99.8	99.9	99.9	99.8	
07005	2006	93.3	93.3	94.0	94.0	94.0	94.0	94.0	94.0	100.5	100.5	100.5	100.5
07005	2007	100.5	100.5	99.4	99.4	99.4	99.4	99.4	99.4	100.6	100.6	100.6	100.6
07005	2008	100.6	100.6	100.9	100.9	100.9	100.9	100.9	100.9	100.9	100.9	100.9	

07010 Запослени у предузећима, установама
и организацијама - укупно
*Employees in enterprises, institutions
and organizations - total*

07011 Запослени у предузећима, установама
и организацијама - привреда
*Employees in enterprises, institutions
and organizations - economic activities*

Ø 2007=100

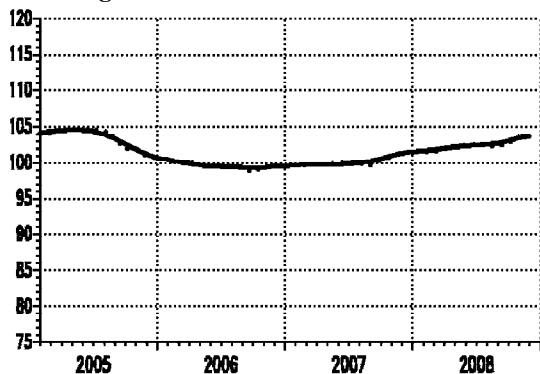
— тренд - циклус компонента/*trend - cycle component*
..... оригинална серија/*original series*

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
07010	2006	105.1	104.5	104.4	103.8	103.3	103.0	102.7	102.4	101.0	101.0	100.7	100.5
07010	2007	100.0	99.5	100.4	100.2	100.0	99.7	99.6	99.2	99.6	99.4	99.2	99.0
07010	2008	98.8	98.6	99.9	99.8	99.7	99.5	99.4	99.3	99.5	99.5	99.4	
07011	2006	106.9	106.3	106.2	105.4	104.9	104.4	104.1	103.6	101.9	101.7	101.2	100.8
07011	2007	100.1	99.4	100.6	100.4	100.1	99.6	99.5	99.0	99.4	98.8	98.4	98.0
07011	2008	97.7	97.5	99.1	98.8	98.5	98.3	98.2	98.2	98.2	98.0	97.6	

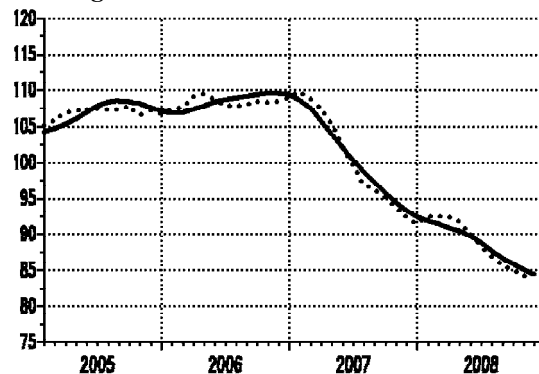
Напомена: Код серија 07010 и 07011 нису обухваћени приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност - професију и запослени код њих.

Footnote: In the series 07010 and 07011 excluding private entrepreneurs, persons

07012 Запослени у предузећима, установама и организацијама - ванпривреда
Employees in enterprises, institutions and organizations - non-economic activities

07020 Лица која траже запослење
Persons seeking work

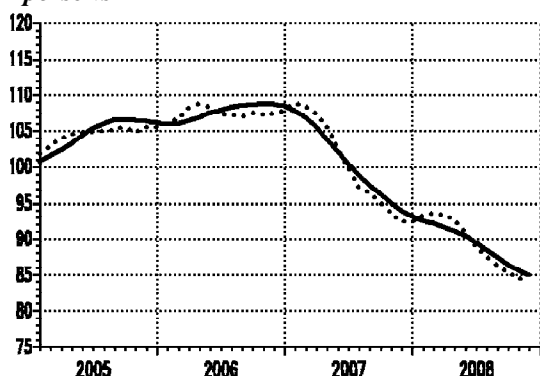

Ø 2007=100

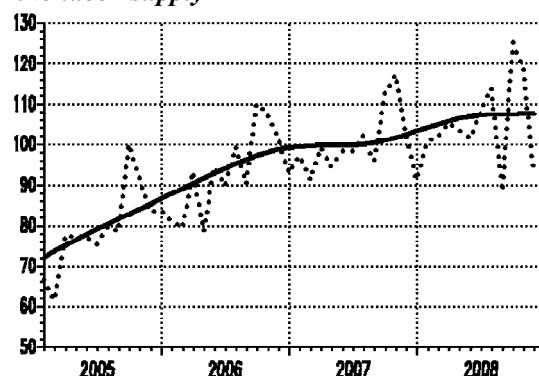
— тренд - циклус компонента/trend - cycle component
..... оригинална серија/original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
07012	2006	100.4	100.0	100.1	99.7	99.5	99.5	99.5	99.2	98.7	99.3	99.4	99.7
07012	2007	99.6	99.7	99.7	99.8	99.9	99.9	99.9	99.6	100.3	100.9	101.4	101.5
07012	2008	101.6	101.5	102.0	102.1	102.5	102.5	102.3	102.2	102.6	103.4	103.7	
07020	2006	107.2	107.6	109.0	109.5	108.7	107.9	107.8	107.9	108.5	108.2	108.5	108.9
07020	2007	109.8	108.8	107.4	105.5	102.3	99.7	97.0	96.3	95.1	93.9	92.5	91.6
07020	2008	92.4	92.6	92.5	91.8	90.0	88.3	87.0	85.8	85.1	84.2	84.3	

07021 Незапослена лица
Unemployed persons

07022 Слободна радна места
Job vacancies - the labor supply

Ø 2007=100

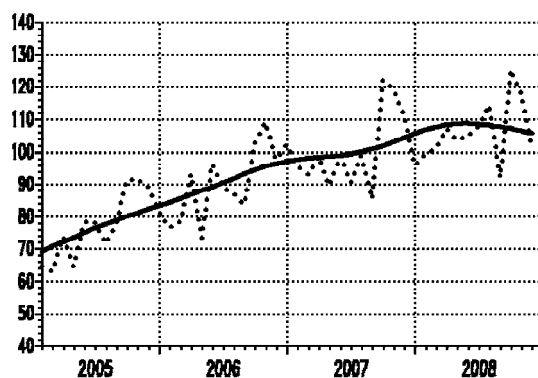
— тренд - циклус компонента/trend - cycle component
..... оригинална серија/original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
07021	2006	106.1	106.7	108.2	108.8	108.2	107.3	107.2	107.0	107.6	107.2	107.4	107.8
07021	2007	108.9	108.4	107.4	105.7	102.4	99.9	97.2	96.4	95.1	93.8	92.4	92.4
07021	2008	93.3	93.7	93.5	92.8	91.0	89.0	87.6	86.3	85.5	84.4	84.5	
07022	2006	81.2	79.5	93.3	78.7	94.3	90.0	99.3	90.2	110.1	107.4	101.4	92.8
07022	2007	97.3	91.3	99.1	94.4	98.2	98.4	102.2	95.9	112.6	117.1	102.1	91.3
07022	2008	100.7	101.7	105.1	103.6	101.5	108.0	113.8	88.5	125.1	118.8	93.1	

Напомена: Код серије 07012 нису обухваћени приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност - професију и запослени код њих.

Footnote: In the series 07012 excluding private entrepreneurs, persons performing activities - occupation independently and their employees included.

07023 Запошљавање - евиденција
Националне службе за запошљавање
Employment - evidence
of National Employment Service

∅ 2007=100

— тренд - циклус компонента / *trend - cycle component*
 оригинална серија / *original series*

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
07023	2006	76.6	78.6	93.1	73.4	96.4	88.9	87.2	83.6	102.6	109.1	97.7	102.3
07023	2007	95.9	93.1	98.8	89.6	98.9	90.6	99.1	85.5	121.9	119.1	111.3	96.1
07023	2008	99.3	101.2	107.1	103.6	105.1	108.0	114.2	92.1	125.2	117.6	102.1	

Расподела
Distribution

Серије базних индекса (просек 2007=100)
Base indices series (average 2007=100)

Шифра Назив
Code Title

07040	Реалне просечне нето зараде без пореза и доприноса - укупно <i>Real average net wages without taxes and contributions - total</i>
07041	Реалне просечне нето зараде без пореза и доприноса - привредне делатности <i>Real average net wages without taxes and contributions - economic activities</i>
07042	Реалне просечне нето зараде без пореза и доприноса - ванпривредне делатности <i>Real average net wages without taxes and contributions - non-economic activities</i>
09022	Приходи и примања буџета - распоређени буџету републике <i>Revenues and receipts of the budget - distributed to republics</i>
09023	Приходи и примања буџета - распоређени буџетима општина и градова <i>Revenues and receipts of the budget - distributed to communes and towns</i>

РАСПОДЕЛА

Месечни и годишњи раст нето зарада, уобичајено појачава динамику у четвртом кварталу. Тренд је уобичајено показивао почетак успона у септембру. Овог септембра се то није десило. Други пут након 1999. године зараде слабе у новембру. Прво незнатно слабење зарада, у овом периоду, забележено је у новембру 2003. године.

Просечно исплаћена нето зарада без пореза и доприноса, износила је у септембру 32969 динара (у привреди 31489 динара, у ванпривреди 35683 динара), што је **номинално** укупно смањење за 0,5% (у привреди смањење за 0,3%, у ванпривреди смањење за 0,8%), а **реално** укупно смањење за 1,4% (у привреди за 1,2%, у ванпривреди за 1,7%) у односу на претходни месец.

У октобру је просечно исплаћена нето зарада без пореза и доприноса од 34311 динара (у привреди 32206 динара, у ванпривреди 38116 динара) већа од зараде у септембру за 4,1% (у привреди за 2,3%, у ванпривреди већа за 6,8%) у номиналном износу, док реално, то повећање износи 2,1% (у привреди повећање за 0,4%, у ванпривреди повећање за 4,8%).

Месечни раст нето зарада у новембру (33613 динара) је мањи је за 2%, у привреди (31703 динара) за 1,6% а у ванпривреди (37040 динара) за 2,8%), док реално месечно смањење износи 2% (у привреди за 1,6%, у ванпривреди за 2,8%).

Од почетка године до новембра 2008. у односу на просек 2007. године, просечна номинална нето зарада већа је за 16,1% (у привреди за 17,4%, у ванпривреди за 13,1%). У кумулативном изразу, номиналне нето зараде су веће за 18,6% (у привреди за 15,4%, у ванпривреди за 12,3%) од нето зарада 2007. године. Годишње стопе раста за укупне номиналне нето зараде у септембру, октобру и новембру износе 17,1%, 19,5% и 14,4%, а реалне 5,9%, 6,5% и 3,6%, респективно.

Кумулативно посматрано, за првих једанаест месеци 2008, у односу на једанаест месеци 2007. године, **приходи буџета распоређени буџету Републике** већи су номинално за 10,4% (реално за -2,2%) и спорије су расли од **прихода буџета распоређених општинама и градовима** (номинално за 14,6% и реално за -1,5%) за посматрани период.

DISTRIBUTION

The monthly and yearly growth rates of net wages increases faster in the fourth quarter, as it happens every year. Trend usually showed the beginning of increase in September. This September it didn't happen. For the second time since 1999, the wages decreased slightly in November this year. It happened in November 2003 for the first time.

Average net wages (salaries), without taxes and contributions, disbursed in September amounted to 32969 Dinars (in economy 31489 Dinars, and in non-economic activities 35683 Dinars), which represents the total nominal decrease of 0.5% (in economy it decreased by 0.3% and in non-economic activities it decreased by 0.8%) and in real terms, it decreased by 1.7% (in economy it decreased by 1.2% and in non-economic activities by 1.7%), comparing to the previous month.

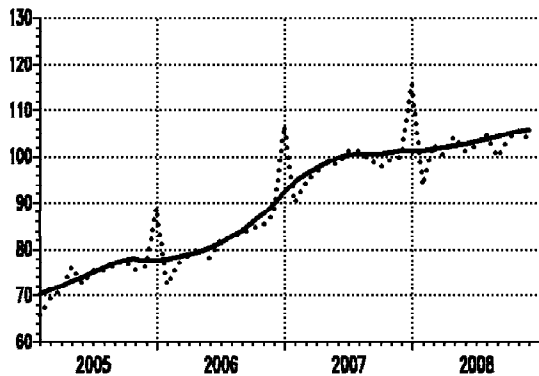
In October, comparing to September, average net wage (salary), without taxes and contributions, disbursed (34311 Dinars, in economy 32206 Dinars, and in non-economic activities 38116 Dinars) increased by 4.1% (the increase was 2.3% in economy, and in non-economic activities there was an increase of 6.8%) nominally, but in real terms the increase was 2.1% (the increase was 0.4% in economy, and 4.8% in non-economic activities).

In November, comparing to the previous month, net wages (33613 Dinars) decreased by 2%, in economy (31703 Dinars) by 1.6%, and in non-economic activities (37040 Dinars) by 2.8% nominally, while the real decrease was 2% (1.6% in economy, and 2.8% in non-economic activities).

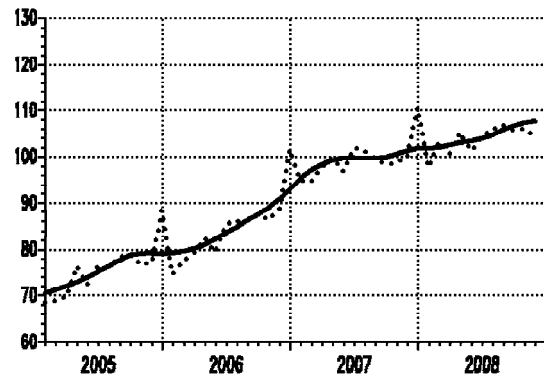
From the beginning of 2008 until November, the average net wages increased nominally by 16.1% (by 17.4% in economy, and by 13.1% in non-economic activities) comparing to the average in 2007. Observed cumulatively, nominal net-wages increased by 18.6% (15.4% in economy, and 12.3% in non-economic activities) comparing to the same period in 2007. Annual growth rates of net wages in September, October and November amounted, nominally, to 17.1%, 19.5% and 14.4%, in real terms to 5.9%, 6.5% and 3.6%, respectively.

Cumulatively (period January-November), in 2008, comparing to 2007, the budget revenues distributed to republic budgets recorded an increase (10.4% nominally, and -2.2% the real value) and grew slower than the increase of budget revenues distributed to communes and towns (14.6% nominally and -1.5% the real value) in this period.

07040 Реалне просечне нето зараде без пореза и доприноса - укупно
Real average net wages without taxes and contributions - total

07041 Реалне просечне нето зараде без пореза и доприноса - привредне делатности
Real average net wages without taxes and contributions - economic activities

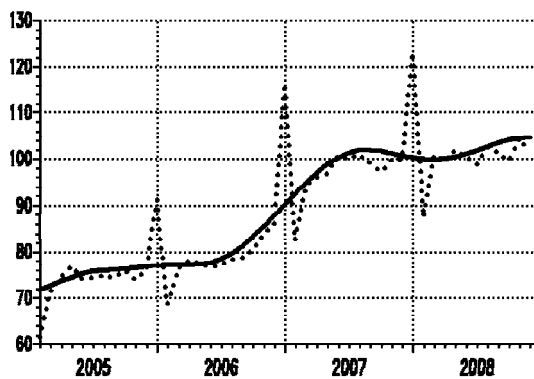

∅ 2007=100

— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
 оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
07040	2006	72.3	76.9	78.6	80.4	78.2	82.2	82.9	83.3	84.6	85.2	87.5	106.7
07040	2007	90.1	94.5	96.9	98.6	98.3	101.2	101.1	99.5	97.8	99.3	100.0	115.6
07040	2008	93.9	102.5	100.4	104.2	101.2	102.3	104.7	105.0	103.5	105.7	103.6	
07041	2006	74.7	77.6	79.3	82.4	79.6	85.5	85.9	86.3	87.4	86.4	88.7	101.5
07041	2007	94.7	94.7	97.7	99.8	96.9	102.0	101.2	99.7	98.2	98.8	99.8	110.6
07041	2008	97.7	103.2	100.6	105.1	101.3	104.1	105.8	106.8	105.6	105.9	104.3	

07042 Реалне просечне нето зараде без пореза и доприноса - ванпривредне делатности
Real average net wages without taxes and contributions - non-economic activities

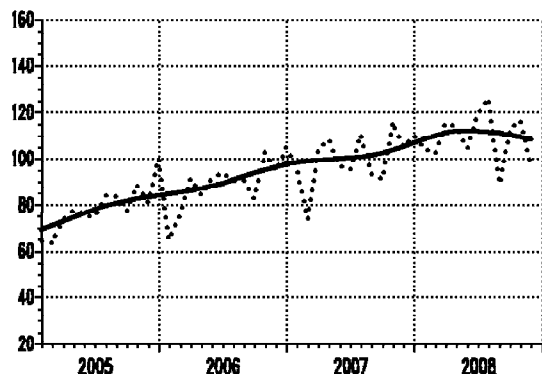

∅ 2007=100

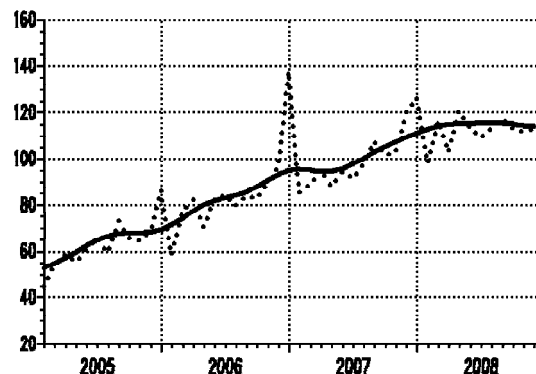
— тренд - циклус компонента / trend - cycle component
 оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
07042	2006	68.6	76.6	78.2	77.7	76.6	77.2	78.4	78.7	80.4	83.8	85.9	116.3
07042	2007	82.7	94.5	95.9	96.9	100.8	100.0	100.9	99.1	97.1	99.8	99.8	123.1
07042	2008	87.4	100.8	99.3	102.0	100.4	98.7	102.3	101.3	99.6	104.4	101.4	

**09022 Приходи и примања буџета -
распоређени буџету републике**
*Revenues and receipts of the budget -
distributed to republics*

**09023 Приходи и примања буџета -
распоређени буџетима општина и градова**
*Revenues and receipts of budget -
distributed to communes and towns*

∅ 2007=100

— тренд - циклус компонента / *trend - cycle component*
..... оригинална серија / *original series*

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
09022	2006	65.1	75.7	91.6	84.3	91.7	93.9	90.6	90.4	82.9	103.0	94.5	104.9
09022	2007	96.2	74.0	103.6	108.4	96.6	94.9	110.4	93.5	91.3	116.2	104.9	110.1
09022	2008	104.2	102.1	115.8	114.0	104.6	119.7	126.1	89.1	112.5	116.8	97.8	
09023	2006	58.5	76.9	82.3	70.4	82.3	84.2	79.7	83.8	82.9	89.5	96.3	137.5
09023	2007	85.5	89.2	95.2	88.2	94.3	91.5	97.8	107.5	101.9	102.7	119.6	126.4
09023	2008	98.0	116.4	103.1	120.5	113.8	109.1	113.2	117.3	113.3	112.1	113.0	

Цене
Prices

Серије ланчаних и базних индекса (просек 2007=100)
Chain and base indices series (average 2007=100)

Шифра Назив
Code Title

06010	Цене произвођача индустријских производа - укупно <i>Producers' prices of manufactured goods - total</i>
06014	Цене произвођача индустријских производа - енергија <i>Producers' prices of manufactured goods - energy</i>
06015	Цене произвођача индустријских производа - интермедијарни производи, осим енергије <i>Producers' prices of manufactured goods - intermediary products, except energy</i>
06016	Цене произвођача индустријских производа - капитални производи <i>Producers' prices of manufactured goods - capital products</i>
06017	Цене произвођача индустријских производа - трајни производи за широку потрошњу <i>Producers' prices of manufactured goods - durable products for consumption</i>
06018	Цене произвођача индустријских производа - нетрајни производи за широку потрошњу <i>Producers' prices of manufactured - total</i>
06020	Цене произвођача индустријских производа - укупно - базни индекси <i>Producers' prices of manufactured - total - base indices</i>
06040	Цене на мало - укупно-ланчани индекси <i>Retail prices - total-chain indices</i>
06060	Трошкови живота - укупно - ланчани индекси <i>Consumer prices - total - chain indices</i>
06049	Цене на мало - укупно - базни индекси <i>Retail prices - total - base indices</i>
06079	Трошкови живота - укупно - базни индекси <i>Consumer prices - total - base indices</i>

ЦЕНЕ

Цене произвођача индустријских производа у септембру 2008. године мање су за 0,3% од цена из претходног месеца, укупно. У индустријском сектору вађење руде и камена веће су за 3%, у прерађивачкој индустрији мање за 1%, док су у производњи електричне енергије, гаса и воде цене веће за 0,4% од цена из августа. Посматрано по намени, у септембру су највише порасле цене капиталних производа за 0,6%, затим цене произвођача енергије (за 0,3%) па цене произвођача трајних производа за широку потрошњу и цене произвођача нетрајних производа за широку потрошњу (за 0,1%), док су цене произвођача интермедијарних производа пале за 0,6%. У септембру, у односу на децембар 2007. највише су порасле цене произвођача енергије за 18,4% и интермедијарних производа за 8,2%, док су пале цене капиталних производа за 1%.

У октобру и новембру, укупне цене бележе раст од 0,1%, односно пад од 0,4% на месечном нивоу. Од почетка године до краја октобра забележен је раст укупних цена произвођача од 10,2%. Од тога, у сектору вађење руда и камена за 42,2%, сектору производња електричне енергије, гаса и воде за 13,9%, и сектору прерађивачке индустрије за 5,9%. Посматрано по намени (од почетка године до краја октобра, односно новембра) највише је покупела енергија за 18,7%, односно за 17,7%, а најмање капитални производи који појевтињују за 0,4% у октобру, а покушљују у новембру за 0,2%.

Цене на мало су имале месечну стопу раста у септембру и октобру од 0,2% и од 1,2%, док је у новембру и децембру забележена стопа пада од 0,1% и 1%. У септембру и октобру су услуге више покупеле (за 0,4% и 1,6%) него робе (за 0,2% и за 1,1%). У новембру су цене услуга забележиле раст од 2,4%, односно у децембру за 0,2%, а цене роба пад од 1%, односно 1,5%. Пољопривредни производи су у новембру покупили за 0,9% а у децембру за 0,3%, док су индустријски производи појевтинили у новембру за 1,1% а у децембру за 1,6%.

Трошкови живота су пратили динамику кретања цена на мало; месечна стопа раста трошкова живота у септембру износила је 0,9% а 1,9% у октобру. У новембру су остали на нивоу октобра, док су у децембру забележили пад од 0,8%. У октобру су највећи раст забележили издаци за огрев и осветлење (за 3,2%) а у новембру издаци за одећу и обућу (за 1,9%). У децембру у односу на новембар (-1%) издаци за услуге су повећани за 0,2% а за робе за смањени за 1,5%. У последњих годину дана (децембар 2008/децембар 2007), у оквиру трошкова живота (106,8), већи издаци забележени су код услуга (за 11,1%) него код роба (за 5,9%).

PRICES

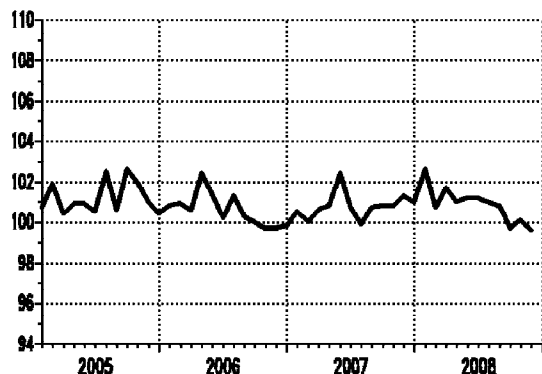
Producers' prices of industrial goods - total in September maintained a decrease of 0.3% compared to the previous month. By industrial sectors: in ore mining and stone quarrying the prices increased by 3%, in manufacturing industry they decreased by 1%, while in electric power industry and gas and water supply sector they increased by 0.4%, comparing to August. Observed by use, the biggest growth recorded in September were with prices of capital goods, which increased by 0.6%, than prices of energy (by 0.3%), prices of durable products for consumption and prices of non-durable products for consumption (by 0.1%), while prices of intermediary products decreased by 0.6%. In September, with respect to December last year, the greatest increase was recorded in producers' prices of energy (by 18.4%) and prices of intermediary products (by 8.2%), while the prices of capital products decreased (by 1%).

In October, total prices increased by 0.1% and in November it decreased by 0.4%, monthly rate. From the beginning of the year till October, the producers' prices of industrial goods - total increased by 10.2%. By sectors, the change rates were: in producers' prices of mining and stone quarrying by 42.2%, the prices of electric power industry and gas and water supply by 13.9% and manufacturing industry by 5.9%. Observed by use, the biggest growth rates recorded were with prices of energy, by 18.8% in October, and by 17.7% in November, and the smallest change was with prices of capital goods, by -0.4% in October, and by 0.2% in November.

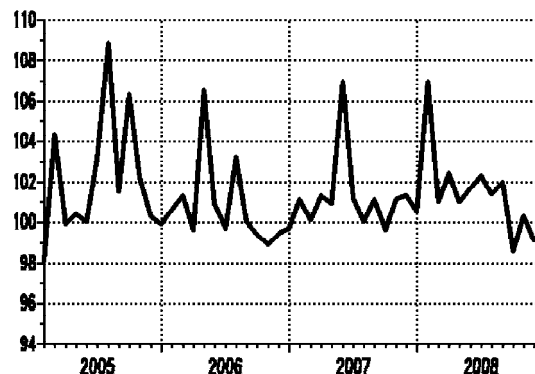
The retail prices recorded increases of 0.2% in September, 1.2% in October, while recorded decrease of 0.1% in November and 1% in December, with respect to previous months. In September and October, the prices of services recorded greater increases (0.4%, 1.6%) than the prices of goods (0.2%, 1.1%). The prices of services increased in November by 2.4% and in December by 0.2%, while the prices of goods recorded a decrease by 1% in November and by 1.5% in December. The prices of agricultural products increased by 0.9% in November and by 0.3% in December, while the prices of industrial goods decreased by 1.1% in November and decreased in December by 1.6% too.

Consumer prices followed the dynamics of retail prices. Monthly increase of consumer prices in September was 0.9%, and 1.9% in October. In November, they maintained the level of October, and decreased by 0.8% in December. In October, the biggest growth recorded expenditure for fuel and light (3.2%), while in November the dominant growth was with expenditure for clothes and shoes (1.5%). A total index in December (1%) was influenced by the price increase of services (0.2%) and goods (1.5%). In 2008 (December 2008 / December 2007), in consumer prices structure (106.8 index), bigger growth was with expenditure for services (11.1%) than for food (5.9%).

06010 Цене произвођача индустријских производа - укупно
Producers' prices of manufactured goods - total

06014 Цене произвођача индустријских производа - енергија
Producers' prices of manufactured goods - energy

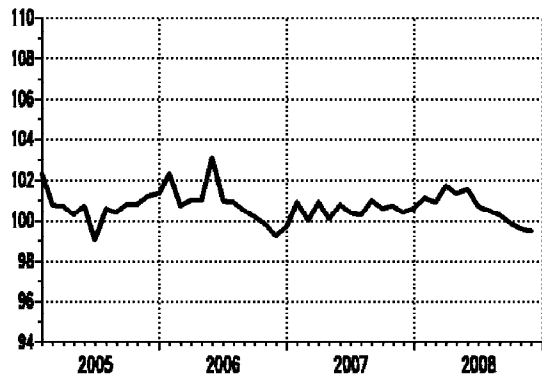

Ланчани индекси /Chain indices

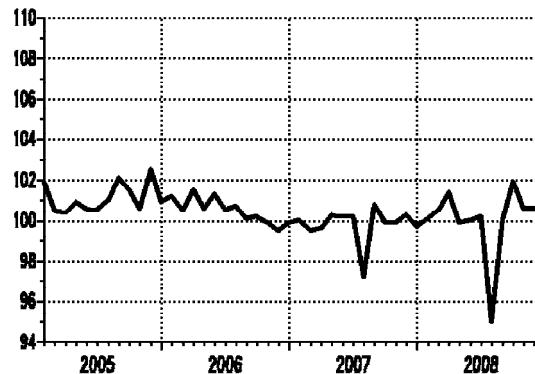
— оригинална серија /original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
06010	2006	100.8	100.9	100.6	102.4	101.4	100.2	101.3	100.3	100.0	99.7	99.7	99.8
06010	2007	100.5	100.0	100.6	100.8	102.4	100.7	99.9	100.7	100.8	100.8	101.2	101.0
06010	2008	102.6	100.7	101.7	101.0	101.2	101.2	101.0	100.8	99.7	100.1	99.6	
06014	2006	100.6	101.3	99.6	106.5	100.9	99.7	103.2	100.0	99.4	98.9	99.4	99.7
06014	2007	101.1	100.1	101.3	100.9	106.9	101.2	100.0	101.1	99.6	101.1	101.3	100.5
06014	2008	106.9	101.0	102.4	101.0	101.7	102.3	101.4	102.0	98.6	100.3	99.1	

06015 Цене произвођача индустријских производа - интермедијарни произ., осим енергије
Producers' prices of manufactured goods - intermediary products, except energy

06016 Цене произвођача индустријских производа - капитални производи
Producers' prices of manufactured goods - capital products

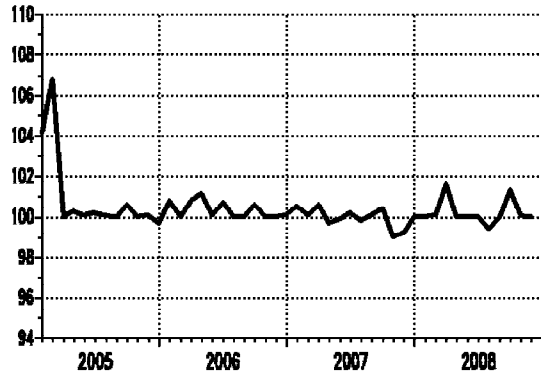

Ланчани индекси /Chain indices

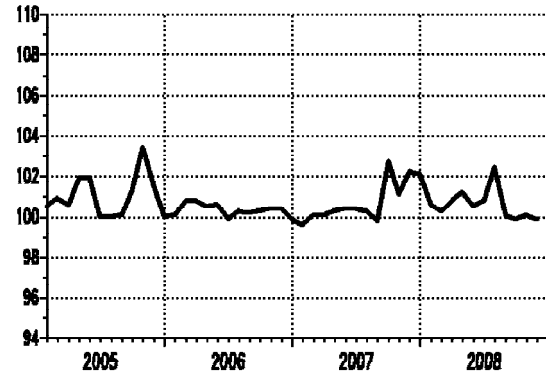
— оригинална серија /original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
06015	2006	102.3	100.7	101.0	101.0	103.1	101.0	100.9	100.5	100.2	99.8	99.2	99.7
06015	2007	100.9	100.0	100.9	101.1	100.8	100.4	100.3	101.0	100.6	100.7	100.4	100.6
06015	2008	101.1	100.9	101.7	101.3	101.5	100.7	100.5	100.3	99.9	99.6	99.5	
06016	2006	101.2	100.5	101.5	100.6	101.3	100.5	100.7	100.1	100.2	99.9	99.5	99.9
06016	2007	100.0	99.5	99.6	100.3	100.2	100.2	97.2	100.8	99.9	99.9	100.3	99.7
06016	2008	100.1	100.5	101.4	99.9	100.0	100.2	95.0	100.1	101.9	100.6	100.6	

06017 Цене произвођача индустријских производа - трајни производи за широку потрошњу
Producers' prices of manufactured goods - durable products for consumption

06018 Цене произвођача индустријских производа - нетрајни производи за широку потрошњу
Producers' prices of manufactured goods - non-durable products for consumption

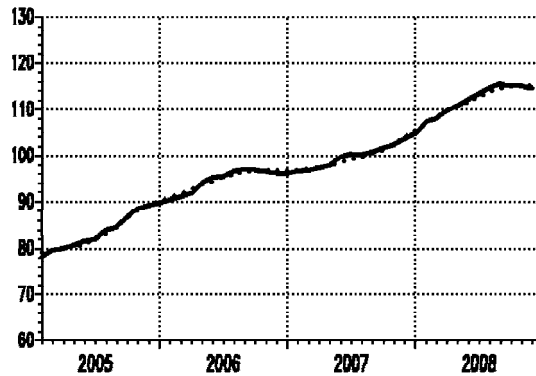

Ланчани индекси /Chain indices

— оригинална серија /original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
06017	2006	100.8	100.0	100.8	101.1	100.1	100.7	100.0	100.0	100.6	100.0	100.0	100.1
06017	2007	100.5	100.1	100.6	99.7	99.9	100.2	99.8	100.1	100.4	99.0	99.2	100.0
06017	2008	100.0	100.1	101.6	100.0	100.0	100.0	99.4	100.0	101.3	100.1	100.0	
06018	2006	100.1	100.8	100.8	100.5	100.6	99.9	100.3	100.2	100.3	100.4	100.4	99.9
06018	2007	99.6	100.1	100.1	100.3	100.4	100.4	100.3	99.8	102.7	101.1	102.2	102.1
06018	2008	100.6	100.3	100.8	101.2	100.5	100.8	102.4	100.1	99.9	100.1	99.9	

06020 Цене произвођача индустријских производа - укупно
Producers' prices of manufactured - total

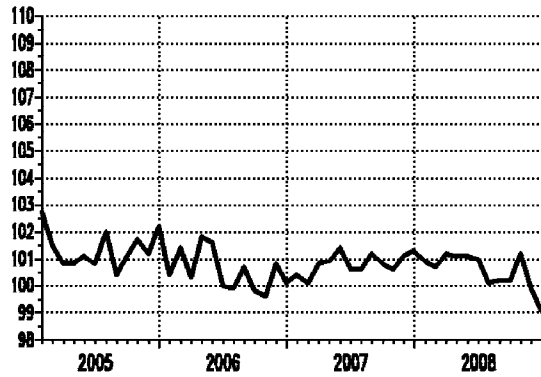

∅ 2007=100

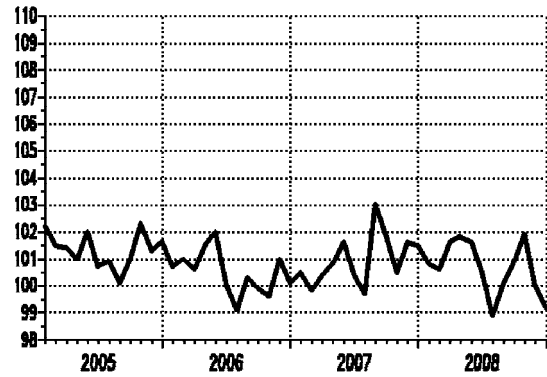
— тренд - циклус компонента /trend - cycle component
 оригинална серија /original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
06020	2006	90.2	91.0	91.6	93.8	95.1	95.3	96.5	96.8	96.8	96.5	96.2	96.0
06020	2007	96.5	96.7	97.2	97.6	99.6	100.2	100.1	100.7	101.5	102.2	103.3	104.4
06020	2008	107.1	107.8	109.6	110.7	112.0	113.3	114.4	115.3	114.9	115.0	114.5	

**06040 Цене на мало -
укупно
Retail prices -
total**

**06060 Трошкови живота -
укупно
Consumer prices -
total**

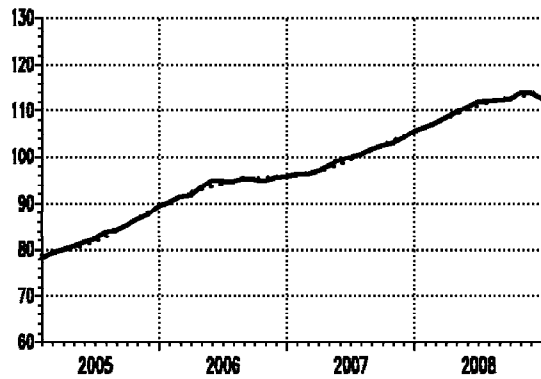

Ланчани индекси /Chain indices

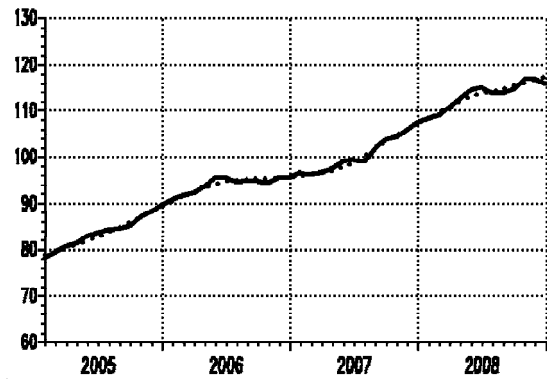
— оригинална серија /original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
06040	2006	100.4	101.4	100.3	101.8	101.6	100.0	99.9	100.7	99.8	99.6	100.8	100.1
06040	2007	100.4	100.1	100.8	100.9	101.4	100.6	100.6	101.2	100.8	100.6	101.1	101.3
06040	2008	100.9	100.7	101.2	101.1	101.1	101.0	100.1	100.2	100.2	101.2	99.9	99.0
06060	2007	100.7	101.0	100.6	101.5	102.0	100.0	99.1	100.3	99.9	99.6	101.0	100.1
06060	2008	100.5	99.8	100.4	100.8	101.6	100.4	99.7	103.0	101.8	100.5	101.6	101.5
06060	2008	100.8	100.6	101.6	101.8	101.6	100.5	98.9	100.1	100.9	101.9	100.0	99.2

**06049 Цене на мало -
укупно
Retail prices -
total**

**06079 Трошкови живота -
укупно
Consumer prices -
total**

∅ 2007=100

— тренд - циклус компонента /trend - cycle component
..... оригинална серија /original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
06049	2006	90.0	91.3	91.6	93.3	94.8	94.7	94.6	95.3	95.1	94.7	95.4	95.6
06049	2007	96.1	96.2	96.9	97.8	99.2	99.8	100.4	101.5	102.3	102.9	104.1	105.4
06049	2008	106.4	107.1	108.4	109.5	110.7	111.9	112.0	112.2	112.4	113.8	113.7	112.5
06079	2006	90.7	91.6	92.1	93.6	95.4	95.4	94.6	94.8	94.7	94.4	95.4	95.4
06079	2007	96.4	96.2	96.5	97.3	98.9	99.2	98.9	101.9	103.7	104.2	105.8	107.4
06079	2008	108.3	108.9	110.6	112.6	114.4	115.0	113.7	113.7	114.7	116.9	116.9	115.9

Монетарни сектор
Monetary sector

Серије базних индекса (просек 2007=100) и каматних стопа
Base indices series (average 2007=100) and interest rates

Шифра	Назив
<i>Code</i>	<i>Title</i>
13090	Новчана маса М1 - укупно <i>M1 Money supply - total</i>
13091	Готов новац у оптицају <i>Cash in circulation</i>
13392	Депозити по виђењу <i>Sight deposits</i>
13092	Новчана маса М2 - укупно <i>M2 Money supply - total</i>
13110	Новчана маса М3 - укупно <i>M3 Money supply - total</i>
13210	Каматне стопе правних лица на депозите на текућим и жиро рачунима <i>Interest rates of legal entities for deposits on current and giro accounts</i>
13220	Каматне стопе правних лица на орочене депозите до једног месеца <i>Interest rates of legal entities for time deposits up to one month</i>

МОНЕТАРНИ СЕКТОР

У септембру, **новчана маса М1** номинално расте по стопи од 1,7% (реално од 1,5%), у октобру бележи раст од 0,4% (реално пад од 0,8%), а у новембру расте по стопи од 0,3% (реално од 0,4%) у односу на претходни месец. За првих једанаест месеци 2008. године, новчана маса је већа за 10,1% у односу на исти период претходне године, а за 8,2% у односу на просек 2007. године. У трећем кварталу новчана маса расте по стопи од 4,3% у односу на просек 2007. и по стопи од 0,6% у односу на трећи квартал прошле године.

Учешће **готовог новца у оптицају** у новчаној маси у септембру 2008. године износи 32,2%, а у октобру и новембру то учешће износи 34,7%, односно 36,1%. Готов новац у оптицају месечно расте у септембру (71,6 милијарди динара) за 1,5%, а у октобру (77,3 милијарде динара) за 8%, а расте у новембру (80,6 милијарди динара) за 4,3%. У односу на претходни месец, готов новац у оптицају реално расте у септембру за 1,3%, у октобру 6,7% и расте у новембру за 4,4%.

У исто време, **депозитни новац** номинално месечно расте у септембру за 1,7%, док у октобру пада за 3,2% а у новембру за 1,8%. Реалне месечне стопе раста за септембар, октобар и новембар износе: 1,6%, -4,4%, односно -1,8%, респективно.

У септембру, октобру и новембру дошло је до повећања **новчане масе М2** на месечном нивоу, номинално за 1,4%, за 0,8% и за 0,1%. У исто време, новчана маса је реално већа у септембру за 1,2% и новембру за 0,2%, односно мања у октобру за 0,5%.

Новчана маса М3 је у септембру и новембру номинално већа за 1,9%, односно за 2,7% а у октобру мања за 1,1%, у односу на претходни месец. Месечно, **М3** реално расте у септембру (за 1,7%) и новембру (за 2,8%), а опада у октобру за 2,3%.

Каматне стопе правних лица на депозите на текућим и жиро рачунима, као и на орочене депозите до једног месеца, на месечном нивоу, у номиналном износу дате су у табелама на следећој страни. Осим номиналних, на графиконима су приказане и реалне вредности каматних стопа.

Реалне каматне стопе правних лица на депозите на текућим и жиро рачунима негативне су у периоду 2005-2008. осим у јулу, септембру, октобру и децембру 2006, затим у марту 2007, као и у јулу и новембру 2008. године.

Реалне вредности **каматних стопа правних лица на орочене депозите до једног месеца** варирају од -2% до 1,5%.

MONETARY SECTOR

In September, the **money supply M1** increased nominally by 1.7% (in real terms by 1.5%), with respect to August. In October, money supply increased nominally by 0.4% (in real terms it decreased by 0.8%), while in November it increased nominally by 0.3% (in real terms by 0.4%), in comparison to the previous month. In the first eleven months of 2008, money supply increased by 10.1% with respect to the same period of the previous year, and by 8.2% with respect to the average in 2007. In the third quarter, the money supply increased by 4.3%, in comparison to the average in 2007 and increased by 0.6% in comparison to the third quarter of the previous year.

The share of **cash in circulation** in September 2008 amounted to 32.2%, and in October and November it amounted to 34.7% and 36.1%. In September, cash in circulation (71.6 billion Dinars) increased by 1.5%, while in October (77.3 billion Dinars) it increased by 8% and in November (80.6 billion Dinars) it increased by 4.3%, nominally, with respect to the previous month. In real terms, change rates in September, October and November were 1.3%, 6.7% and 4.4%, respectively.

At the same time, **deposit money** increased nominally in September by 1.7%, while in October it decreased by 3.2% and in November it decreased by 1.8% too. In real terms, it increased in September by 1.6%, and decreased in October by 4.4%, and in November by 1.8%.

In September, October and November, the **money supply M2** increased nominally by 1.4%, by 0.8% and by 0.1%, monthly rates. In real terms, change rates in September, October and November were 1.2%, -0.5% and 0.2%.

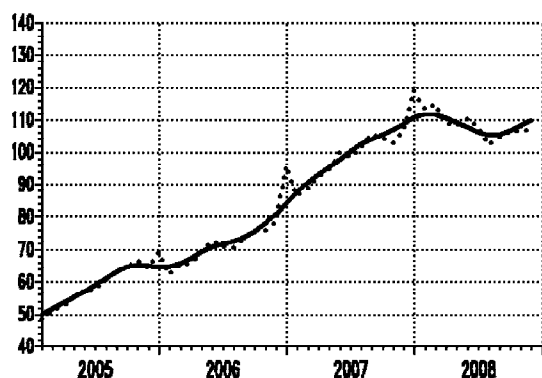
The **money supply M3** change rates in September, October and November were nominally 1.9%, -1.1% and 2.7%, with respect to previous month. In real terms, change rates in September, October and November were 1.7%, -2.3% and 2.8%.

Interest rates of legal entities for deposits on current and giro accounts and on time deposits up to one month (on monthly level, in nominal terms) are presented in the tables on the next page. Real and nominal values of these interest rates are presented on graphs.

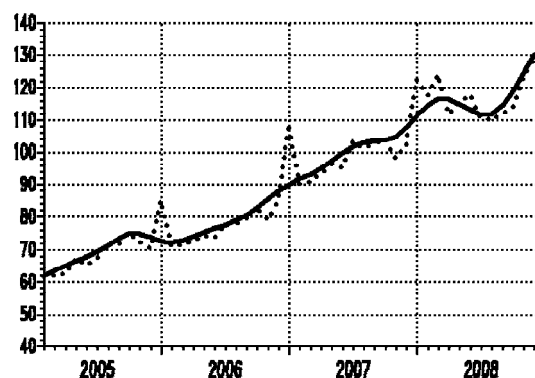
Real interest rates of legal entities for deposits on current and giro accounts follow the trend being negative during the period 2005 - 2008, except in July, September, October and December 2006, then in March 2007, as well as in July and November 2008.

Real values of **interest rates of legal entities for time deposits up to one month** vary from -2% to 1.5%.

13090 Новчана маса M1 - укупно
M1 Money supply - total

13091 Готов новац у оптицају
Cash in circulation

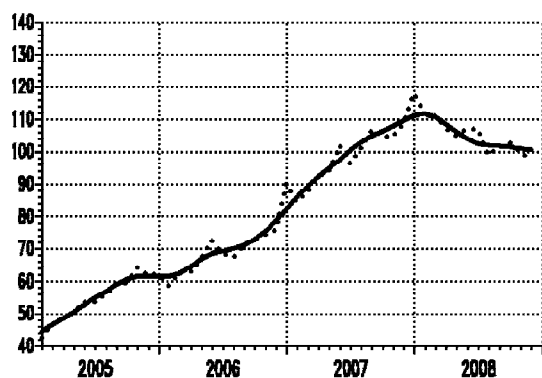

Ø 2007=100

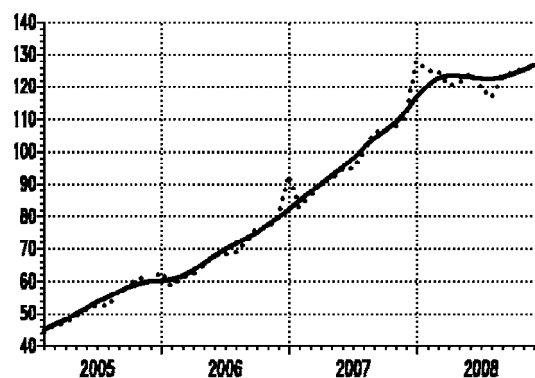
— тренд - циклус компонента/*trend - cycle component*
..... оригинална серија/*original series*

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
13090	2006	62.5	65.7	66.0	69.1	72.9	71.2	70.6	73.6	75.8	75.8	78.5	95.8
13090	2007	86.4	88.7	92.5	94.4	99.9	98.4	101.2	105.4	104.5	102.7	106.7	119.1
13090	2008	113.3	114.9	108.8	108.1	110.4	107.9	102.2	104.5	106.3	106.7	107.0	
13091	2006	71.3	71.4	72.9	74.3	73.7	77.8	77.9	79.5	82.9	79.3	85.0	108.9
13091	2007	90.2	90.9	93.3	96.3	95.2	103.5	101.3	102.5	104.0	98.0	102.3	122.5
13091	2008	117.5	124.0	111.9	115.2	117.9	110.5	110.1	112.1	113.8	123.0	128.3	

13392 Депозити по виђењу
Sight deposits

13092 Новчана маса M2 - укупно
M2 money supply - total

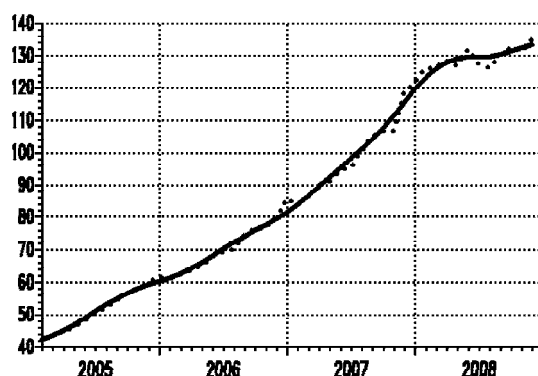

Ø 2007=100

— тренд - циклус компонента/*trend - cycle component*
..... оригинална серија/*original series*

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
13392	2006	58.7	63.2	63.0	66.8	72.6	68.3	67.5	71.0	72.8	74.2	75.8	90.1
13392	2007	84.8	87.7	92.1	93.6	101.9	96.2	101.1	106.6	104.8	104.8	108.6	117.7
13392	2008	111.5	110.9	107.4	105.0	107.2	106.8	98.9	101.2	103.0	99.6	97.8	
13092	2006	58.8	61.5	62.2	65.0	67.8	68.4	68.8	72.3	76.2	76.8	79.4	92.8
13092	2007	83.0	86.5	90.3	91.3	94.6	94.5	99.8	105.9	107.0	107.8	111.4	128.0
13092	2008	125.0	124.6	120.5	120.9	124.3	119.9	116.5	122.8	124.6	125.5	125.7	

13110 Новчана маса М3 - укупно
M3 Money supply - total

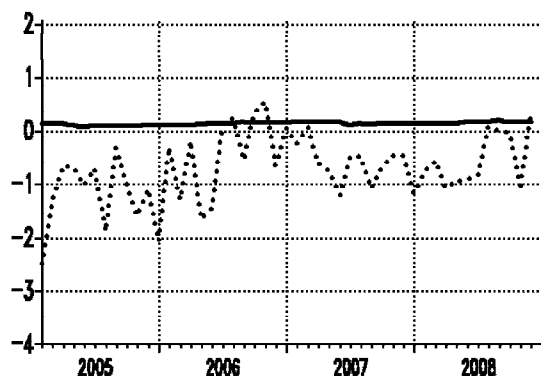

∅ 2007=100

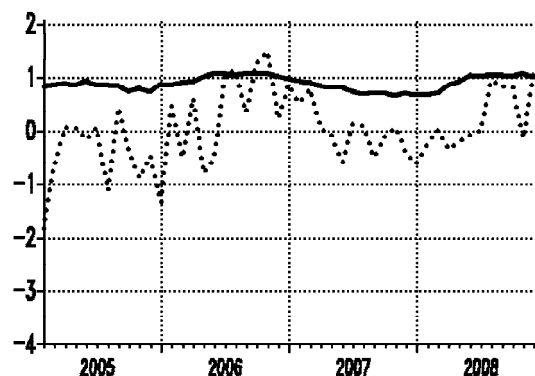
— тренд - циклус компонента /trend - cycle component
..... оригинална серија /original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
13110	2006	61.2	62.7	63.5	65.1	67.7	69.2	69.9	74.3	76.1	76.3	78.8	85.4
13110	2007	83.8	86.3	90.1	91.1	94.6	95.4	100.4	105.2	106.6	106.6	118.2	121.7
13110	2008	126.0	126.4	128.4	126.9	131.8	127.5	126.1	130.1	132.6	131.2	134.7	

13210 Каматне стопе правних лица на депозите на текућим и жиро рачунима
Interest rates of legal entities for deposits on current and giro accounts

13220 Каматне стопе правних лица на орочене депозите до једног месеца
Interest rates of legal entities for time deposits up to one month

..... реалне каматне стопе /real interest rates
— номиналне каматне стопе /nominal interest rates

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
13210	2006	0.10	0.10	0.11	0.12	0.13	0.14	0.14	0.16	0.15	0.15	0.15	0.15
13210	2007	0.16	0.16	0.17	0.16	0.17	0.10	0.13	0.12	0.13	0.14	0.13	0.12
13210	2008	0.13	0.14	0.13	0.14	0.17	0.16	0.17	0.20	0.16	0.16	0.17	
13220	2006	0.86	0.90	0.92	1.00	1.06	1.06	1.03	1.06	1.06	1.07	1.02	0.97
13220	2007	0.93	0.90	0.84	0.81	0.81	0.73	0.69	0.70	0.70	0.66	0.70	0.67
13220	2008	0.68	0.71	0.85	0.91	1.03	1.02	1.04	1.04	1.02	1.06	1.00	

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Публикација ТРЕНДОВИ има за циљ да носиоцима економске политике земље пружи ажурну информацију о текућим кретањима у привреди, као и о њиховим дугорочним и/или цикличним понашањима. Зато је на графиконима приказана и тренд-циклус компонента, заједно са оригиналним месечним подацима, док су у табелама дати само оригинални подаци - базни или ланчани индекси за текућу и две претходне године.

База индексних података који се презентују годишње се ажурира прерачунавањем индекса текуће године у односу на претходну годину као базну (=100).

За сваку презентовану област економске активности даје се и текстуална анализа кретања праћених појава за период обрађен у датом броју публикације.

Почев од првог броја ове публикације (март 2004), серије из (одговарајућих) области се приказују према **Класификацији делатности (КД)** која се примењује од јануара 2001. године, а знатно се разликује од **Јединствене класификације делатности (ЈКД)** која је била у примени више од 20 година. Део података по КД статистика прикупља од јануара 2004, док се подаци за претходне месеце добијају компилацијом старих података из ЈКД у КД.

ТРЕНДОВИ, као и база података иза њих, заснивају се на подацима Републичког завода за статистику Србије и Народне банке Србије, а од јануара 2003. и на подацима Министарства финансија и економије - Управа за јавна плаћања, Централа, Београд. Од јануара 2003. послове ЗОП-а, о бруто наплати и расподели јавних прихода, преузеле су Национална штедионица и Министарство финансија - Управа за трезор - Централа Београд, потребни подаци су расположиви. Податке о новчаним токовима прикупљају пословне банке и прослеђују их Народној банци Србије.

Посебно напомињемо да од другог квартала 1999. године серије не садрже податке за Косово и Метохију.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

The ultimate aim of the TRENDS publication is to provide accurate information on current economic trends to the economic policy makers, as well as information on their long-term and/or cyclical behavior. For this reason, the graphs present both, the original monthly data and the trend-cycle components, while the tables present only original data - base or chain indices for the current and two previous years.

Database of index data, which are presented in the publication, is being made accurate by recalculating indices according to the preceding year as the referent year (=100).

For each sector of economic activities covered by the publication, there is a regular short analysis of current economic trends in the observed period.

*Starting March 2004, when the first issue of this publication was announced, data series (for appropriate sectors) are presented in terms of **Classification of Activities (CA)**, which has been applying since January 2001. There is quite a difference between **CA** and **Uniform Classification of Activities (UCA)**, which was in use for over twenty years. Statistics has been collecting data by **CA** methodology for some of the sectors since January 2004, while data for previous months are obtained by compiling data collected by **UCA** methodology.*

TRENDS, as well as data base beyond, use data collected by Statistical Office of the Republic of Serbia, by National Savings Bank and, since January 2003, by Ministry of Finances and Economy - Directorate for public payments in Belgrade (Also, since January 2003, tasks of Clearing and Payment Service concerning data collection for gross revenues and distribution of public revenues, have been taken over by National Savings Bank and Ministry of Finances - Treasury Administration, Belgrade and these requisite data are available. The data on monetary flows have been collected by commercial banks and passed to National Bank of Serbia).

Specially remarked is the fact that starting the second quarter 1999, all the series do not include data for Kosovo and Metohia.

Серије података о привредним кретањима покривају следеће области:

- (1) Активности,
- (2) Финална тражња,
- (3) Спољна трговина,
- (4) Запосленост,
- (5) Расподела,
- (6) Цене и
- (7) Монетарни сектор.

База података

У Републичком заводу за статистику све серије у статистици су организоване у базу података (сачињену из две аналогне логичке целине ТRENDAГРЕГАТ и ТRENДИНДЕКС). База садржи преко 600 серија.

У публикацији: "Упутство за коришћење базе индекса Економски тренд - ЕКТ серија индекса о привредним кретањима" (ММ бр. 384, СЗС, 1999), објашњена је процедура којом се може приступити базама података. Слична процедура ће бити примењена и на инсталацији Републичког завода за статистику и описана у адекватној, аналогној публикацији.

На сличан начин ће бити компилиране методолошке публикације у којима је описана концепција изградње база временских серија : "Интерна методологија базе података - Серије агрегата и индекса о привредним кретањима-Екотренд" (РД, год-VII, бр. 7, СЗС, 1993) и "База индекса Економски тренд - ЕКТ - Припрема и ажурирање серија индекса о привредним кретањима за СР Југославију" (МСРД бр. 36, СЗС, 1997).

Остале методолошке напомене

Тренд - циклус компонента је рачуната методом *X11*, компјутерским пакетом *X11-ARIMA*, који је развила канадска статистика.

Trends for economic indicators cover the following areas:

- (1) *Activities,*
- (2) *Final demand,*
- (3) *External trade,*
- (4) *Employment,*
- (5) *Distribution,*
- (6) *Prices,*
- (7) *Monetary sector.*

Data bases

There is time series data base available in Statistical Office of Republic of Serbia. The base consists of two analogue logical parts: TRENDAGREGATE and TRENDINDEX. There are over 600 time series in the base.

The publication titled "Instructions for Use of Index Data Base Economic Trend - EKT Indices Series on Economic Trends" (MM, No. 384, FSO, 1999), edited by FSO of Yugoslavia, describes the procedure which enables access to the bases. The similar procedure is going to be applied in the Republic Statistic, and is going to be described in the adequate publication

Another two methodological publications that explain the plan for building time series data bases are also going to be compiled: "Internal Methodology of Data Base - Series of Aggregates and Indices on Economic Trends - Ekotrend", (RD, Year - VII, No. 7, FSO, 1993) and "Economic Trend Database - EKT-Creation and Updating of Index Series on Economic Trends for FR Yugoslavia" (MSRD, No. 36, FSO, 1997).

Other methodological remarks

The trend - cycle component is calculated by X11 method, by means of the X11-ARIMA program package, developed by Statistics of Canada.

Серије **индекса индустријске производње (укупно и по секторима)**, као и одговарајуће серије **залиха готових производа у индустријској производњи**, изведене су из података о физичком обиму производње према статистичкој методологији пондерисања и агрегирања података из ове области.

Часови рада на градилиштима обухватају стварно одрађене часове радника ангажованих на градилиштима у редовном радном времену, као и у прековременим сатима, за све раднике у предузећима из области грађевинарства, као и у јединицама које обављају грађевинску делатност а налазе се у саставу неграђевинских предузећа.

Просечну нето зарату запослених, без пореза и доприноса, према методологији Републичког завода за статистику, чини просечна бруто зарата умањена за порезе и доприносе. **Бруто зарату** запослених чине: зарате које су запослени остварили за обављен рад и време проведено на раду, увећана зарата, накнада зарате и друга примања.

Подаци о **примањима и издавањима становништва** се неће надаље евалуирати, те се одговарајуће серије завршавају са децембром 2002. године.

У складу са Законом о изменама и допунама Закона о радним односима ("Службени гласник РС" бр. 28/2001), од 1.6.2001. године **зарате запослених** прате се по бруто обрачуноу.

Номинални монетарни агрегат - новчана маса **M1**, исказана је као месечно стање и дефинисана као збир готовог новца у оптицају и депозитног новца.

Депозитни новац обухвата средства на жиро, текућим и другим рачунима власника новчаних средстава, као и новчана средства на рачунима локалне самоуправе са плаћањима без ограничења.

Index series of industrial production (total and by sectors), as well as analogues index series of stocks of manufactured goods in industrial production, are obtained from data on volume of the production by means of statistical methodology for evaluation of totals from weighted data..

Hours of work performed at construction sites include working hours of workers engaged at construction sites during the regular working time and overtime work, for all the workers in enterprises from the field of construction, as well as in the units that perform construction activity and are in composition of non-construction enterprises.

Average net wages (salaries) of the employees', without taxes and contributions (according to the methodology applied by Statistical Office of Serbia) are represented by wages (salaries) - gross, reduced for taxes and contributions. Employees' wages (salaries) - gross consist of: wages realized by employees for work done and time spent at work, higher wages, remunerations and other incomes.

Data on receipts and expenditure of population are not going to be evaluated anymore. Thus, series of these data end by December 2002.

According to the Law on Changes and Amendments to the Labor Relations ("Official Gazette of RS" No. 28/2001.), of 1.6.2001 the salaries of the employees are recorded on the gross calculation basis.

Nominal monetary aggregate - money supply M1 is presented as a monthly balance and it is defined as the sum of cash money in circulation and deposit money.

Deposit money covers resources on giro and current accounts and resources of municipality government with unlimited payments.

Номинални монетарни агрегат - новчана маса **M2**, исказана је као месечно стање и дефинисана као збир новчане масе M1 и динарских депозита (краткорочних и дугорочних).

Номинални монетарни агрегат - новчана маса **M3**, исказана је као месечно стање и дефинисана као збир новчане масе M2 и девизних депозита (без старе девизне штедње).

Каматне стопе су дате на месечном нивоу.

Сви подаци су дати на месечном нивоу на бази просека претходне године (=100), укључујући и токове монетарних агрегата. Изузетак чине серије о ценама које су представљене и ланчаним индексима (претходни месец = 100). Ово је учињено да би се прегледније пратиле месечне промене цена.

Пре кратке анализе сваке области економске активности, дат је списак презентованих серија.

Nominal monetary aggregate – money supply M2 is presented as a monthly balance and it is defined as a sum of money supply M1 and Dinars deposits money (short-term and long-term).

Nominal monetary aggregate – money supply M3 is presented as a monthly balance and it is defined as a sum of money supply M2 and devises deposits money (without old devises savings).

Interest rates are given on monthly level.

All data present monthly series based on the preceding year average (= 100), including the trends of monetary aggregates. The exception are the series on prices represented by base indices as well as by the chain monthly indices (preceding month = 100). This has been done in order to obtain a better insight on monthly changes of prices.

For each economic activity sector, before short analytic comments, there is a list of the presented series.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

311

ТРЕНДОВИ = *Trends* / Република Србија.
Републички завод за статистику ; за издавача
Драган Вукмировић . - 2004 (март) - . -
Београд (Милана Ракића 5) : Републички
завод за статистику , 2004- (Београд :
Републички завод за статистику) . - 29 *cm*

ISSN 1820-1148 = Трендови - Република
Србија. Републички завод за статистику
COBISS. SR-ID 114642700

Штампа:

Република Србија,
Републички завод за статистику Србије
Београд, Милана Ракића 5

Printed by:

*Republic of Serbia,
Statistical Office of the Republic of Serbia
Belgrade, Milana Rakića 5*

Тираж: 220***Circulation:*** 220